

Simontornya Város

Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

Készítette: Zöld – Híd Alapítvány

2012

Simontornya Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

(Local Agenda 21, 2012)

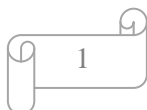
A Sió Víz Kft. megbízásából készítette a Zöld – Híd Alapítvány

Készítette:

Zöld – Híd Alapítvány
7621 Pécs, Széchenyi tér 2.
www.zold-hid.hu
zold-hid@zold-hid.hu
tel.: 72 – 236-236

**Elfogadta Simontornya Város Önkormányzatának Képviselő- Testülete
..... számú határozatával**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
1. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS.....	4
1.1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSHEZ VEZETŐ ÚT ÁTTEKINTÉSE	4
1.2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ALAPELVEI.....	6
1.3 A NEMZETI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS STRATÉGIA	7
1.4 A LOCAL AGENDA 21 CÉLJA, JELENTŐSÉGE	9
1.5 A LOCAL AGENDA 21 SZERKEZETE, MÓDSZERTANA	10
2. HELYZETELEMZÉS	12
2.1 A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA ÉS HELYE A KISTÉRSÉGBEN.....	12
2.1.1 A TAMÁSI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA	12
2.1.2 A TELEPÜLÉS FEKVÉSE, ELHELYEZKEDÉSE	13
2.1.3 A TELEPÜLÉS MÚLTJA, TÖRTÉNETE	13
2.2 KÖRNYEZET	13
<i>2.2.1 TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK.....</i>	<i>13</i>
2.2.1.1 DOMBORZATI, FÖLDTANI ÉS TALAJ VISZONYOK.....	13
2.2.1.2 ÉGHAJLAT	15
2.2.1.3 VIZEK.....	15
2.2.1.4 TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, ÉLŐVILÁG	16
<i>2.2.2 TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET.....</i>	<i>19</i>
2.2.2.1 TELEPÜLÉSSZERKEZET	19
2.2.2.2 MŰEMLEKEK, HELYI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK	21
<i>2.2.3 KOMMUNÁLIS INFRASTRUKTÚRA.....</i>	<i>22</i>
2.2.3.1 SZENNYVÍZELVEZETÉS, SZENNYVÍZTISZTÍTÁS	22
2.2.3.2 IVÓVÍZELLÁTÁS	30
2.2.3.3 ENERGIAGAZDÁLKODÁS	31
2.2.3.4 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....	32
<i>2.2.4 KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA .....</i>	<i>32</i>

2.3 TÁRSADALOM.....	33
2.3.1 DEMOGRÁFIAI HELYZET	33
2.3.2 OKTATÁS, KÉPZÉS.....	34
2.3.3 EGÉSZSÉGÜGY.....	35
2.3.4 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	36
2.3.5 KÖZBIZTONSÁG	37
2.3.6 MŰVELŐDÉS, KULTÚRA, SZÓRAKOZÁS, SPORT.....	37
2.3.7 CIVIL SZERVEZETEK.....	38
2.3.8 NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK.....	39
2.4 GAZDASÁG	39
2.4.1 FOGLALKOZTATÁS, MUNKAERŐ-PIACI HELYZET	39
2.4.2 GAZDASÁGI SZERKEZET	43
2.4.3 IPAR	44
2.4.4 TURIZMUS.....	44
3. HELYZETÉRTÉKELÉS	46
3.1 A LAKOSSÁGI KÉRDŐÍVEK KIÉRTÉKELÉSE.....	46
3.2 SWOT ANALÍZIS	73
4. STRATÉGIA	79
4.1 CÉLÁLLAPOT, JÖVŐKÉP	79
4.2 STRATÉGIAI CÉLOK	80
5. MEGVALÓSÍTÁS	81
5.1 KÖRNYEZETI PILLÉR.....	82
5.2 TÁRSADALMI PILLÉR.....	86
5.3 GAZDASÁGI PILLÉR.....	89
6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS	92
7. FELHASZNÁLT IRODALOM, ADATFORRÁSOK	94
8. MELLÉKLETEK (kérdőív).....	96

BEVEZETÉS

Napjainkban egyre gyakrabban hallhatjuk a „fenntartható fejlődés” kifejezést, mely sokunknak már ismerősen cseng. A kifejezés értelmezése szubjektív folyamat még akkor is, ha számos dokumentumban találkozhatunk a definíciószerű értelmezéssel. Sokan sokféleképpen fogalmazzák meg a fenntartható fejlődés jelentését. A fenntartható fejlődés talán legelterjedtebb definíciója a Brundtland Bizottság megfogalmazásában:

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk hasonló szükségleteinek kielégítését.”

Fontos meghallani a valós üzenetet a definíciószerű megfogalmazások mögött. A fenntartható fejlődés nem egy elérendő végcél, hanem egy végtelenül hosszú tanulási és fejlődési folyamat, mely minden embert érint. Egy jövőorientált, minden élőlény érdekét szem előtt tartó gondolkodásmód. Nem háríthatjuk a globális és lokális környezeti-, társadalmi- és gazdasági-problémák megoldását az éppen aktuális hatalomra. Mindenkinek be kell látnia saját felelősségét életünk és a „közös jövőnk” alakulásában. Gandhi szavaival élve:

„ Magad légy a változás, melyet a világban látni szeretnél!”

(Gandhi)

1. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

1.1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSHEZ VEZETŐ ÚT ÁTTEKINTÉSE

A „fenntartható fejlődés” fogalmának nemzetközi szakirodalomban való megjelenése az 1980-as évek elejére tehető, Lester R. Brown nevéhez és művéhez kapcsolódóan. 1984-ben megalakult az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, melynek vezetője az akkori norvég miniszterelnök asszony Gro Harlem Brundtland volt. A bizottságban Láng István akadémikus képviselte hazánkat. A „fenntarthatóság” vagy a „fenntartható fejlődés” gondolatának szélesebb körben való megismerése, a köztudatba történő bekerülése az **ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottságának** 1987-ben megjelent „**Közös jövőnk**” című jelentésnek köszönhető. A „**Brundtland - jelentésre**” alapozva 1992-ben került megrendezésre az **ENSZ Környezet és Fejlődés Világkonferenciája** Rio de Janeiro-ban (Riói „Föld Csúcstalálkozó”). A konferencia eredményeként létrejött az Éghajlatváltozási Keretegyezmény, illetve az Egyezmény a Biológiai Sokféleségről, mindemellett a fenntarthatóságra vonatkozó a jövőre nézve jelentős dokumentumok is elfogadásra kerültek:

- *Feladatok a 21. századra (AGENDA-21)*, mely a fenntartható fejlődés átfogó nemzetközi programja, ajánlásokat és javaslatokat fogalmaz meg a fenntarthatóság érdekében
- *Riói Nyilatkozat*, mely 27 alapelvet fogalmaz meg a fenntarthatóságra vonatkozóan

E dokumentumokban már megjelenik a **helyi fenntarthatósági tervek (Local Agenda 21)** szükségessége. A konferencia hatására 1993-ban megalakult az **ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága**, melynek feladata, hogy évről évre áttekintse a világ helyzetét a fenntarthatóság területén és javaslatokat fogalmazzon meg a kitűzött célok elérése érdekében. 2002-ben Johannesburgban az **ENSZ Fenntartható Fejlődés Világkonferenciát** szervezett, mivel a riói vállalásokból és elhatározásokból csak kevés valósult meg. Megállapították, hogy a szegény és gazdag országok közötti egyenlőtlenség tovább fokozódott, míg a környezet állapota globális dimenzióban romlott. A konferencián újabb dokumentumok kerültek elfogadásra a fenntarthatóság jegyében:

- *Johannesburgi Nyilatkozat a fenntartható fejlődésről*
- *Végrehajtási Terv*

2000-ben létrejött az ún. „**Lisszaboni Stratégia**”, mely átfogó reformprogramot fogalmaz meg annak érdekében, hogy Európa 2010-re egy dinamikusan fejlődő, tudásalapú gazdasággá váljon, mely képes a fenntartható fejlődésre. Jelenleg az „Európa 2020” jövőkép stratégia elvei iránymutatóak.

Az Európa Tanács 2001-ben Göteborgban fogadta el az **Európai Unió Fenntartható Fejlődés Stratégiájának** első változatát, mely 2006-ban került megújításra. A Stratégia kiemeli, hogy „a gazdasági növekedésnek, társadalmi kohézióknak és környezetvédelemnek együtt kell járnia”. 2007-ben a **Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiában (NFFS)** hazánk is részletesen megfogalmazta fenntarthatóságra irányuló törekvéseit.

A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél bekerült mind a nemzetközi, mind a hazai fejlesztéspolitikai dokumentumokba, illetve cselekvési programokba. Hosszú távú jövőképként igazságosabb, jobb életminőségben élő társadalmat, élhetőbb, biztonságosabb és egészségesebb környezetet ígér gyermekeinknek és unokáinknak. Ahhoz, hogy ez a gyakorlatban is megvalósuljon, számos feltételnek teljesülnie kell. Meg kell valósítani a folyamatos szociális jobblétet, ki kell elégíteni az emberek alapvető szükségleteit, az erőforrásokat fenntarthatóan, az eltartó képesség szerint kell használni, illetve biztosítani kell a környezetminőséget (Láng I., 2002).

1.2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ALAPELVEI

A Fenntartható Fejlődés alapelveinek kidolgozásához számos ENSZ konferencián át vezetett az út. Az alapelvek beépültek az EU, s ez által a tagállamok joggyakorlatába. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia a fenntartható fejlődés nemzetközi szinten, általánosan elfogadott alapelvei közül kiemeli azokat, melyek hazánk jövője szempontjából fontosnak ítélt jelentőséggel bírnak:

A holisztikus megközelítés elve:

A dolgokat egymással összefüggésben kell vizsgálni, mivel a rendszerek egymással szoros kölcsönhatásban állnak. Bármilyen beavatkozás tovagyűrűző hatásokat okoz esetleg távoli rendszerekben is. A helyi kihívásokra adandó válaszokhoz szükséges a tágabb környezet és a globális trendek ismerete.

A nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elve:

A fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak. A jelen nemzedékek fejlődési és környezeti szükségleteit úgy kell kielégíteni, hogy ne veszélyeztessük a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék saját szükségleteiket.

Társadalmi igazságosság elve:

El kell ismerni mindenki jogát a méltó életfeltételekhez, mindenki számára biztosítani kell az alapvető emberi jogokat. Mindenki azonos eséllyel szerezhesse meg azokat az ismereteket, tudást és készségeket, amelyek birtokában a társadalom teljes értékű tagjává válhat.

Tartamosság elve:

Az erőforrások tartamos kezelése, figyelembe veszi a környezet eltartó képességének korlátait; az erőforrások körültekintő és takarékos használata által megőrzi a jövőbeli fejlődéshez szükséges forrásokat. A biológiai sokféleség is természeti erőforrás, védelme kiemelten fontos.

Integráció elve:

A szakpolitikák, tervek, programok, stratégiák kidolgozása, értékelése és végrehajtása során a gazdasági, a szociális és a környezeti szempontokat, azok összefüggéseit is egyaránt figyelembe kell venni annak érdekében, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást. A helyi, regionális és nemzeti szintű tevékenységeket egyaránt össze kell hangolni.

Helyi erőforrások hasznosításának elve:

Törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére. Őrizzük meg a helyi sajátosságokat, azok sokszínűségét. Fontos feladat az épített környezet megóvása és a kulturális örökség megőrzése, fenntartható módon történő hasznosítása.

Társadalmi részvétel elve:

Mindenki számára biztosítani kell a megfelelő hozzáférést a társadalmi-gazdasági közéletre, a döntéshozatali folyamatokra, a környezetre vonatkozó információkhoz. Javítani kell a fenntartható fejlődéssel, annak társadalmi-gazdasági és környezeti vonatkozásaival, a fenntarthatóbb megoldásokkal kapcsolatos tájékozottságot. Erősíteni kell az állampolgárok döntéshozatalban való részvételét.

Társadalmi felelősségvállalás elve:

A fenntartható fejlődés, a magasabb életminőség elérése érdekében csökkenteni kell, illetve ki kell küszöbölni a termelés és a fogyasztás nem fenntartható módjait. Erősíteni kell a vállalkozások társadalmi felelősségvállalását, a magán- és a közszféra közötti együttműködést.

Elővigyázatosság és megelőzés elve:

Az elővigyázatos megközelítés azt jelenti, hogy ha súlyos vagy visszafordíthatatlan kár lehetősége merül fel, a teljes tudományos bizonyosság hiánya nem használható fel indokként a környezetromlást vagy az emberi egészség veszélyeztetését megakadályozó, hatékony intézkedések elhalasztására, azaz a veszély mértékét figyelembe véve cselekedni kell. Az emberi tevékenységeket ennek az elővigyázatossági elvnek a figyelembevételével kell tervezni és végrehajtani, illetve meg kell előzni, – s ahol ez nem lehetséges – mérsékelni kell a természeti rendszereket és az emberi egészséget veszélyeztető környezetkárosító, környezetszennyező tevékenységeket, illetve lehetőség szerint helyreállítani a károkat.

A szennyezők fizet elv:

Az áraknak tükrözniük kell a fogyasztással és termeléssel kapcsolatos tevékenységek, illetve hatásaik valós költségeit a társadalom számára, beleértve a természeti erőforrások használatának költségeit. A környezetkárosító, környezetszennyező tevékenységet folytatóknak meg kell fizetniük az emberi egészségben vagy a környezetben okozott károkat. (NFFT, 2007)

1.3 A NEMZETI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS STRATÉGIA

A Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia célja, hogy elősegítse a hazai társadalmi-gazdasági-környezeti folyamatok összességének, azaz országunk fejlődésének közép-, illetve hosszútávon fenntartható pályára való áttérését, figyelembe véve a hazai adottságokat és a tágabb folyamatokat, feltételeket. Egy hosszú távú keretstratégiai jellegű dokumentum, mely valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti területre pozitív, fenntartható jövőképhez

vezető, hosszú távú cél- és ennek megfelelő eszközrendszert vázol fel. Azonosítja a fenntarthatóság útjában álló tényezőket, illetve azokat a feltételeket, melyek elősegítik a haladást a „fenntarthatóság útján”, konkrét, elérendő célokat, prioritásokat, feladatokat fogalmaz meg.

A helyzetelemzés eredményeként megfogalmazza azokat a folyamatokat és jelenségeket, melyek Magyarországon a fenntarthatóságot veszélyeztetik:

- *A környezet eltartó képességének csökkenése*
- *Gyorsuló ütemben fogyó és öregedő népesség*
- *Alacsony (hivatalos) foglalkoztatási arány*
- *Nemzetközi összehasonlításban romló átlagos színvonalú, a későbbi elhelyezkedést nem elég jól szolgáló, a társadalmi különbségeket felerősítő, irányítási és finanszírozási problémákkal küzdő közoktatás és felsőoktatás*
- *Rossz egészségi állapot, és problémás egészségügyi rendszer*
- *Jövedelem, egészségi állapot, képzettség, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mentén növekvő társadalmi különbségek, leszakadó rétegek kialakulása*
- *Nem fenntartható (anyag- és energiaigényes) fogyasztói szokások*
- *Biológiailag aktív területek csökkenése, felaprózódása*
- *Növekvő területhasználat*
- *Veszélyeztetett vízkészletek*
- *Gyenge kis- és középvállalkozások*
- *Külső függésben levő és a fosszilis energiahordozókra alapozott energiarendszer*
- *A természeti erőforrások szűkösséget nem tükröző árképzés*
- *Feszültségeket rejtő államháztartási helyzet*
- *Lassú és nem kellően hatékony hatósági és szolgáltatási eljárások a közigazgatásban*

A fenntarthatóságot veszélyeztető folyamatok és jelenségek alapján a NFFS kijelöl 11 prioritást, amelyek egyszerre több problémakört érintenek és a kulcsfontosságú folyamatok kedvező befolyásolásával hathatnak a fenntarthatóság irányába:

1. *Fenntartható népesedési politika*
2. *Egészségi állapot javítása*
3. *A társadalmi kohézió és a foglalkoztatás javítása*
4. *A természeti értékek védelme*
5. *A klímaváltozás elleni küzdelem*
6. *A fenntartható vízgazdálkodás*

7. *A versenyképesség fenntartható erősítése*
8. *A fenntartható termelési eljárások és fogyasztói szokások erősítése*
9. *Az energiagazdálkodás átalakítása*
10. *A fenntartható mobilitás és térszerkezet kialakítása*
11. *A gazdasági szabályozás*

A kitűzött prioritások megvalósulása, csak a társadalom tudatos tevékenysége és a szférák hatékony együttműködése által jöhet létre, ezért megfogalmazza a végrehajtás átfogó feladatait, horizontális céljait:

- A tudásbázis növelése és a tudás megosztása
- Az állampolgári aktivitás és elkötelezettség növelése
- A közpolitikák fejlesztése és átalakítása
- Az intézményrendszer átalakítása
- A változások folyamatos nyomon követése és értékelése

1.4 A LOCAL AGENDA 21 CÉLJA, JELENTŐSÉGE

Simontornya Város Önkormányzata **KEOP-1.2.0/B/10-2010-0047** azonosító számú **"Simontornya Város szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása"** című nyertes projektje kapcsán vállalta a **Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának elkészítését**. A város életében példaértékű a beruházás, mert nemcsak a környezet állapota, hanem több ezer család életminősége javul majd a fejlesztés következtében. A projekt és a hozzá kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések egyszeri, soha vissza nem térő alkalmat biztosítanak a programban érintett városrészek korábbi években nem tapasztalt, jelentős mértékű fejlődéséhez. **A város életében a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának kidolgozása újabb jelentős lépés a fenntarthatósághoz vezető úton.** A program fő célja a fenntarthatósághoz vezető feladatok és irányvonalak meghatározása. A Fenntartható Fejlődés Helyi Programja nem egy „szigorúan kőbe vésett” dokumentum. Olyan **rugalmasan kezelhető lokális, kis regionális komplex fejlesztési program**, mely a fenntartható fejlődés elveire épül, iránymutatás ad a jövőben elérni kívánt városfejlesztési célok megvalósításához. A kitűzött stratégiai célokat, prioritásokat és a végrehajtandó feladatokat a változó körülmények hatásainak figyelembe vételével időről-időre felül kell vizsgálni, ezzel elősegítve a program aktualitását és hosszú távú megvalósíthatóságát. Az LA21 a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság megteremtésére irányul, e három pillért

összefüggéseiben kezeli. Sikeres megvalósítása az érintett helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív részvételét kívánja.

1.5 A LOCAL AGENDA 21 SZERKEZETE, MÓDSZERTANA

Simontornya Város helyi fenntarthatósági programjának kidolgozását megelőzte egy átfogó a településen elérhető **városfejlesztési dokumentumok elemzésére épülő helyzetfeltárás**. A programot a helyi adottságoknak megfelelően a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégiában foglaltak figyelembevételével készítettük, illetve megvizsgáltuk a hatályos nemzetközi, országos, regionális, megyei és települési fejlesztési koncepciókhoz történő kapcsolódási pontokat. Az új fejlesztési célok és prioritások meghatározásánál az említett városfejlesztési dokumentumokban leírt célrendszer fenntarthatósági szempontok szerint felülvizsgáltuk az újonnan jelentkező fejlesztési szükségletek figyelembe vételével. Ezen túlmenően a településen végzett **lakossági kérdőív kiértékelésével**, illetve a település környezeti, társadalmi és gazdasági dimenzióját egyaránt vizsgáló **SWOT analízisével** értékeltük a jelenlegi helyzetet és fogalmaztuk meg a jövőbeni fejlesztési feladatokat.

A Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának készítése során az alábbi már rendelkezésre álló településfejlesztési dokumentumokra támaszkodtunk:

- Simontornya Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2009
- Simontornya Város Komplex Esélyegyenlőségi programja, Tinta Tanácsadó Kft., 2011
- Simontornya Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014
- Simontornya Város Önkormányzatának Környezeti Fenntarthatósági Terve
- Szennyvízelvezetés- és Tisztítás Konstrukció KEOP-1.2.0/B - Simontornya Város Szennyvízelvezetése és Szennyvíztisztítása - Megvalósíthatósági Tanulmány
- A tamási kistérség agrárstruktúra és vidékfejlesztési programjának helyzetfeltáró tanulmánya, Tamási Városkörnyéki Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása, 2004
- A tamási kistérség turisztikai fejlesztési programja – Helyzetfeltárás, Tamási, 2005
- A Tamási Kistérség Közoktatás Fejlesztési Terve 2007-2013

A Fenntartható fejlődés Helyi Programjának szerkezete az alábbiak szerint alakul:

- A „fenntartható fejlődés” történeti vonatkozásai, alapelveinek tisztázása, a Nemzeti Fenntartható Fejlődés stratégia fő irányvonalai, a LA21 jelentősége

- **Helyzetfeltárás:**
Simontornya település környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőinek bemutatása
- **Helyzetértékelés:**
A településen a lakosság által kitöltött kérdőívek vizsgálata, a kapott adatok kiértékelése. A település SWOT analízise.
- **Stratégiai akciótervezés:**
Célállapot, stratégiai prioritások, várható hatások meghatározása.
- **Megvalósítás**
A környezeti, gazdasági és társadalmi pillérre épülő cselekvési programok, feladatok meghatározása
- **Monitoring és visszacsatolás**

A LA21 három terület – a társadalom, a környezet és a gazdaság – egységes rendszerbe foglalása, ahol a fenntarthatóság elve alapján a természeti-környezeti értékeknek van elsőbbsége.

A fenntarthatóság lokális programja:

Ökológiai szempontból a helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantálja a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeit és sokféleségét.

Gazdasági szempontból jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdálkodási formációkra.

Társadalmi szempontból helyi konszenzus az alapértékekről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és a jövőgenerációk számára szükséges feltételek biztosításáról.

A fenti hármas kapcsolatrendszeren belül fontos, hogy fokozatosan átalakítsuk a társadalom-termesztet-gazdaság hagyományos kapcsolatrendszerét, a fenntartható fejlődés stratégiai elvének megfelelően. (Szlávik, Turchany, 2002)

2. HELYZETELEMZÉS

2.1 A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA ÉS HELYE A KISTÉRSÉGBEN

2.1.1 A TAMÁSI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

A 32 települést magába foglaló Tamási kistérség közigazgatásilag a Dél-dunántúli régióban, Tolna megyében helyezkedik el. Földrajzilag összefüggő térség, mely a települések közötti szoros gazdasági, társadalmi, kulturális hasonlóságon és kapcsolatokon alapul. A kistérség Tolna megye nyugati, észak-nyugati határán helyezkedik el, délről a Dombóvári kistérség, keletről a Paks-Dunaföldvári kistérség, nyugatról a Tabi kistérség, északról a Siófoki kistérség határolja. A kistérség kiemelkedően magas településszáma miatt a kis lélekszámú falvak, a központibb szerepet betöltő mikrotérségi központok köré csoportosulnak (Tamási, Simontornya, Gyöngy, Hőgyész, Iregszemcse).

A 311/2007. (XI.17.) Korm. Rendelet a Tamási kistérséget, mint Tolna megye egyetlen leghátrányosabb helyzetű kistérségét határozza meg. Országos viszonylatban – fejletlenség tekintetében – a 30. helyet foglalja el, 2,15-ös komplex mutatóval.

A kistérség összterülete 1028 km². Tolna megye 5 kistérsége közül a kistérséghez tartozó településszám szerint a legnagyobb. A lakónépesség száma 38 476 fő (KSH, 2010), mely a 2001. évi népszámlálás adataihoz képest 10,7%-os népességcsökkenést jelent. A népsűrűség 37,6 fő/km², ami az aprófalvas településszerkezet miatt ebben a kistérségben a legritkább, jóval alatta marad a megyei illetve a régió átlagának. A központ Tamási mellett még két városi rangú település, Simontornya és Gyöngy található.

A Tamási kistérség természetföldrajzi szempontból a Dunántúli-dombság nagytájhoz tartozik, melynek a Külső-Somogy, illetve a Mecsek és Tolna-Baranyai Dombság középtájára terjed ki. A 92 176 hektáros terület Kapos folyótól Ny-ra fekvő része a Külső-Somogy természetföldrajzi középtájra esik. Az itt elhelyezkedő települések nagyobb része a középtáj Kelet- Külső-Somogy kistájához tartozik és csak a Koppány és Kapos folyók közötti DK-i terület két települése (Regöly, Szakály) esik a Dél- Külső-Somogy kistáj területére. A Mecsek és Tolna-Baranyai Dombság középtáj területéhez tartozó része a Kapos és a Sárvíz által határolt Tolnai-hegyhát kistáj.

2.1.2 A TELEPÜLÉS FEKVÉSE, ELHELYEZKEDÉSE

Simontornya a Kelet-Dunántúl közepén két tájegység, a Mezőföld és a Tolnai-hegyhát, valamint két megye, Fejér és Tolna megye találkozásánál, a Sió-völgy kistáj területén fekszik. Budapesttől dél-nyugatra, a Duna-hídtól mintegy 40 km-re nyugatra, a Balatontól szintén mintegy 40 km-re keletre található. A legközelebbi városok Tamási, Dunaföldvár és Paks. A megyeszékhely Szekszárd déli közvetlen útkapcsolat híján csak jelentős kerülővel érhető el. A település a Tamási kistérséghez tartozik, de földrajzi elhelyezkedése következtében több Fejér megyei település is található a vonzáskörzetében. Igazgatási területe mintegy 3290 ha, belterülete 306 ha.

2.1.3 A TELEPÜLÉS MÚLTJA, TÖRTÉNETE

A város és a környező terület már ősidők óta lakott. Ezt tanúsítják a területen talált kelta és római kori leletek. Simontornya 3 település (Mened, Bord, Fortiana) egyesüléséből jött létre. A város jellegzetességét adó várat IV. Béla engedélyével építtette Simon alországbíró az 1270-73-as években, innen ered a város neve. Simon halálától a török időkig több főúri család kezén is átment a birtok. Közülük a legnevezetesebbek a Lackfiak, a Garaiak és maga Beatrix királyné. A vár a török uralom alatt kuruc katonák székhelyévé vált. A török időket követően közel 100 évig német ajkú család uralta a vidéket. A település jelentősége az 1700-as években nagyobb volt, mint manapság, akkor mezővárosi ranggal bírt. Ezt a rangot később elvesztette, majd a könnyű ipar nagymértékű jelenléte (Simontornyai Bőrgyár Rt.) miatt 1995-ben visszakapta városi rangját. A Simontornyai Vár a város ékes szimbólumává vált, erről tanúskodik a város címere is. A címerpajzs álló, fehér alapszínű. Benne természetes színű egytornyú vár, a toronytól jobbra és balra a várfalra tűzött aranygombú buzogánnyal. A vár tornyán aranszínű, háromágú korona figyelhető meg. Civil szervezetként a Simontornya Múltjáért Alapítvány sokat tesz a város történelmi múltjának megismeréséért, illetve a helytörténeti kutatások elősegítéséért.

2.2 KÖRNYEZET

2.2.1 TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

2.2.1.1 DOMBORZATI, FÖLDTANI ÉS TALAJVISZONYOK

Simontornya város a dunántúli dombvidéknek azon pontján fekszik, ahol a Pécs körüli hegység észak felé vonuló nyúlványa végződik és találkozik a fejér megyei fennsíkkal, melytől a Sió-Kapos völgye választja el. Itt a dombok lejtőin, kitűnő szőlőhegyek találhatóak. Legmagasabb pontja a tengerszint felett 220,00 mBf., a vasútállomáson 103, 00 mBf., a Sió

$\pm 0,00$ szintje 98,00 mBf. A városnak természetes határa csak dél felé, Kísszékkely község irányában van, míg egybeült egybeolvad a szomszédsággal; éppen ezért nem is alkotott földrajzi egységet sem a régi időkben, sem napjainkig. Simontornya a Tolnai-hegyhát kistájhoz tartozik. A kistájat 220-240 méter átlagmagasságú lapos tetejű hegyhátak és a közöttük húzódó nagy mélységű (100-120 méter) eróziós völgyek jellemzik. A hátak D-DK-i irányban enyhén lejtnek. A Kapos-völgyre néző oldalakat 80-150 méter magas, meredek (20-25°-os) letörések jellemzik. Átlagos tengerszint feletti magassága 220 méter. A relatív relief átlagos értéke 79 m/km^2 . Simontornya belterületétől D-DNy-ra, majd É-ra kiemelkedő dombsági terület felszín közeli rétegeit meghatározóan pleisztocén korú, erózióra érzékeny, felszínmozgásos jelenségek kialakulására hajlamos löszös, futóhomokos ösztlet építi fel, melynek északi folyóvölgyoldali bevágásában idősebb pleisztocén korú homokos, kavicsos és felső pannon korú agyagos-homokos rétegek jelennek meg foltszerű elhelyezkedésben. A Sió mély fekvésű meder közeli területeit holocén korú öntésképződmények (agyag, kőzetliszt, iszap, homok, kavics, szerves anyag) töltik ki. A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások (építési helyek kialakítása), feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete. Ezeken a felszínmozgásra hajlamos területeken az emberi beavatkozások fokozhatják, esetleg ki is válthatják adott terület felszínmozgásos jelenségeit. Az olyan területeken, ahol az építési helyek eddigi kialakítása nagyméretű bevágásokkal történt, a kialakult rézsű peremvonalak a területrészen esetleg újonnan történő építést nagymértékben korlátozhatják, az építést itt célirányos vizsgálatokra javasolt alapozni. A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával. A mély fekvésű, magas talajvízállású (elsősorban a Sió és egyéb vízfolyások meder közeli területe) területeken a laza szerkezetű, kis teherbírású ösztletben tervezett építmények létrehozásának szakszerű feltételeit az építést megelőző geotechnikai vizsgálatok eredményei alapozhatják meg. Simontornyán a felszíntől karbonátos talajok (2470 ha) és a gyengén savas talaj (820 ha) a jellemző. A talajok túlnyomó része jó víznyelésű és vízvezető-, illetve vízraktározó képességű, jó víztartó-képességű talajok közé tartozik. A többi talaj nagy víznyelésű és vízvezető-képességű, közepes vízraktározó képességű, gyengén vízzáró talaj. A sík területek fölé magasodik a belterület délnyugati oldalához tapadó Szőlőhegy, melynek területei a Tolna borvidék részét képezik.

2.2.1.2 ÉGHAJLAT

A város és térségének éghajlatára a mérsékelt meleg, mérsékelt nedves éghajlat jellemző. Az évi középhőmérséklet: 10-11°C; a csapadék évi összege: 600-650 mm; az évi napfénytartam: 1950-2050 óra; a fagyos napok száma: 80-90 nap. Ezek az éghajlati jellemzők mezőgazdasági szempontból igen kedvezőek. A hőmérsékleti viszonyok szinte minden hazánkban termesztett növény számára megfelelőek.

2.2.1.3 VIZEK

Az Európai Unió „Víz Keretirányelve” (2000/60/EK irányelve) 2000. december 22-én lépett hatályba az EU tagországokban, így a csatlakozás óta, Magyarországra nézve is kötelező érvényű az ebben foglaltak végrehajtása. A Víz Keretirányelv célja, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. E cél elérésének egyik eszköze a vízgyűjtő gazdálkodási tervek elkészítése. A Tamási kistérség területe (Külső-Somogy, Tolna-Baranyai Dombság) az 1-12 Kapos tervezési alegységen, illetve az 1-11 Sió tervezési alegységen (Simontornya) található, mely a Duna részvízgyűjtőjéhez tartozik. A Tamási kistérség északi peremén folyik a Sió csatorna, amelyen keresztül a Balaton vizét vezetik le a Dunába. Vízhozamát a csapadék mellett a Balaton vízszintjének mesterséges szabályozása határozza meg. A Sió kettészeli a város belterületét, amely egy kissé elfordul a folyótól. Simontornyánál a csatorna a sokévi átlag alapján közepes vízhozamú, 22,5 m³/s. A mezőföld esővizének egy részét a Bozót-patak vezeti le a Sióba, melynek betorkollása Simontornyán található a Sió közúti és vasúti hídjánál. Simontornya a Sió - Sárvíz völgyének északi kapuja. A talajvízszintjét a csapadék mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Szintje a külső somogyi platókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpon pedig 2-4 méter. A felszín alatti vizek közül a talajvíz szennyezettsége miatt csak öntözésre alkalmas. A vízminőséget befolyásoló tényező a tápanyag és szerves anyag terhelés, az intenzív mezőgazdasági művelés során helytelenül használt agrokemikáliák bemosódása, állattartó telepeken keletkező nem megfelelően tárolt híg- és almos trágya, a szennyvízcsatorna hálózat eddigi hiánya, illetve a hulladék nem megfelelő elhelyezése. A település térségében a rétegvíz ivóvíz célú kitermelésre a pleisztocén korban kialakult képződmények a legalkalmasabbak, ennek megfelelően a 40-80 m mélységű kutak azok, melyek alkalmasak arra, hogy ivóvíz célú víznyerésre megfelelő mennyiségű ivóvizet biztosítsanak a városnak. A vízkészletek mennyiségi és minőségi viszonyainak értékelése szempontjából lényeges a vízbázisok természetes védettsége. A város és közvetlen környezete ilyen szempontból kedvezőtlen helyzetben van. A vízellátás terén

Simontornya ivóvízbázisát a magas ammóniumtartalom és az alacsony keménység jellemzi. A megvalósítás alatt álló „Sió-Kapos Ivóvízminőség javító projekt „pozitív irányú változást hoz az ivóvíz minőségében. A 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelettel módosított a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében a Tamási kistérség összes települése érzékeny besorolást kapott, Regöly fokozottan érzékeny. A kistérségben, ezáltal a településen természetes eredetű állóvizek nincsenek. Ennek ellensúlyozására a Kapos és a Koppány, illetve mellékvízfolyásaiknak felduzzasztásával a völgytalpakon mesterséges eredetű halastavakat hoztak létre.

2.2.1.4 TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, ÉLŐVILÁG

A Tamási kistérség területe Magyarország növényföldrajzi felosztása alapján a Dél – Dunántúl flóraidékéhez (Praeillyricum), és az Illír (Illyricum) flóratartományhoz tartozik. A flóraidék négy flórajárása közül, a Külső-Somogy (Kaposense) flórajárásba sorolandó. A terület a Balaton déli partja és a Tolnai-hegyhát közti, főleg löszből felépülő dombvidék, amely sajátosan átmeneti jellegű terület. A természetes növényzet legfontosabb jellegzetessége az illír (nyugat-balkáni) és a pannon flóra közötti átmenetiség. A Tolnai-hegyhát legmagasabb pontjain megjelenő illír gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és mészkedvelő- tölgyesek helyén már nagyobb részt kultúrerdők vannak, és a természet közeli állományok aránya alig néhány százalék. Az alacsonyabb területeken, vagyis a terület legnagyobb részén az ezüsthársas-cserestölgyesek voltak jellemzőek, melyeket azonban csaknem kiirtották. Helyüket mezőgazdasági területek foglalják el. A Kapos-völgyében puha- és keményfás-ligeterdők, a patakok mentén égerligetek fordulnak elő. A természet közeli állományok területi kiterjedése e társulások esetében is erősen lecsökkent, helyüket rétek és legelők foglalták el.

A terület állatvilágának legfontosabb jellegzetessége szintén a pannon és illír fauna közötti átmenetiség. A terület az Illír faunakörzet (Illyricum) Somogyi- és Zalai-dombvidék (Praeillyricum) faunajárásához tartozik. A természet közeli élőhelyek kis területi kiterjedése miatt az eredeti állatvilág faj- és egyedszáma is erősen lecsökkent. Különösen igaz ez a

nagyobb részt szántóföldi művelés alatt álló Külső-Somogy területére. Kisebb természetszerű élőhelyek találhatóak a Kapos-völgy ártéri területein, valamint a Tolnai-hegyhát erdővel borított részein. A kistérség nyugati része (Tolnai-hegyhát és a Szekszárdi- dombság) az Illír faunakörzet (Illyricum) Mecsek (Sopianicum) faunajárásához tartozik.

Országos és helyi jelentőségű védett természeti területek a Tamási kistérség területén:

A Tamási kistérség területén országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület a Duna-Dráva Nemzeti Park területén lévő a Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület, illetve a Szakadati legelő Természetvédelmi Terület. Helyi jelentőségű természeti területek a Felsőnyéki Kolláti rét, a Hőgyészi kastélypark, az Iregszemcsei Viczay-Kastély parkja, illetve az Iregszemcse Öreg-hegy-Geszténye-völgy.

Natura 2000 területek a Tamási kistérségben:

Az Európai Unió létrehozta a Natura 2000 európai ökológiai hálózatot, melynek célja a közösségi jelentőségű természetes élőhely-típusok, vadon élő növény- és állatfajok védelme, ezáltal a biológiai sokféleség megóvása, a kedvező természetvédelmi helyzet helyreállítása és fenntartása. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket - az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket - foglalja magába. Az élőhelyvédelmi irányelv fő célkitűzése a biológiai sokféleség megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével. A különleges természetmegőrzési területeket közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok (amelyeket az eltűnés veszélye fenyeget, vagy kicsi a természetes elterjedésük, vagy egy adott biogeográfiai régió belül jellemző sajátosságokkal bírnak) és a közösségi jelentőségű (veszélyeztetett, sérülékeny, ritka vagy endemikus) állat- és növényfajok védelmére kell kijelölni. Hazánk kijelölte a Natura 2000 területeket, melyek az Európai Unió ökológiai hálózatának részévé váltak. A hálózat értékes természeti területek láncolata, melyek az európai élővilágot hivatottak őrizni. Hazánk területének közel 21%-a Natura 2000 terület.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V.11.) Korm. rendelet besorolása alapján a Tamási kistérségben több Natura 2000 terület is található.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges madárvédelmi területek:

Pacsmagi - tavak (HUDD10006), mely Tamási és Regöly településeket érinti.

Kisszékelyi – dombság (HUDD10005), mely Kisszékely, Nagyszékely, Simontornya és Tolnanémedi településeket érinti.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges természetmegőrzési területek:

Lengyel-Högyészi erdők (HUDD20026), mely Dúzs, Högyész, Kalaznó és Mucsi településeket érinti.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természet megőrzési területek:

Szakadati löszgyepek (HUDD20022)

Kisszékelyi-dombság (HUDD20029)

Nemzetközi Egyezmények hatálya alá tartozó területek a Tamási kistérségben:

Nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek - A Ramasar-i Egyezmény hatálya alá tartozó területek: Pacsmagi – tavak

Mint az előbbi felsorolásból kiderül a védettségi kategóriák terén több ízben is átfedés tapasztalható. Megemlítendő, hogy az előbbi felsoroláson kívül Magyarországon az 1996. évi LIII. törvény értelmében, a törvény erejénél fogva „Ex lege” védett minden *barlang, láp, szikes tó, kunhalom, földvár, forrás és víznyelő*. Az említett területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság.

Simontornya közigazgatási területén nem találunk sem országos jelentőségű, sem pedig helyi jelentőségű természetvédelmi területeket. Ennek ellenére azonban a település idegenforgalmi törekvéseinek és lakóinak megfelelő, élhető környezet biztosítása érdekében kiemelt hangsúlyt fektet a település zöldfelületeinek karbantartására, növelésére. A település zöldterületeinek nagysága 2 ha (park, sportolás, kert, stb.), melyek kis területi megoszlásban, pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak összefüggő zöldfelületet. Simontornya a nyugat-mezőföldi Sió-völgy fővárosa. Enyhén hullámos felszínű, intenzív mezőgazdasági hasznosítás alatt álló síkságok kísérik a Siót, illetve veszik körül az ipari várost. A külterületen nagy összefüggő erdőterület nem jellemző. Eredendően a területet lösztölgyes erdők borították. Az eredeti növényzetet már évszázadokkal ezelőtt kiirtották, helyükön jó minőségű szántóföldek húzódnak, mivel a lösz a legjobb termőtalaj. Lösztölgyesek ma már egyáltalán nincsenek, erdőtelepítéskor elsősorban könnyen nevelhető akácot és fekete fenyőt telepítettek, a nedvesebb részeken pedig a nyaras faállományokat részesítették előnyben. Ennek eredményeképpen sok kisebb foltban található erdő a település külterületén. Lokálisan ún. azonális vegetációtípusok - pl. patakok, folyók fűzligetei, mélyedések mocsári növényzete – is megjelentek és maradtak fenn, melyek gazdálkodásra nem alkalmas területek.

Kiemelendő értékek a Simontornyát is érintő Natura 2000 területek:

Különleges madárvédelmi terület a Kisszékelyi – dombság (HUDD10005), mely Kisszékely, Nagyszékely, Simontornya és Tolnanémedi településeket érinti. A Tolnai- Hegyhát északi

területe, a Kapos és a Sió között elhelyezkedő terület völgyekkel, szakadékokkal, löszmélyutakkal szabdalt. Erdei madárközössége számottevő; jelentős békászósas-állománya alapján kerülhetett a különleges madárvédelmi területek közé. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Kisszékelyi-dombság (HUDD2002), ahol kiemelt fontosságú cél a következő élőhelytípusok/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: Illír gyertyános-tölgyesek, Síksági pannon löszgyepek, Pannon molyhos tölgyesek, Illír bükk – erdők, Euro-szibériai erdőössztyeptölgyesek tölgyfajokkal, Pannon cseres-tölgyesek.

A zöldterületek védelméről az önkormányzat 2/2010. (II.1.) „Rendelet a város köztisztaságáról, s környezetvédelméről” rendeletében határoz.

2.2.2 TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET

2.2.2.1 TELEPÜLÉSSZERKEZET

Simontornya Településszerkezeti Tervét, Helyi építési Szabályzatát és Szabályozási Tervét a 204/2005. XII.19. sz. Ökt. határozattal került elfogadásra.

Simontornya a Dél – Dunántúli Régióban, Tolna megyében található, a település a Tamási kistérséghez tartozik. Igazgatási területe mintegy 3290 ha, belterülete 306 ha. A település szerkezetét az úthálózat és az elsősorban a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és használat határozza meg. A város történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. Kelet-nyugati irányban a 61.sz. Dunaföldvár- Kaposvár-Nagykanizsa II. rendű főút metszi. Ebből ágazik ki a település belterületén észak felé a 64.sz. Simontornya-Enying II. rendű főút. A várostól északra a 64.sz. útra csatlakozik a 6407 sz. Simontornya-Iregszemcse összekötő út. A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Simontornya területén halad keresztül a nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal (A.1) besorolású Budapest–Dombóvár vasútvonal. A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A terület nagy része sík, a talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A vizenyős területeket nádasok borítják. Az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna rendezett medervonalával jelentős élő vízfolyás, amely karakteres eleme a tájnak. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak. Jelentős az állóvizek területe is. A halastavak elsősorban gazdasági célokat szolgálnak, de a táj diverzitását is jelentősen erősítik. A belterület délnyugati oldalához kapcsolódik a szőlőhegy, melynek területe a Tolnai borvidék részét képezik. A külterület jelentős művi elemei a lakóterülettől kellő távolságra fekvő

majorok (János major és Némedi major), ahol nagyüzemi állattartó telepek működnek. A szőlőhegytől délre honvédelmi célokat szolgáló objektum (katonai lőtér) kerül el. A központi belterület a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában, a dombvidék lábánál alakult ki. Ezen adottságok hozták magukkal a városszerkezet sajátos hármasszétését. A déli parti városrész történelmi része a dombra felkúszó aprótelkes telekstruktúrával kisvárosias hangulatú. Központja a református templom és környéke, az alközpont jellegű intézmények a Sió-híd közelébe települtek. A lakóterülethez csatlakozik dél felől a temető. A városrész markáns, valaha szebb napokat látott, mára nagyrészt torzóként fennmaradt eleme a Börgyár területe. A felhagyott hatalmas ipari csarnokok a városközpont felől riasztó látványt nyújtanak. A legtöbb épületet a legváltozatosabb funkciókkal (gimnáziumtól a pékségen keresztül a nyersbőr raktárig) hasznosítják. A Börgyár területéhez délről további gazdasági terület csatlakozik elsősorban mezőgazdasági raktározási funkcióval. Ettől délre a belterület határán a bezárt homokbánya és a valamikori börgyári zagytarozók foglalnak helyet. Az északi parti városrész történelmi része a tulajdonképpeni városközpont és az azt övező lakóterületek. Itt található a város országos hírű műemlék együttese (a Garai-vár, a Ferences templom és rendház) és a térségi és városi szintű intézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve. A városközpont rendkívüli adottságai ellenére rendezetlen benyomást kelt. Sok a beépítetlen foghíj, az üresen álló, ennek következtében romló állapotú intézményépület, az ide nem illő léptékű és formavilágú új beépítés (tömbházak, sorházak). A lakóterületek kisvárosias hangulatúak, változatos telekalakulatokkal. A városközponttól északra és nyugatra a beépítés lazul, kertvárosias léptékűvé válik geometrikusabb telekstruktúrával, nagyobb területű telkekkel. A Sió-parton a városközpont közelében strand és a jelenleg nem működő kemping található. A vasúttól északra újabb kori, geometrikus szerkezetű, nagyobb telkes, kertvárosias városrész alakult ki elsősorban lakófunkcióval, Bem utcai kis alközponttal. A 61. sz. út keleti kivezető szakasza mentén nagyobb telekigényű kereskedelmi funkciók letelepedése indult meg. A lakóterülethez kelet felől a város két napjainkig jól prosperáló ipari üzeme (SIMOVILL Ipari Szövetkezet lámpatest gyártó üzeme és a SIMONTRADE Kft. üzeme) csatlakozik. Az egyetlen működő rekreációs terület a város középső részén, a Vak Bottyán lakótelep mellett található sportpálya. A város zöldterületei kis területi aránnyal, pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak zöldfelületi rendszert. A városba vezető utak mentén és a belvárosban egyaránt hiányoznak a karakteres utcaképek. A térfalak szellősek, hiányoznak az épületek, kerítések, emiatt az utcaképek szétesnek.

A település szerkezeti adottságai és hagyománya alapján három jelentősebb településrészt lehet osztályozni:

- A börgyár területét is magába foglaló kertvárosias terület a Sió jobb partja és a településhatár által felölelt területek között. Családi házas terület, melynek közvetlen kihajtási lehetősége van a 61-es főútra.
- A tulajdonképpeni belvárosi terület a 61-es út és a Sió által határolt területrészt foglalja magába. A közintézmények zöme, a gazdasági szervezetek 2/3-a itt található. Zömében családi házas terület, azonban megtalálhatók a társasházi lakások is.
- Igari oldal a 61-es úton (vasúton) túli területet foglalja magába. Jellemzően családi házas terület, néhány közintézménnyel (központi orvosi ügyelet) és vállalkozással. A nagy átmenő forgalom miatt a 61-es út ténylegesen kettévágja a települést.
- Külterületi részek
- Várostól kicsit távolabb elhelyezkedő Némedi út, ahol a városi élettől „távol álló” nagybani állattartás folyik.

2.2.2.2 MŰEMLÉKEK, HELYI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

A településen számos országos és helyi védelem alatt álló építészeti értéket találunk:

Országos műemlékek:

- Simontornyai Vár
- a volt Ferences rendi templom
- a volt Ferences rendház
- Szentháromság szobor
- A vár környezete (a szabályozási terv szerint)

Helyi védettségű épületek:

- Styrum-Linburg kastély (barokk, XVII. sz.)
- a volt Vármegyeháza (1724-1786)
- Művelődési Ház, Mozi
- Általános iskola (barokk, 1720)
- Polgármesteri Hivatal épülete
- I. világháborús emlékmű
- II. világháborús emlékmű
- a volt Szárazmalom
- "Piros" Börgyári villa
- Közterületi szobor
- Styrum kápolna

Mindezek mellett számos *köztéri alkotás és emléktábla* díszíti a települést: Szent István mellszobor, Egressy Béni mellszobra, Anya gyermekével, Sárkányfejes szökőkút, Illyés Gyula emléktábla, dr. Kiss István emléktábla, Pillich Ferenc emléktábla, Fried fa.

2.2.3 KOMMUNÁLIS INFRASTRUKTÚRA

Simontornya infrastrukturális helyzete átlagosnak mondható, a város nagyságának megfelelő, néhány közmű tekintetében azonban még elmaradás tapasztalható.

2.2.3.1 SZENNYVÍZELVEZETÉS, SZENNYVÍZTISZTÍTÁS

Simontornya Város Önkormányzata **KEOP-1.2.0/B/10-2010-0047** azonosító számú **"Simontornya Város szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása"** című nyertes projekt kapcsán vállalta a **Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának elkészítését**, ezért szükségesnek tartjuk mind a projekt, mind a kistérség szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási helyzetének részletes bemutatását a vonatkozó hazai és uniós szabályozás tükrében.

A HAZAI SZENNYVÍZELVEZETÉS JELENLEGI SZABÁLYOZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ TÜKRÉBEN

Magyarország számára összhangban a **Víz Keretirányelvvel** stratégiai feladat a felszíni és a felszín alatti vízkészleteink védelme, megőrzése, illetve mértéktartó felhasználása. Mind a felszíni, mind a felszín alatti vízbázisokat érintő szennyezések jelentős részét képviselik a kommunális eredetű szennyező források, beleértve a tisztított kommunális szennyvíz általi felszíni vízterhelést, illetve a csatornázatlan területekről származó nem megfelelő egyedi megoldások általi felszín alatti vízszennyezést. A nyilvánvaló környezetvédelmi érdekek mellett azonban a települési szennyvizek elvezetése, megfelelő kezelése és tisztítása hozzájárul a lakosság életminőségének javításához, a közegészségügyi szempontok érvényesítéséhez, valamint a gazdaság fejlesztéséhez.

Hazánk európai uniós csatlakozásával kötelező érvényű feladattá vált a szennyvízelvezetést és – tisztítást érintő fejlesztések megvalósítása. Mindezt a települési szennyvíz kezeléséről szóló **91/271/EGK irányelv** szabályozza. Az Irányelve rendelkezik a **2000 LE szennyezőanyag-terhelés feletti települések szennyvízgyűjtéséről és tisztításáról**, meghatározza a kapcsolódó határidőket, illetve a pontos követelményeket a szennyvízelvezetési agglomerációk szennyezőanyag kibocsátásának és a befogadó érzékenységének függvényében.

NEMZETI TELEPÜLÉSI SZENNYVÍZELVEZETÉSI ÉS -TISZTÍTÁSI MEGVALÓSÍTÁSI PROGRAM

Az Irányelvben előírt kötelezettségek végrehajtása érdekében kidolgozásra került a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program, melyről az alábbi kormányrendeletek előírásai az irányadók:

- **25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet** a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
- **26/2002. (II. 27.) Korm. rendelet** a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról
- **27/2002. (II. 27.) Korm. rendelet** a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program végrehajtásával összefüggő nyilvántartásról és jelentési kötelezettségről

A Programot a Kormány legalább **kétévente felülvizsgálja**, és szükség esetén módosítja. Az Irányelvhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettségekre kialakításra került a **Települési Szennyvíz Információs Rendszer** (www.teszir.hu).

A **25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet 2. §-a értelmében a** kijelölt szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves szennyvízelvezetését és a szennyvizek **biológiai szennyvíztisztítását** (II. fokozatú), illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését meg kell valósítani, legkésőbb

a) **2008. december 31-ig** a **10 000 LE**-nél nagyobb terhelést meghaladó szennyvíz kibocsátású, külön jogszabály által kijelölt érzékeny területeken a nitrogén- és foszforeltávolítás egyidejű biztosításával

(hivatkozott jogszabály: 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületek kijelöléséről)

b) **2010. december 31-ig** a **15 000 LE** terhelést meghaladó szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén

c) **2015. december 31-ig** a **10 000-15 000 LE** terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén

d) **2015. december 31-ig** a **2000-10 000 LE** terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvízelvezetési agglomerációk területén

A szennyvíz-elvezetési agglomerációk kijelölésében az az elv érvényesül, mely szerint szennyvízelvezetés és - tisztítás megvalósítása sokszor gazdaságosabb, ha több település összefog, és közös rendszert valósít meg. Tehát a **szennyvízelvezetési agglomeráció** „olyan területet jelent, ahol a népesség és/vagy a gazdasági tevékenység elegendően koncentrált ahhoz, hogy a települési szennyvizet összegyűjtsék és egy települési szennyvíztisztító telepre vagy végső kibocsátási pontra vezessék”. E szerint a szennyvízelvezetési agglomeráció egy vagy akár több közigazgatásilag önálló településből is állhat, ahol a szennyvíztisztító teleppel rendelkező települést az **agglomeráció központjának** nevezzük.

Amennyiben a szennyvízelvezetési agglomeráció a jogszabály által kijelölt érzékeny vízgyűjtő területen található és a szennyvíz befogadója eutrofizációra érzékeny, akkor szigorúbbak az előírások. Előfordul azonban, hogy az ilyen területekről a tisztított szennyvíz normál befogadóba kerül.

Az agglomerációk osztályozása a lakosegyenértékben (LE) kifejezett összes névleges szennyezőanyag-terhelés alapján történik. A LE a szennyvíz szennyezőanyag-tartalmának nemzetközi mértékegysége. **1 LE azt a szennyvízben lévő, szerves, biológiailag lebontható szennyezőanyag-mennyiséget jelenti, amelynek ötnapos biokémiai oxigén igénye 60 g BOI5 naponta.** Egy lakos egy nap alatt kibocsátott szennyvizében lévő szerves szennyezőanyag-terhelése 60 g BOI5-nek felel meg (1 LE= 1 fő). Egy adott **agglomeráció összes névleges szennyezőanyag terhelése (LE)** tehát nem más, mint az adott szennyvíz-elvezetési agglomeráció állandó lakos számának és az egyéb szennyezőanyag terheléseknek az összege. Az egyéb szennyezőanyag terhelésbe beleértendő a közcsatornába vezetett ipari, közintézményekből származó, turizmus általi, szezonális ingadozásból származó stb. terhelés. A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program tehát rögzíti a szükséges fejlesztéseket, a határidőket, valamint a becsült beruházási költségeket, melyek szükségesek az Irányelvben előírtak teljesítéséhez.

A 2000 LE SZENNYEZŐANYAG – TERHELÉS ALATTI TELEPÜLÉSEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁS

Az Irányelve csak a 2000 LE szennyezőanyag-terhelés feletti települések szennyvízgyűjtéséről és tisztításáról rendelkezik, a 2000 LE alatti településekre vonatkozóan nem tartalmaz határidős kötelezettségeket. A **2000 LE szennyezőanyag-terhelés alatti települések** helyzetének megoldása Magyarország feladata, s mivel a településszerkezetből adódóan számos ilyen település van hazánkban jelentős problémával állunk szemben a felszín

alatti vizek jó állapotának elérése érdekében is. Ennek megoldására megalkotásra került az Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programja. E program azonban megszűnt a kapcsolódó jogi szabályozási feladatokat a 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet, illetve annak módosítása a **209/2011. (X. 12.) Korm. rendelet** vette át, mely részletesen tartalmazza a Települési Szennyvízkezelési Program tartalmi követelményeit, illetve az egyedi szennyvízkezelő létesítményekkel kapcsolatos szabályozást.

ORSZÁGOS és MEGYEI KITEKINTÉS A KÖZÜZEMI VÍZELLÁTÁS ÉS SZENNYVÍZELVEZETÉS HELYZETÉRŐL

Magyarország közműves ivóvízellátás tekintetében a nemzetközi összehasonlítást figyelembe véve jó mutatókkal rendelkezik. A **vezetékes ivóvíz-ellátottság** az ország településeit tekintve már 2007-ben elérte a **100 %-ot**. A **vízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások aránya** 2010-ben megközelítette a **95%-ot**. A vízellátás területi kiterjesztésével sokat javult Tolna megye vízellátási helyzete is. A szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás tekintetében kedvezőtlenebbnek tekinthető az országos helyzet, a nemzetközi összehasonlítást figyelembe véve e területen továbbra is elmaradás tapasztalható. 2010-ben a közműves szennyvízelvezetést tekintve 1414 csatornázatlan helység volt Magyarországon (ez az összes település mintegy 45%-a). Az ellátottsági szintekben jelentkező több mint **22,5 %-os** különbség, az ún. **közműöllő** (a bekötött lakások arányát tekintve) is ezt a tényt erősíti. A hazai szennyvízelvezető rendszerek műszaki megoldására a helyi, települési szintű kiépítés a jellemző. Gyakori továbbá a két vagy több település, vagy város és a környező települések együttes szennyvízelvezetése, illetve közös szennyvíztisztítása (kistérségi és szennyvíz-agglomerációs rendszerek) is. További probléma, hogy a közüzemi szennyvízelvezető rendszerek kiépítettsége nincs összhangban a szennyvíztisztítók kapacitásával, ily módon, egyes területeken a telepek alulterheltsége, máshol túlterhelése továbbra is jellemző. A szennyvíztisztító telepek hatékonysága a létesítmények műszaki állaga, az alkalmazott technológia, a kiépített teljesítmény, a hidraulikai és szennyezőanyag-terhelés, az üzemeltetés szakszerűsége stb. függvényében eltérő. A tisztított szennyvizek nagy része csak mechanikai kezelés után (olykor csupán egy átemelő-telepi rácson átvezetve) jut a befogadóba. Az ilyen tisztítási fokozat nem felel meg a közegészségügyi és környezetvédelmi követelményeknek. A biológiailag is kezelt szennyvizek aránya az összes tisztított települési szennyvízhez viszonyítva 2010 végén 98%-volt, elsősorban a budapesti szennyvíztisztítási fejlesztéseknek köszönhetően, beleértve a tisztítótelepre közvetlenül szállított települési folyékony hulladék ártalmatlanítását is.

2007-ben a keletkezett települési szennyvíz mennyisége 6798 ezer m³ volt Tolna megyében, ahol a keletkezett szennyvíz mennyisége 2007 és 2010 között 4,8 %-kal nőtt. Az összes tisztított szennyvíz vonatkozásában - az egy lakosra jutó mennyiséget tekintve – a Tamási kistérség 12 -13 m³-rel alsó szélsőértéknek számít a Dél-dunántúli régióban. A közműves csatornázással rendelkező lakások számát, arányát tekintve 2010 végén **átlag alatti arányban tekinthető csatornázottnak Tolna megye is.**

A 2010-es Tolna megye Statisztikai Évkönyve szerint Tolna megyében:

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya **96,4 %** volt, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya **60, 8%**. A közműolló (a vízhálózatba és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége - másodlagos közműolló –) mértéke **35.6 %-os** nyitottságot mutat, mely felette van mind a Dél-dunántúli Régió **30,4%-os**, mind az országos **22,5 %-os** átlagnak.

A TAMÁSI KISTÉRSÉG STATISZTIKÁJA

2010-ben a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya **95,3 %** volt, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya **22,5%**. A közműolló (a vízhálózatba és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége - másodlagos közműolló – mértéke **72,8 %-os** nyitottságot mutat. Tolna megye 5 kistérsége közül az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya mindenhol 90% feletti, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások arányát tekintve a Tamási kistérség a 22,5% ponttal az utolsó helyen szerepel a megye kistérségei között.

A KÖZMŰOLLÓ ALAKULÁSA TOLNA MEGYE KISTÉRSÉGEIBEN, 2010			
Kistérség	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakás, %	Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás, %	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége, százalékpont
BONYHÁDI	96,2	85,6	10,5
DOMBÓVÁRI	92,6	41,4	51,2
PAKSI	99,3	71,4	27,9
SZEKSZÁRDI	97,0	73,8	23,2
TAMÁSI	95,3	22,5	72,8
ÖSSZESEN	96,4	60,8	35,6

A TAMÁSI KISTÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK FONTOSABB SZENNYVÍZELVEZETÉSI ADATAI, 2010

Település	Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat, km	Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás	Elvezetett szennyvíz, ezer m ³	Ebből háztartástól	Ebből tisztítottan
GYÖNK	5,5	503	54	34	54
SIMONTORNYA	5,1	381	82	23	82
TAMÁSI	34,6	2 066	233	133	233
HÖGYÉSZ	14,0	910	78	69	78
MISZLA	5,3	92	5	5	5

A TAMÁSI KISTÉRSÉG VÁROSI RANGÚ TELEPÜLÉSEINEK KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZ ELLÁTÁSI ADATAI, 2010

Település	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakás, %	Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás, %	Egy km közüzemi ivóvízvezeték-hálózatra jutó közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat, m	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége, százalékpont
GYÖNK	99,0	71,4	322	27,6
SIMONTORNYA	93,7	20,3	181	73,4
TAMÁSI	94,5	55,0	512	39,5

A TAMÁSI KISTÉRSÉGBEN TALÁLHATÓ TELEPÜLÉSEK SZENNYVÍZKEZELÉSI HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA

A Tamási kistérség 32 települése közül mindössze 5 település tartozik a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002 (II.27.) Korm. Rendelet szerinti 2000 – 10 000 LE közötti szennyvízterhelésű kategóriába, normál (tehát nem érzékenynek minősített) területen, melyekre nézve a kiépítési határidő 2015. december

31. A kijelölt szennyvízelvezetési agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves szennyvíz- elvezetését és a szennyvizek biológiai szennyvíztisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését kell megvalósítani. A települések közül Hőgyésznek és Tamásinak megoldott a szennyvízelvezetési és -tisztítási helyzete. Két településen, **Simontornyán** és Iregszemcsén jelenleg folyamatban van a korszerű szennyvízberuházás, míg egy település, Pincehely helyzete megoldatlan a jogszabályi kötelezettség tekintetében. A kistérségben nincs 10 000 LE –et meghaladó terheléssel jellemezhető szennyvíz-kibocsátású település. A 2008. december 31.-i állapot szerint a 25/2002 (II.27.) Korm. Rendelet alapján, megfelelő szennyvízelvezető és -tisztító rendszerrel ellátott agglomeráció a Tamási kistérségben Gyönk.

A Tamási kistérség 32 települése közül 26 település sorolandó a 2000 LE alatti szennyezőanyag-terhelés „kategóriába”. Érzékenynek minősített befogadók vízgyűjtőterületein lévő kistelepülések a 2000 LE alatti szennyvízterheléssel nincsenek a Tamási kistérségben. Egy településen, Mislán van kiépített szennyvízcsatorna hálózat, illetve működik kis kapacitású szennyvíztisztító. Szakadát és Varsád településeken a sikeres KEOP pályázatnak köszönhetően korszerű szennyvízberuházás valósulhat meg. A keletkező települési folyékony hulladék ártalommentes elhelyezése a Tamási kistérség fejlődése és megítélése szempontjából, illetve a környezet védelme érdekében is egyaránt fontos feladat. A csatornahálózattal nem rendelkező településeken a „szennyvizet” elszikkasztják, vagy sok esetben a nem megfelelően kialakított szennyvíztárolókba gyűjtik össze. Mind a nem megfelelően kialakított szennyvíztárolók, mind az illegális ürítések komoly terhelést jelentenek a talaj és a felszín alatti vizek szempontjából. Kedvezőbb esetben a települési folyékony hulladékot jellemzően magánvállalkozók szennyvízszállítási járművekkel juttatják el a mikrotérségi központokban található szennyvíztisztítóba (Tamási, Gyönk, Hőgyész). Bár a települések önkormányzatai folyamatosan keresik a lehetőségeket a szennyvízkezelési helyzet megoldására, azonban - LHH kistérség lévén - az önkormányzat, illetve a sokszor mélyszegénységben élő lakosság korlátozott anyagi lehetőségei nehezítik a szennyvízberuházások megvalósítását. Sok esetben az is nehezíti az önkormányzatok helyzetét, hogy – felméréseik alapján – az esetlegesen megvalósuló szennyvízberuházás esetén is csekély hajlandóságot mutat a lakosság az ingatlanok szennyvízcsatorna hálózatra történő bekötésére. A környezetterhelési díj nagymértékű megemelkedése ösztönösen hatott a lakosság szennyvízcsatorna hálózatra történő rákötési hajlandóságára.

SIMONTORNYA SZENNYVÍZELVEZETÉSE ÉS SZENNYVÍZTISZTÍTÁSA

Simontornya település a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002 (II.27.) Korm. Rendelet szerinti besorolása:

Agglomeráció 2000–10 000 LE közötti szennyvízterheléssel, normál területen

Kiépítési határidő: 2015. december 31.

Az agglomeráció központi települése/települései: Simontornya

Az agglomeráció szennyvízterhelése (LE): 4 923

A jelenlegi állapot bemutatása:

A település életébe jelenleg – közműellátás tekintetében - a legnagyobb problémát a szennyvízelvezetés okozza. A közüzemi szennyvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 20,3% (KSH, 2010), a háztartások túlnyomó része a hagyományos, ülepítős megoldást alkalmazza. A közműolló 73,4%. (KSH, 2010). Simontornya Város Önkormányzatának a **KEOP-1.2.0/B/10-2010-0047** azonosító számú "**Simontornya Város szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása**" című **nyertes** projektje teremtett lehetőséget a város teljes csatornahálózatának kiépítésére, új tisztítótelep építésére, illetve a jelenlegi szennyvíz elvezető hálózat egy részének rekonstrukciójára a **2013**-as év végére. A korszerű szennyvízhálózat kialakítása egy költséges beruházás, ami a helyi lakosság feladata. Megvalósulását az Európai Unió 2015-ig írja elő. A felzárkózás érdekében az unió pályázati úton lehetőséget ad a beruházási források nagy részének megszerzésére. Ehhez a lakosság 70 százalékának támogatására van szükség, különben a település elesik a támogatástól. Ha Simontornya városának nem sikerült volna megszerezni az uniós forrást, akkor is véghez kellene vinnie a beruházást, de ebben az esetben már saját költségére, amit a település költségvetése nem bírna el. Jelenleg a városnak egy-ötöd része rendelkezik szennyvízelvezető csatornával, mely a régi börgyár működése kapcsán épült szennyvíztisztító telepre vezet a kommunális szennyvizet. Erre a telepre szállítják be a csatornázatlan területekről a települési folyékony hulladékok egy részét, más részük elszivárog, terhelve ezzel a környezetet.

A csatornahálózat **gravitációs rendszerű** lesz 7 db új átemelő telep közbeiktatásával. A földrajzi adottságok teszik lehetővé a gravitációs rendszer kialakítását, aminek lényege, hogy a szennyvíz magától halad az alacsonyabb területek, ill. az átemelő telep felé. A gravitációs bekötés esetén a telekhatáron belül egy méterre kialakított tisztító ellenőrző idomon keresztül a szennyvíz gravitációsan jut a közcsatorna-hálózatba. Erről a típusú rendszerről tudni kell, hogy kis áramlási sebessége miatt a szennyvíz lerakódhat benne, ezért egyes szakaszait tisztítani kell időnként. A csatorna elválasztó rendszerű lesz, ami azt jelenti, hogy az esővizet

nem ez a hálózat vezeti el. Nem is szabad beleengedni a csatornába az esővizet, mert a hirtelen jött nagyobb mennyiségű csapadékot nem tudja elvezetni a rendszer és szennyvíz visszafelé kezd el felgyülni, a szennyvíztisztító telep pedig a megnövekedhető mennyiség tisztítására nem lenne képes. A szennyvíz tisztítása **SBR technológiával működő új tisztítótelepen** történik majd. A telep tervezett kapacitása 375 m³/d. A szakaszos betáplálású reaktorok (Sequencing Batch Reactor) olyan eleveniszapos szennyvíztisztító rendszerek, melyek szakaszos nyers szennyvíz betáplálással és hasonló tisztított víz elvétellel üzemelnek. A tápanyag lebontás folyamatai, valamint a folyadék és szilárd anyag elválasztása egyetlen medencében játszódnak le folyamatosan ismétlődő időciklusok alatt. A kommunális szennyvizek tisztításának a módja mechanikai tisztítást követően egylépcsős eleveniszapos biológiai tisztás. Ez részben biológiai foszfor eltávolítást és teljes biológiai szerves anyag és nitrogén eltávolítást jelent. Kizárólag a háztartásokban (fürdőszoba, WC, konyha) keletkezett szennyvizekre vonatkozik (vegyszerek, festék, olaj, veszélyes hulladék ugyanis nem kerülhet a csatornahálózatba). A folyamat végén - fertőtlenítési lehetőség után - a területre előírt határértékre **tisztított szennyvíz a befogadó Sió csatornába kerül**. A szennyvíztelepre kerülő szennyvízből a tisztítás során egyrészt tisztított szennyvíz, másrészt szennyvíz iszap keletkezik. A tisztított víz hasznosítását jelenleg nem tervezték, csak a befogadóba vezetését, a tisztítás során keletkezett iszap pedig komposztálással felhasználható a mezőgazdaságban, talajerő utánpótlásként.

Jelenleg a településeken az elavult házi emésztőkben a szennyvíz jó része elszivárog a talajba, vagy bekerül a közeli patakba, terhelve ezzel a talajt, a felszín alatti és végső soron a felszíni vizeket.

A korszerű szennyvíz csatornahálózat és szennyvíztisztító elkészülésével, mindamelllett, hogy Simontornya városa **eleget tesz a hazai és uniós jogszabályi kötelezettségeinek**, jelentősen **hozzájárul a további környezetterhelés megszüntetéséhez, a környezet védelméhez, illetve a lakosság egészségesebb életfeltételek biztosításához**.

2.2.3.2 IVÓVÍZELLÁTÁS

A településen a vízi közműszolgáltatást a Siómenti Önkormányzatok Víz- és Csatornamű Fenntartó Kft. végzi. A település legkiépítettebb közműve a vezetékes ivóvíz-szolgáltató rendszere. A településen minden utcában kiépítésre került, így szinte a teljes lakosság rendelkezik vízellátással. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya **93,7%** (KSH, 2010). Az egy lakosra jutó évi vízfogyasztás 29,5 m³ (KSH, 2010). Az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló közösségi irányelv teljesítését szolgáló hazai

feladatokat az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) kormányrendelet foglalja össze (módosítva: 47/2005. (III. 11.) és a 65/2009 sz. Korm. rendeletek által). A rendelet és mellékletei településenként mutatják be a határérték feletti ivóvíz-minőségi paramétereket, illetve a 2014-ig tervezett, célállapotot kielégítő fejlesztési teendőket. Tolna megye É- i részén 3 település- Simontornya és a szomszédos Tolnanémedi, illetve Pálfa községek a KEOP-2009-1.3.0. pályázati forrás segítségével kívánja a települések egészséges ivóvíz-ellátását biztosítani, mivel a települések vízművei által szolgáltatott ivóvíz minősége Simontornyán ammónia tekintetében nem felel meg a hivatkozott kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek. A **„Sió – Kapos Ivóvízminőség javító projekt”** együttesen megközelítőleg 7 000 fő egészséges, a határértékeknek megfelelő ivóvízzel történő ellátására biztosít megoldást. A projekt célja, hogy Simontornya, Pálfa, Tolnanémedi települések egészséges ivóvízzel történő ellátása. Ehhez meg kell találni a megfelelő ellátási struktúrát, és olyan víztisztító technológiát, vagy technológiákat kell telepíteni, amely lehetővé teszi a megfelelő minőségű és mennyiségű ivóvíz szolgáltatását. Ehhez a tisztító technológia telepítésén kívül, szükség van az ivóvíz hálózatok tisztítására, rekonstrukcióra, és egyéb kapcsolódó fejlesztésekre. A projekt területe a VKI (Víz Keretirányelv 60/2000 Európa Tanácsi Irányelv) szerint a Duna vízgyűjtőkerülethez, Duna közvetlen részvízgyűjtőhöz kapcsolódik, a 314/2008. (XII. 22.) Korm. Rendelet szerint, vízgyűjtő-gazdálkodás szempontjából a Duna közvetlen részvízgyűjtő, Sió 1-11 tervezési alegységbe tartozik. A vízbázison kutak belső védőterületei biztosítottak, külső és hidrogeológiai védő terület nem került kijelölésre. A vízbázisok nem sérülékenyek. Simontornya Város vízellátása rétegvízből történik. A város térségében az ivóvíz ellátás céljára mélyített víz-kutak a felső-pannon korú réteg összlet víztartó porózus homokrétegeire lettek kiképezve.

2.2.3.3 ENERGIAGAZDÁLKODÁS

A településen 1997-ben kezdték meg a vezetékes gáz kiépítését. A vezetékes gázt fogyasztó háztartás a lakásállomány százalékában 33 % (KSH, 2010) Egy háztartási fogyasztóra jutó évi fogyasztás a vezetékes gáz esetében 1 608 m³ (KSH, 2010). A településen a gázellátást az E.ON Déldunántúli Gázhálózati Zrt. végzi.

A településen a villamosenergia-hálózat kiépítése teljes körű, a szolgáltatást az E.ON Déldunántúli Áramhálózati Zrt. végzi. Egy háztartási fogyasztóra jutó évi fogyasztás a villamos energia tekintetében 2 582 kWh (KSH, 2010).

2.2.3.4 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma megfelelőnek mondható. A város rendelkezik hulladékudvarral és szelektív hulladékgyűjtő szigettel, bár a szelektív hulladékgyűjtés jelenleg még nem teljes mértékben megoldott a településen. Simontornya nem Tamási, hanem Sárbogárd és térsége gyűjtőterületéhez tartozik. A települési szilárd hulladék a Sárbogárdi Regionális Hulladéklerakóba kerül. A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma 1624, illetve 18 üdülő (KSH, 2010). Az összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége 1170 t/év (KSH, 2010).

2.2.4 KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA

Simontornya a Dél – Dunántúli Régióban, Tolna megyében található, a település a Tamási kistérséghez tartozik. Igazgatási területe mintegy 3290 ha, belterülete 306 ha. A település szerkezetét az úthálózat és az elsősorban a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és használat határozza meg. A város történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. Kelet-nyugati irányban a 61.sz. Dunaföldvár- Kaposvár-Nagykanizsa II. rendű főút metszi. Ebből ágazik ki a település belterületén észak felé a 64.sz. Simontornya-Enying II. rendű főút. A várostól északra a 64.sz. útra csatlakozik a 6407 sz. Simontornya-Iregszemcse összekötő út. A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Simontornya területén halad keresztül a nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal (A.1) besorolású Budapest–Dombóvár vasútvonal. A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A terület nagy része sík, a talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is. Apróbb és

A település szerkezetét az úthálózat és az elsősorban a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és használat határozza meg. Simontornya történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. Kelet-nyugati irányban a 61.sz. Dunaföldvár – Kaposvár - Nagykanizsa II. rendű főút metszi. Ebből ágazik ki a település belterületén észak felé, a 64.sz. Simontornya-Enying II. rendű főút. A várostól északra a 64.sz. útra csatlakozik a 6407 sz. Simontornya-Iregszemcse összekötő út. A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Simontornya területén halad keresztül ugyanis a nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal (A.1) besorolású Budapest–Dombóvár vasútvonal. A város belterületi közlekedési fejlesztéseinek központjában az igen rossz állapotban lévő belterületi utak minőségének javítása áll. A rendezetlen állapot rányomja bélyegét a település közlekedési helyzetére és kedvezőtlen képet mutat nemcsak a lakosság, hanem a településre érkező potenciális befektetők és turisták számára is. A város saját, belterületi

tömegközlekedéssel nem rendelkezik. Távolsági tömegközlekedési lehetőséget a vasút és a távolsági autóbuszjáratok biztosítanak a lakosok számára. A településen jelenleg 4 buszmegálló és 2 állomás található, melyek állapota eltérő. A 4 megálló közül 3 rendelkezik fedett váróval. Az önkormányzat 2007-2013-as időszakban kitűzött egyik fő fejlesztési célja, hogy az autóbuszokat a belvárosi területekről kiszorítsa, oly módon, hogy a buszoknak megálló helyet biztosítson a területen, de pályaudvar és buszváró ne kerüljön kialakításra. A jelenlegi buszváró területe a közforgalom számára csak engedéllyel vehető majd igénybe, ezáltal egy erősen forgalomcsillapított zóna jöhet létre a várkörnyéken. A vízi közlekedést a települést átszelő, időszakosan hajózható Sió csatorna biztosítja.

2.3 TÁRSADALOM

2.3.1 DEMOGRÁFIAI HELYZET

A 32 települést magába foglaló Tamási kistérség összterülete 1028 km². Tolna megye 5 kistérsége közül a kistérséghez tartozó településszám szerint a legnagyobb. A lakónépesség száma 38 476 fő (KSH, 2010), mely a 2001. évi népszámlálás adataihoz képest 10,7%-os népességcsökkenést jelent. A népsűrűség 37,6 fő/km², ami az aprófalvas településszerkezet miatt ebben a kistérségben a legritkább, jóval alatta marad a megyei illetve a régió átlagának. Az országos tendenciához hasonlóan Simontornya városát is a népességfogyása jellemzi. A **lakónépesség száma 4 086 fő** (KSH, 2011. január 1.). A 2001. évi népszámlálási adatokhoz képest a település lakossága 11,3%-kal csökkent, mely felette van a Tolna megyei 7 %-os átlagnak. A rendkívül nagymértékű csökkenés oka elsősorban a gazdasági szerkezetváltás nehézségeire vezethető vissza, melyet a települési és térségi viszonylatban is kiemelkedő foglalkoztatóként számon tartott Simontornyai Bőrgyár Rt. bezárása tovább tetézt. Ennek köszönhetően százak veszítették el munkahelyüket, megélhetésüket és sokan kényszerültek a település elhagyására. A jelentős népességfogyás másik oka, a szintén egész országra jellemző „előregedő társadalom” jelensége. Az előregedő társadalmakban ugyanis felbomlik az egyensúly és a 60 év felettiiek száma, meghaladja a 0-14 éves korosztályba tartozók számát, mely komoly gazdasági következményeket is von maga után. A lakosság korcsoport szerinti megoszlása összefügg a különböző népmozgalmi eseményeket bemutató - élveszületési, halálozási és belföldi vándorlási - mutatókkal, melyek szintén hatást gyakorolnak a település lakosságának változására, jelen esetben a jelentős mértékű csökkenésre.

NÉPESSÉG, NÉPESSÉGMOZGALOM SIMONTORNYÁN 2010, KSH					
Lakónépeség	Népsűrűség fő /km ²	Élveszülés	Halálozás	Természetes szaporodás, fogyás (-)	Belföldi vándorlási különbözet
		ezer lakosra			
4086	120,8	6,8	17,2	-10,4	-5,6

2.3.2 OKTATÁS, KÉPZÉS

A településen a szociális és egészségügy kapcsán felmerülő kérdések, feladatok és igények kielégítésében kiemelkedő szerep jut az Simontornya Város Önkormányzatának Oktatási, Kulturális és Ügyrendi Bizottságának. A közoktatás hatékony megszervezése minden országban elkerülhetetlenné teszi a települések közötti együttműködést, így a Tamási kistérségben is. E nélkül megfelelő minőségű és pénzügyi szempontból is fenntartható, uniós normáknak is megfelelő közoktatás elképzelhetetlen. A közoktatás megszervezése jelentős anyagi terheket ró az önkormányzatokra, hiszen az, kötelező feladat ellátási hatáskörébe tartozik. Az Önkormányzati Tv. 41.§-a azonban lehetőséget biztosít a települési önkormányzatok számára, hogy feladataik hatékonyabb elvégzése érdekében szabadon társulhassanak egymással. A közoktatási szolgáltatások esetében – kiemelten az olyan aprófalvas szerkezetű térségek esetében, amelyhez Simontornya is tartozik - az erőforrások hatékony koncentrálása és fejlesztése kistérségi, illetve mikrotérségi szinten oldható meg. A rendszer kialakítására terv is készült 2007-ben, „**A Tamási Kistérség Közoktatás Fejlesztési Terve 2007-2013**” címmel. Simontornya Város Önkormányzata kötelező és önként vállalt oktatás-nevelési feladatait többnyire társulási keretek között látja el. Simontornya azon települések közé tartozik, melyek **többcélú társulás** keretében látják el az oktatás-nevelési feladatokat. A **Vak Bottyán Általános Művelődési Központ** magában foglalja az óvodai nevelést is, mikrotérségi szerepkörének megfelelően. Az 1992-96 között lezajlott átszervezés során alakult ki, és 2011-ben módosult az a szerkezet, mely óvodát, általános iskolát, gimnáziumot nappali és esti tagozattal, sajátos nevelési igényű tanulók tagozatát, kollégiumot, napközis konyhát, sportcsarnokot, tanműhelyt és tankertet működtetve megteremtett egy olyan többcélú intézményt, mely egy kisváros és körzete (Tolnanémedi, Pálfai,

Sárszentlőrinci, Nagyszékelyi, Pincehelyi, tagintézmények) számára színvonalasan biztosítani tudja a tankötelezettség teljesítését. Az intézmény fenntartója a **Simontornyai Közoktatási Intézményfenntartó Társulás**.

2.3.3 EGÉSZSÉGÜGY

A településen a szociális és egészségügy kapcsán felmerülő kérdések, feladatok és igények kielégítésében kiemelkedő szerep jut az Simontornya Város Önkormányzatának Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottságának. Alapvetően az egészségügyi ellátást 3 területre bonthatjuk: megelőzés/prevenció, gyógyítás és rehabilitáció. Simontornya városa megelőzés terén nem rendelkezik megfelelő rendszerrel. A megelőzéshez szükséges orvosi szolgáltatásokhoz más városban jutnak hozzá a lakosok (pl. Dombóvár - tüdőszűrés), illetve nem találunk olyan civil szervezeteket sem, melyek kimondottan az egészséges életmódra, megelőzésre specializálnák tevékenységüket. A gyógyítás terén már valamivel kedvezőbb képet mutat a település. Az egészségügyi alapellátás tekintetében Simontornya kettős helyzetben van. Egyrészt közigazgatási területén önállóan látja el az egészségügyi alapellátási feladatokat, három felnőtt, egy gyermekorvos és egy fogorvos alkalmazásával. Az orvosi ellátást vállalkozói formában biztosítják a szakemberek. A településen továbbá heti egy alkalommal szülész-nőgyógyász magánrendelés is folyik. A védőnői ellátás is biztosított a településen, két körzetre osztva azt. Az iskolai egészségügyi ellátást a házi gyermekorvos és a védőnők útján biztosított a Vak Bottyán Általános Művelődési Központ Simontornyai telephelyű tagintézményeiben és intézményegységeiben. A településen 2005. óta - megbízási társulási keretek között - **Központi Orvosi Ügyelet** működik, mely több szomszédos kisebb település lakosságát is ellátja több ezer fős vonzáskörzetet teremtve magának ezzel. Az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás az alábbi településekre terjed ki: Belecska, Fürged, Igar, Igar-Vámszőlőhegy, Kisszékely, Mezőszilas, Nagyszékely, Ozora Pincehely, Sáregres Tolnanémedi és Simontornya. 2012-ben elkészül a 6317 sz. országos közút Simontornya-Pálfa közötti szakasza, ezért megkezdődött Pálfa és Sárszentlőrinc településekkel a csatlakozási tárgyalás.

Mindezek mellett a településen – a kistérségben Tamási és Hőgyész mellett - mentőállomás is működik. A településen található továbbá egy Egészségház, melynek főként a várandós és kisgyermekes anyák ellátásában van kiemelkedő szerepe. Fő tevékenysége: terhes tanácsadás, kisgyermeknevelés, eszközkölcsonzés. A település járó- és fekvőbeteg ellátás tekintetében a dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Szolgáltató Kft. vonzáskörzetébe tartozik. 2006 márciusától a vérvételt azonban a lakosok helyben, a Központi Orvosi Ügyelet keretein belül működő Simontornyai vérvételi laborban is megoldhatják. Rehabilitáció tekintetében a

település szintén Dombóvár vonzáskörzetébe tartozik. A településen egy rehabilitációs tevékenységet folytató civil szervezet található, az SOS Kéz a Kézben Alapítvány anonim alkoholisták számára. A településen tehát a legalapvetőbb orvosi ellátás biztosított. A város egészségi tervvel, szakmai programmal nem rendelkezik, ilyen jellegű kezdeményezéshez nem csatlakozott.

2.3.4 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A településen a szociális és egészségügy kapcsán felmerülő kérdések, feladatok és igények kielégítésében kiemelkedő szerep jut az Simontornya Város Önkormányzatának Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottságának. A szociális ellátásokat a településen a Simontornya Város Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint Simontornya város gondozási központja, az „Őszikék” Szociális Szolgáltató Központ látja el. Simontornya Város Önkormányzatának önként vállalt feladatai közé tartozik az ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás biztosítása, melyet az „Őszikék” **Szociális Szolgáltató Központ** keretei között lát el. Az intézmény telephelye Simontornyán található, szolgáltatási köre kiterjed a környező településekre (Belecska, Kisszékely, Nagyszékely, Tolnanémedi és Pincehely) családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, étkeztetés, illetve házi segítségnyújtás terén. A támogató szolgálat 2009. szeptember 1-el kezdte meg működését, melynek kiemelt fontosságú eleme a szállító szolgáltatás. Az Idősek klubja nappali ellátást nyújtó intézet keretei között működik. A tartós bentlakásos elhelyezést az intézmény nem biztosít, így ez a szolgáltatás a településen nem található meg. A nappali ellátás célja, hogy a saját otthonukban élők számára lehetőséget biztosítson a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az ellátottak köre túlnyomórészt az önmagukról részben gondoskodni tudó idős emberekre terjed ki, de emellett az intézmény gondoskodik azokról a 18. életévüket betöltött személyekről is, akiknek ezt egészségi állapota indokolja. A településen működő másik szociális intézmény a **Simontornya Város Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**. Az intézmény igen kiterjedt feladatkörrel rendelkezik mind a családsegítés, mind pedig a gyermekjólét szolgáltatások területén. Családsegítés: általános szolgáltatások (megelőzés, életvezetési tanácsadás); egyéb általános segítő szolgáltatások (civil kezdeményezések segítése; önkormányzat ösztönzése nem kötelező szociális ellátási formák bevezetésére); speciális szolgáltatások (adósságkezelési szolgáltatás; pszichiátriai betegek reintegrációja, közösségi szociális munka, konfliktuskezelő családi meditációs szolgáltatás). Gyermekjóléti szolgáltatások: gyermekjóléti alapellátás; alapellátás keretein belüli speciális szolgáltatások (készenléti ügyelet, kapcsolattartási tréning, videotréning); gyermekek átmeneti gondozása. A városban és a

vonzáskörzetéhez tartozó településeken a rendelkezésre álló szociális szolgáltatások megfelelő színvonalon, megfelelő szakembergárdával működnek. Az Ószikék Szociális Szolgáltató Központ rendelkezik a 22 főre engedélyezett átlagos ápolást, gondozást nyújtó Idősek Otthonával, valamint 2009. május 1-től 7 főre engedélyezett átmeneti ellátási formaként működő Időskorúak Gondozóházával. Összességében elmondható tehát, hogy jelenleg az igényeknek megfelelő személyre szabott szolgáltatás kerül biztosításra minden rászorulóknak. Hiányterületként kell azonban megemlítenünk a kríziselhelyezést az átmenetileg fedél nélkül maradók-, illetve a településen átutazó hajléktalanok számára. Ez mintegy 8-10 fő elhelyezésének szükségességét jelenti évente.

2.3.5 KÖZBIZTONSÁG

A város közrendjének, közbiztonságának fenntartásáról a **Tamási Rendőrkapitányság Simontornyai Rendőrőse, illetve a Polgárőr Egyesület és az Önkéntes Tűzoltó Egyesület** gondoskodik. Az önkormányzat több eszközzel segíti a rendőrség és a polgárőrség munkáját, emellett pedig közvetlenül is sokat tesz és tervez tenni a városlakók nyugalma és biztonsága érdekében. A város közbiztonságának javítása, a bűnüldözés elősegítése érdekében a polgárőrsegről szóló 2006. évi LII. törvény alapján az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Simontornyai Polgárőr Egyesülettel 2010-ben (75/2010.(V.31.) számú KT határozat). A katasztrófa-, és polgári védelmi feladatok hatékonyabb és összehangoltabb ellátása érdekében az önkormányzat évente megállapodást köt a Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Tamási Kirendeltségével.

2.3.6 MŰVELŐDÉS, KULTÚRA, SZÓRAKOZÁS, SPORT

Simontornya Város Önkormányzatának 16/2001 (XII.15.) sz. („A város közművelődési feladatairól és ellátásának feltételeiről”) rendelete határozza meg a közművelődési feladatok legfontosabb céljait és azokat a szervezeteket, melyek részt vesznek a kitűzött kötelező feladatok megvalósításában. Az intézmények két csoportra oszthatók, egyrészt a nem önkormányzat által fenntartott, közművelődési megállapodás alapján dolgozó intézményekre: **FRIED Művelődési Ház; Simontornyai Vármúzeum**, másrészt pedig az önkormányzat által fenntartott egyéb közművelődési feladatot is ellátó önkormányzati intézményekre: **Vak Bottyán Általános Művelődési Központ, Városi Könyvtár.**

A város kiemelt közművelődési rendezvényei a **Színházi Nyár és Fesztivál**, a Május elsejei majális, a városavatás évfordulója (július 1.), valamint a **Szüreti felvonulás**. A közművelődési infrastruktúra a városban jónak mondható. A legfontosabb helyszínek: Városi Könyvtár, FRIED Művelődési Ház, Vármúzeum. A művelődési házban található könyvtár

napjainkban 30.000 kötetes gyűjteménnyel, folyóiratokkal, video-gyűjteménnyel, valamint internet hozzáférési lehetőséggel látja el a helyi lakosokat. A Vármúzeum a település képzőművészeti központja, ahol az állandó kiállítás mellett, időszakos kiállításokat és művészeti programokat is rendeznek. A legfontosabb rendezvény az egyhetes Színházi Nyár és Fesztivál.

Simontornya testvérvárosi kapcsolatot tart fenn: Németország Marpingen és Steinberg városával, Románia Nyárádszereda városával és Görögország Milies önkormányzatával. Az együttműködés jelenleg elsősorban önkormányzati intézményi és civil szinten él, e területeken valósulnak meg cserelátogatások, tapasztalatszerző utak, közös megbeszélések.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a sporttevékenységekre és azok támogatására. A sportéletet a településen az STC' 22 elnevezésű Sportklub koordinálja, melynek keretein belül az alábbi szakosztályok működnek: labdarúgás, felnőtt és gyermek kézilabda, lovaglás és a senior labdarúgás. A felnőtt, ifjúsági, serdülő és gyermek csoportok mellett a seniorok is lehetőséget kapnak a szervezett keretek közötti sportolásra és versenyzésre. A sportklub életében kiemelt szerep jut a versenyzés mellett az utánpótlás nevelésnek. A sporttevékenységek végzéséhez szükséges, megfelelő színvonalú infrastrukturális adottságok biztosítottak a településen: országos színvonalú sportcsarnok, füvesített labdarúgópályák, lovaspálya. A sportélet fő támogatója Simontornya Város Önkormányzata, amely évente támogatásban részesíti a sportklubot, melyet esetenként helyi vállalkozók, szponzorok is segítenek.

2.3.7 CIVIL SZERVEZETEK

Simontornyán az 1990-es évek végén indult el a helyi társadalmi önszerveződések kialakulása, melyek a mai napig folytatják működését. A civil szervezetek száma a település nagyságához viszonyítva megfelelőnek mondható, 90%-uk hivatalosan bejegyzett, többnyire közhasznú, illetve kiemelten közhasznú szervezet, melyek a kultúra, a sport, illetve az egészségügy területén végzik tevékenységüket:

- Kultúra: Simontornyai Színházi Napok Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány, Simontornya Múltjáért Alapítvány, Simontornyáért Közalapítvány; Krammer Ferenc Kórus; Farkas Ferenc Katolikus Közalapítvány
- Sport: STC 22 Sportklub, SIKK
- Egészségügy: SOS Kéz a Kézbe Alapítvány, Anonim Alkoholisták

A felsorolt civil szervezetek kapcsolatot tartanak fent Simontornya Város Önkormányzatával, részt vesznek a város életét meghatározó fontos események megszervezésében és lebonyolításában. Az önkormányzat minden évben – lehetőségeihez mérten – támogatást biztosít a legaktívabb civil szervezeteknek. Igen fontos ennek a kapcsolatnak a további erősítése, nemcsak a helyi lakosság érdekképviseletének biztosítása, hanem a térség gazdasági fejlődése (idegenforgalom – kulturális szervezetek) és egy egészséges társadalom (sport) kialakulásának támogatása miatt is. Mivel viszonylag aktív civil élet folyik a településen, időszerűvé vált a civil szervezetek életét szabályozó koncepció, fejlesztési program kidolgozásra.

2.3.8 NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK

Mivel jelen dokumentum megírásakor még nem voltak elérhetők a 2011. évi népszámlálási adatok a 2001. évi adatokra tudunk hagyatkozni a nemzeti és etnikai kisebbségek tekintetében. A 2001. évi népszámlálási adatok alapján a lakosság 1,8 %-a (83 fő) vallotta magát valamilyen kisebbséghez tartozónak. A legjelentősebb a roma (0,96%) és a német kisebbség (0,52%) jelenléte a településen. Simontornya Város Nemzetiségi Roma Önkormányzata 2012. március 26-án megszűnt.

2.4 GAZDASÁG

2.4.1 FOGLALKOZTATÁS, MUNKAERŐ-PIACI HELYZET

A település életében az egyik legnagyobb problémát jelenti a munkanélküliség, mely hol növekvő, hol csökkenő tendenciát mutat, de mindig messze az országos átlag feletti értékeket mutat. A magas értékek tükrözik a makrogazdasági helyzet negatív változásait, mégis leginkább a térség gazdasági stagnálását és a lakosság elvándorlását eredményező munkahelyhiány tehető a felelőssé a kiemelkedő értékekért.

A 2010. évi KSH adatok alapján elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül közel 60 %, aki 180 napon túl sem tud elhelyezkedni a munkaerő-piacon.

NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK, 2010, KSH					
Település, kistérség	A nyilvántartott álláskeresők	A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők	A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők	A pályakezdők	A diplomások
	aránya a munkavállalási korú állandó népességből, %		aránya a nyilvántartott álláskeresőkből, %		
SIMONTORNYA	14,3	8,4	58,8	8,0	1,5
TAMÁSI KISTÉRSÉG	14,1	7,4	52,2	8,8	2,1

Simontornya értékeinek nagyobb területi egységekkel (kistérségi, megyei, országos) való összehasonlításából jól látszik, hogy a megyei/országos átlaghoz képest szinte minden évben magasabb a relatív mutató értéke (nyilvántartott álláskeresők a munkavállalói korú népesség %-ában), mint a megyei és az országos átlag.

RELATÍV MUTATÓ, %					
NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK A MUNKAVÁLLALÓI KORÚ NÉPESSÉG %-ÁBAN, AZ ADOTT ÉV JANUÁR 20.-ÁN					
Forrás: Tolna Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja					
	2008	2009	2010	2011	2012
SIMONTORNYA	9,99	11,55	15,59	15,21	14,76
TAMÁSI KISTÉRSÉG	10,05	13,13	16,44	16,86	16,58
TOLNA MEGYE	8,32	8,96	11,03	11,31	10,64
ORSZÁG	7,04	7,57	9,71	10,22	9,74

A 2012. évi legfrissebb, Munkaügyi Központ által kiadott statisztikai adatok azt mutatják, hogy az éves kismértékű ingadozások ellenére sem történt tartós, pozitív irányú változás a város munkaerő-piaci helyzetében. A munkavállaló korú népesség száma a városban 2872 fő, melyből jelenleg 380 fő nyilvántartott álláskereső, így a relatív mutató 13,23%, mely a Tamási kistérség 12,21 %-os átlagát is meghaladja.

MUNKAERŐPIACI ADATOK 2012. április 20.		
Forrás: Tolna Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja		
	SIMONTORNYA	TAMÁSI KISTÉRSÉG
LAKÓNÉPESSÉG 2011.	4 086 fő	38 654 fő
NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐ	380 fő	3191 fő
FOLYAMATOSAN NYILVÁNTARTOTT (> 365 NAP)	89 fő	735 fő
ÁLLÁSKERESÉSI ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐ	43 fő	298 fő
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐ	122 fő	1065 fő
25 ÉV ALATTI	48 fő	477 fő
50 ÉVES ÉS IDŐSEBB	95 fő	765 fő
PÁLYAKEZDŐ	33 fő	337 fő
LEGFELJEBB 8 ÁLTALÁNOS	179 fő	1601 fő
GAZDASÁGILAG AKTÍV NÉPESSÉG (BECSÜLT)	1904 fő	16 511 fő
MUTATÓ ¹ 2012., %	20,0 %	19,3 %
MUNKAVÁLLALÓI KORÚ NÉPESSÉG 2011.	2872 fő	26 133 fő
RELATÍV MUTATÓ ² , %	13,23 %	12,21 %
ARÁNYSZÁM ³	1,59	1,47
¹ Regisztráltak száma/a gazdaságilag aktív népesség (munkanélküliségi ráta)		
² Nyilvántartott álláskeresők a munkavállalói korú népesség %-ában		

³ A relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A Simontornyán és környékén uralkodó rendkívül magas munkanélküliség háttérében a munkahelyhiány áll, az, hogy jelenleg sincs a településen, illetve a mikrotérségben egyetlen jelentősebb foglalkoztató sem, amely képes lenne a munkaerő-kínálat felszívására.

A települési munkahelyhiány napi ingázásra ösztönzi a város lakosságának egy részét. Túlnyomórészt az alacsony (legfeljebb általános) iskolai végzettséggel rendelkező lakosok, akik az iparban illetve a szolgáltatói szektorban helyezkednek el, a nagyobb vonzerővel rendelkező környező településeken. A napi ingázókon kívül vannak lakosok, akik végleg elhagyják a települést. A tapasztalatok szerint a fiatal, felsőfokú végzettségű lakosok költöznek el véglegesen a munkahelyi, kereseti és jobb életkörülmények megtalálása miatt. Szerencsésebb esetben a településen maradnak, és valamelyik közintézményben vállalnak munkát, de többnyire, ha Simontornyán laknak is, nagyobb városokban vállalnak munkát.

Az önkormányzat igyekszik rendelkezésére álló eszközeivel javítani a foglalkoztatás helyzetén, mely az iskolai végzettséget nem igénylő közmunkaprogramok keretében történő foglalkoztatást jelenti.

A település azon lakosai számára, akik törvényi, illetve önkormányzati rendeleti felhatalmazás alapján rászorultnak minősülnek, az önkormányzat szociális ellátásokat biztosít. A különböző segélyek és támogatások iránti igény növekedése a börtény végleges bezárását követően, 2005-ben történt, melyet a hirtelen jött, nagyarányú munkanélküliség is indokol.

NYUGDÍJ, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS SIMONTORNYÁN, KSH, 2010					
Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő	Ebből: saját jogú nyugdíjasok		Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma	Rendelkezésre állási támogatásban részesítettek átlagos száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők
	száma	átlagos nyugdíja, Ft	ezer lakosra		
1548	1213	84 943	4,9	37,3	38

2.4.2 GAZDASÁGI SZERKEZET

Az 1990-es évektől kezdve ugrásszerűen megnőtt a térségben a vállalkozások száma. A 2010-es KSH adatok szerint a településen összesen 399 vállalkozás működik. Ez így is nagyjából 1,6 %-a a megyében működő vállalkozásoknak. Az ágazati megoszlás tükrözi a megyei adatokat, melyek alátámasztják, hogy az ország gazdasági szerkezetváltását követően az ipar háttérbe szorulásával párhuzamosan erősödött a szolgáltatási szektor jelentősége és teljesítménye, ugyanakkor továbbra is jelen van a mezőgazdaság kisebb dominanciával.

REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS ÁGAZAT SZERINTI MEGOSZLÁSA SIMONTORNYÁN ÉS TOLNA MEGYÉBEN, KSH, 2010						
Terület	Mezőgazdaság	Ipar, Építőipar	Szolgáltatás	Összesen	Ebből Társas	Ezer Lakosra
SIMONTORNYA	106	56	237	399	121	98
TOLNA MEGYE	11 576	3972	18 652	34 200	8286	148

A 2010-ben Simontornyán működő 386 vállalkozás közül 278 egyéni vállalkozást, 62 Kft-t és 46 Bt-t regisztráltak.

REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SIMONTORNYÁN, KSH, 2010			
Összesen:	Kft.	Bt.	Egyéni vállalkozás
386	62	46	278

A településen működő vállalkozások iparüzési adó fizetésére kötelezettek, melyet az önkormányzat a jogszabályban előírt legmagasabb mértékben határozott meg. A településen és környékén eddig nem telepedtek meg a nagyobb lélekszámú településekre jellemző multinacionális cégek, így jellemzők a kiskereskedelmi üzletek. A vendéglátóhelyek vonatkozásában az elmúlt években annyit mondhatunk el, hogy számuk stagnált, jelentősebb változás nem volt tapasztalható. Összességében nemcsak Simontornyára, hanem térségére is elmondható, hogy a vállalkozások tőkeellátottsága általában alacsony színvonalú, a vállalkozók tőkéhez jutási lehetőségei korlátozottak. A vállalkozások néhány kivételtől eltekintve elsősorban a helyi, esetleg regionális, vagy hazai piacon tevékenykednek, versenyképességük többnyire jelentősen elmarad az Uniós és nemzetközi piaci követelményektől.

2.4.3 IPAR

Simontornya egykor a börgyáráról volt ismert, melynek bezárása nagy csapást mért a város gazdaságára. A börgyár a helyiek számára munkahelyet, szociális biztonságot és egyúttal kulturális lehetőségeket teremtett. Az egykor a Fried család által alapított börgyár 1780 óta működött, azonban a rendszerváltást követően már nem tudott lépést tartani a korral, bezárásával több száz dolgozó veszítette el munkahelyét, biztos megélhetését, emellett sok ezer tonna hulladékot hagyott hátra súlyosan terhelve a környezetet. A szennyezett terület kármentesítése rendkívül jelentős környezet rehabilitációs feladat. A Tolna megyei Bíróság végzése alapján a volt Börgyár szennyezett területeit a Magyar Állam (MNV Zrt.) tulajdonába, vagyonkezelésébe adta. Közép-Dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség kötelezte az MNV Zrt-t, hogy a felszámolt Simontornyai Börgyár területén található ismeretlen összetételű hulladékok ártalmatlanítását és ennek dokumentálását azonnali határidővel végezze el. A megbízást közbeszerzési eljárás keretében a „Simontornya 2009 Konzorcium” nyerte el. A kármentesítés 2009 őszén kezdődött meg és előreláthatólag 2013 őszéig befejeződik. A konzorcium feladata a börgyári terület kármentesítése mellett a hulladékok ártalmatlanítása és a terület rekultivációja is. Ennek keretében ki kell cserélni közel tízezer tonna szennyezett talajt, talajvízkezelőt és monitoring rendszert kell kiépíteni. Az egykori börgyár 35 hektáros területéről eddig több ezer tonna veszélyes hulladékot szállítottak el, többek között krómmal szennyezett bőrfaragványt, húsolási hulladékot, nehézfémekkel szennyezett szennyvíz-iszapot, továbbá szennyezett talajt. A végső cél az lenne, hogy a már megtisztított területek a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-től a Simontornyai önkormányzat tulajdonába kerüljenek, segítve ezzel a munkahelyteremtést, és megadva az esélyt új befektetők megtelepedésére a többszörösen hátrányos helyzetű kistérséghez tartozó településen.

2.4.4 TURIZMUS

A térség idegenforgalmi adottságai kapcsán 3 fő attrakciót határozhatunk meg: 1. Tamási: vadászturizmus; 2. Gyógy- és wellness turizmus: Hőgyész, Tamási; 3. Kulturális turizmus: Simontornya, Ozora.

A kistérség kiemelkedő, egyedi idegenforgalmi kínálattal nem rendelkezik, természetesen a nemzetközi vonzáskörzettel rendelkező vadászturizmustól eltekintve. Az idegenforgalom továbbfejlesztésének akadályai az alábbi tényezők együttes hatásának köszönhető:

- A kistérség nem szerepel a Dél-Dunántúli Régió turisztikai magterületei között, „csupán”, mint esetleges jövőbeli magterület (Belső-Dél-Dunántúl) került feltüntetésre. A helyzetet Simontornya szempontjából tovább nehezíti, hogy a tervezett

lehatárolás alapján csak a Tamási kistérség két nagyobb települése, Hőgyész és Tamási esik a fejlesztendő célterületek körébe.

- Sok az aprófalvas település, amelyek attrakció és megfelelő háttér infrastruktúra hiányában nem érdekeltek az idegenforgalom feltételeinek kialakításában.
- Települések infrastrukturális adottságai elmaradottak, nem megfelelőek.
- A térség szálláshely-kínálata a keresletnek megfelelő, többnyire az alacsony fizetőképességű célcsoportok igényeit elégíti ki. Ez alól kivételt képez a Gróf Apponyi Kastélyszálló****, valamint a magas színvonalú vadászházak. Problémát jelent továbbá, hogy nem található olyan szálláshely, ahol egy nagyobb csoport elszállásolása megoldható lenne.
- A kínált programok, rendezvények 80-90%-a csupán a helybéli, illetve környékbeli lakosságot vonzza.
- A megfelelő turisztikai szervezeti háttér hiányzik. A térségre jellemző, hogy az idegenforgalmi kínálatot a Tamásiban található Tourinform Iroda fogja össze, mely ellátja ugyan a ráháruló marketing feladatokat, de a térség kínálatának összefogását, fejlesztését nem végzi el.
- Hiányzik a térségben az összefogás és együttműködés. Célszerű lenne kistérségi határokon túlnyúló összefogások kezdeményezése, azokhoz való csatlakozás ösztönzése.

A fentiek alapján elmondhatjuk, hogy az idegenforgalom ugyan jelen van a térségben, de a hiányzó szervező erő és összefogás nélkül a jelentősebb attrakciók maguk próbálnak boldogulni az idegenforgalmi piacon, több-kevesebb sikerrel.

A leírt jellemzők Simontornya idegenforgalmára is jelentős hatást gyakorolnak. A városturisztikai kínálatát a kulturális turizmushoz kapcsolódó attrakciók határozzák meg:

- XIII. században épült, ma, múzeumként funkcionáló Simontornyai Várkastély. A múzeum egész évben látogatható, állandó- és időszakos képzőművészeti kiállításaival várja az érdeklődőket.
- Simontornyai Színházi Nyár rendezvénysorozat, mely hagyományosan, minden évben megrendezésre kerül. Az országos vonzerővel rendelkező, neves hazai művészeket felvonultató, igen széleskörű kulturális program-kínálatot biztosító rendezvény az alábbi kikapcsolódási lehetőségeket kínálja: színi előadások, gyermekszínház, zenés előadások, operett gála, kórustalálkozó, képzőművészeti kiállítások és családi nap.
- Egyéb – kiegészítő – látnivalók: Mária Terézia korabeli Római katolikus templom és Ferences zárda; Köztéri alkotások. Szentháromság szobor, Petőfi szobor, Szt. István

szobor, Anyaság szobra, Egressy Béni szobra, Simontornyai asszonyok kútja; I. és II. világháborús emlékművek; Emléktáblák: Illyés Gyula, Pillich falikép; a Styrum kápolna, valamint a Helytörténet háza és Galéria.

- Az egyéb regionális és helyi vonzáskörzetű programlehetőségek alapvetően két csoportra oszthatók: Sportrendezvények: 4. éve vesz részt Simontornya a Dunántúli Rally Thropy autósversenyben, mint a verseny egyik napi színhelye; Fogathajtó Bajnokság; helyi sportvetélkedők. Kulturális programok: helyi zenei fesztiválok, kiállítások, szüreti rendezvények.

A felsorolt attrakciókból/programokból egyértelműen kirajzolódik, hogy Simontornya imázsát leginkább a kulturális turizmus hatja át.

Az elmúlt években a településen a kereskedelmi és magánszálláshelyek férőhelyeinek számában pozitív irányú változás következett be. A növekedés egyik oka, hogy a 2005-ben nyitotta meg kapuit a Fried Kastélyszálló****, 20 db 2-3, illetve 4 ágyas szobával és a kastélyhoz tartozó 5 szobás vadászházzal. A fejlesztésnek köszönhetően megjelent a magas fizetőképességű piaci szegmensek igényeit is kielégítő minőségi szálláshely a településen, mely magába foglalja a gasztronómiai, illetve wellness és fitneszszolgáltatásokat egyaránt. A településen jelen néhány szerényebb igényeket is kielégítő étterem, panzió, vendégház és egyéb vendéglátó és szórakozóhely.

Az attrakciók és szálláshelyek mellett igen fontos, hogy maga a település mivel járul hozzá a vendégek településre csábításához és a hosszabb tartózkodási idő eléréséhez. Napjainkban egyre fontosabb szerepet töltenek be az úgynevezett „puha” tényezők is az idegenforgalom alakulásában. Ilyenek például: településkép, zöld felületek nagysága, a kulturális és programkínálat, a településről kialakult kép, imázs. A város jelenleg kissé rendezetlen képet fest, tényleges városközponttal és az idegenforgalmat kiszolgáló kereskedelmi, vendéglátási funkciókkal nem rendelkezik. A tiszta környezetet közmunkaprogramok keretében teremti meg az önkormányzat. Fontos a jövőben a város egyedi, kulturális adottságait kihangsúlyozó és alátámasztó arculatának megteremtése.

3. HELYZETÉRTÉKELÉS

3.1 A LAKOSSÁGI KÉRDŐÍVEK KIÉRTÉKELÉSE

Simontornya Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának (Local Agenda 21) elkészítésékor amellet, hogy a helyzetfeltárás során átfogóan megvizsgáltuk a kapcsolódó településfejlesztési dokumentumokat, fontosnak tartottuk a lakosság véleményének

megkérdezését a helyi környezetet, társadalmat és gazdaságot érintő kérdéskörökben. Ennek érdekében készítettünk egy lakossági kérdőívet, melynek kitöltése online formában történt Simontornya Város Önkormányzatának közreműködésével. A kérdőív kiértékelésének eredményei alapján rávilágítást kapunk a településen élőknek Simontornyáról alkotott véleményére, illetve a lakosság által fontosnak ítélt helyi megoldandó problémákra. A kapott eredményeket hangsúlyosan figyelembe vettük a kitűzött prioritások, stratégiai célok, fejlesztési irányvonalak meghatározása során. A kérdőív jelen dokumentum mellékletét képezi.

Minden kitöltött kérdőívet kiértékelhetőnek minősítettünk, az adott válaszok minden esetben regisztrálásra és feldolgozásra kerültek. Az értékelhetően nem megválaszolt, illetve értelmezhetetlenül megválaszolt kérdéseket nem vettük figyelembe. Megvizsgáltuk a kérdésekre adott válaszok százalékos megoszlását, megválaszolható kérdések esetében, az összes válaszadást figyelembe vettük, melyek részletesen ismertetésre kerülnek.

A kérdőívet **48** személy töltötte ki. A kitöltő személyére vonatkozó kérdések a kitöltő nemére, korára, munkaerő-piaci helyzetére és legmagasabb iskolai végzettségére vonatkoztak. A kitöltők a **18 és 65 év közötti korosztályból** kerültek ki. A nem szerinti megoszlás alapján a kérdőívet kitöltők **69%-a volt nő, 31%-a férfi**. A nemek szerinti arány eltolódottnak mondható, mivel jelentősen több nő töltötte ki a kérdőívet, mint férfi.

3.1/1. ábra Nemek szerinti megoszlás

A kitöltők munkaerő-piaci helyzetét vizsgálva elmondható, hogy a kitöltők 63 %-a foglalkoztatott, 8%-a regisztrált munkanélküli, 6%-a munkanélküli, 23% pedig egyéb kategóriát jelölt meg. Az egyéb kategóriát megjelölők között gyes-en lévő, nyugdíjas, illetve vállalkozó jelenik meg.

3.1/ 2. ábra Munkaerő-piaci helyzet

A legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlás alapján a kitöltők 48 %-a érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, 21 % főiskolai-, 17 % egyetemi diplomával, 10 % szakiskolai/ szakmunkás végzettsége van, míg mindössze 4 % legmagasabb iskolai végzettsége a 8 osztály. Nem volt olyan kitöltő, akinek 8 osztálynál alacsonyabb iskolai végzettsége lenne.

3.1/3. ábra Iskolai végzettség szerinti megoszlás

A lakosok véleménye a helyi értékek (épületek, terek, utcák, környék) állapotáról megoszlik. A megkérdezett lakosok közül, senki nem gondolja úgy, hogy az épületek, terek, utcák, parkok nagyon jó állapotban lennének. A megkérdezett lakosok 52%-a kevésbé jónak ítéli a helyi értékek állapotát, 25%-uk rossznak, 19%-uk jónak, míg 4% nagyon rossznak.

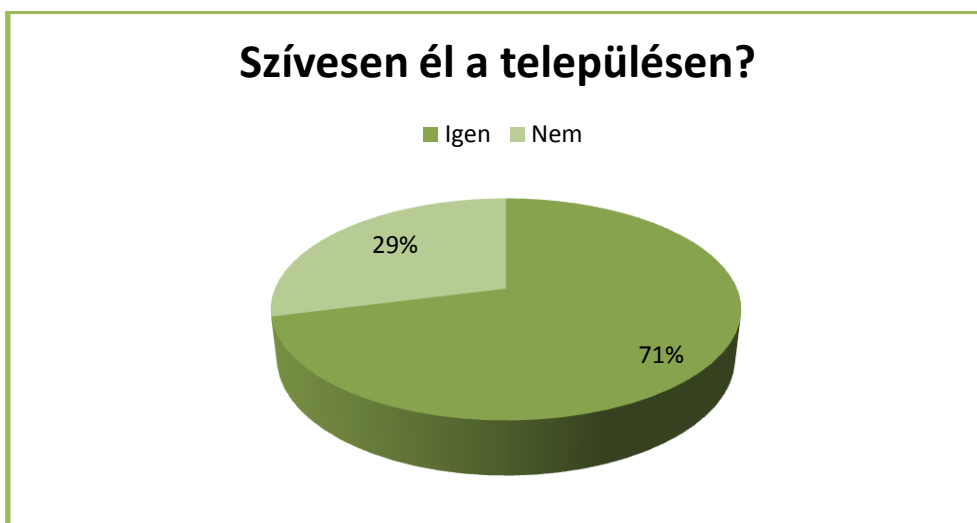
3.1 /4. ábra A helyi értékek állapota

A közvetlen környezetben lévő helyi értékek megoszlása hasonló képet mutat. A megkérdezett lakosok közül szintén senki nem ítéli nagyon jó állapotúnak a közvetlen környezetét. A közvetlen környezet állapotát 42 % kevésbé jónak, 25% jónak, 21 % rossznak, 13 % pedig nagyon rossznak ítéli, mely jelentősen rosszabb érték, mint a tágabb környezet megítélésében tapasztalt 4%.

3.1 /5. ábra A helyi értékek állapota a közvetlen lakókörnyezetben

Megítélésünk szerint jó eredménynek számít, hogy a megkérdezettek 71%-a szívesen él Simontornya településen, míg 29% válaszolt úgy, hogy nem él szívesen ezen a településen.

3.1/6. ábra Szívesen él a településen?

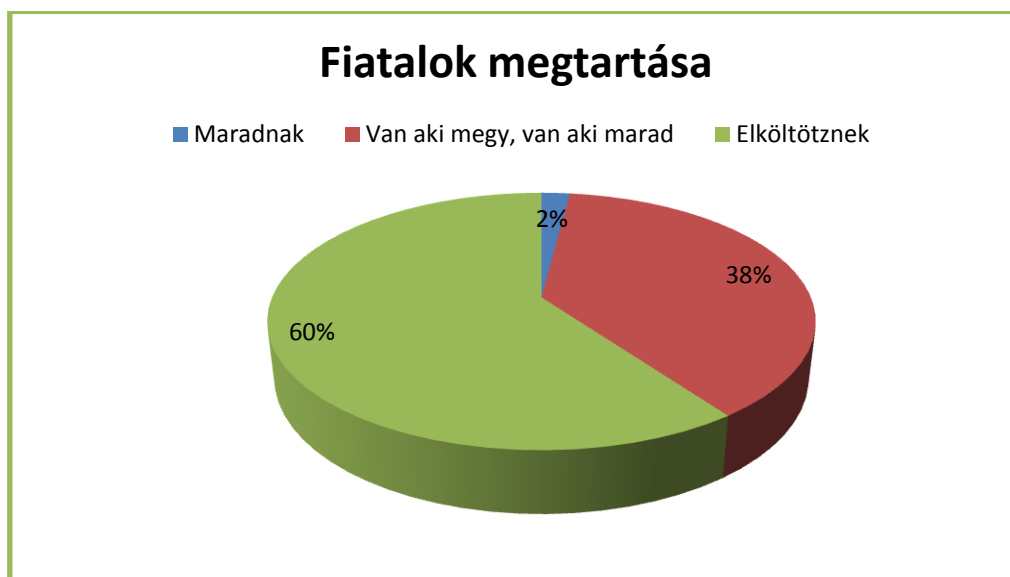
A közvetlen lakókörnyezet megítélése még pozitívabb képet mutat. A megkérdezett lakosok 81 % szívesen él közvetlen lakókörnyezetébe, míg 19 % nemleges választ adott a kérdésre.

3.1/7. ábra Szívesen él a közvetlen lakókörnyezetében?

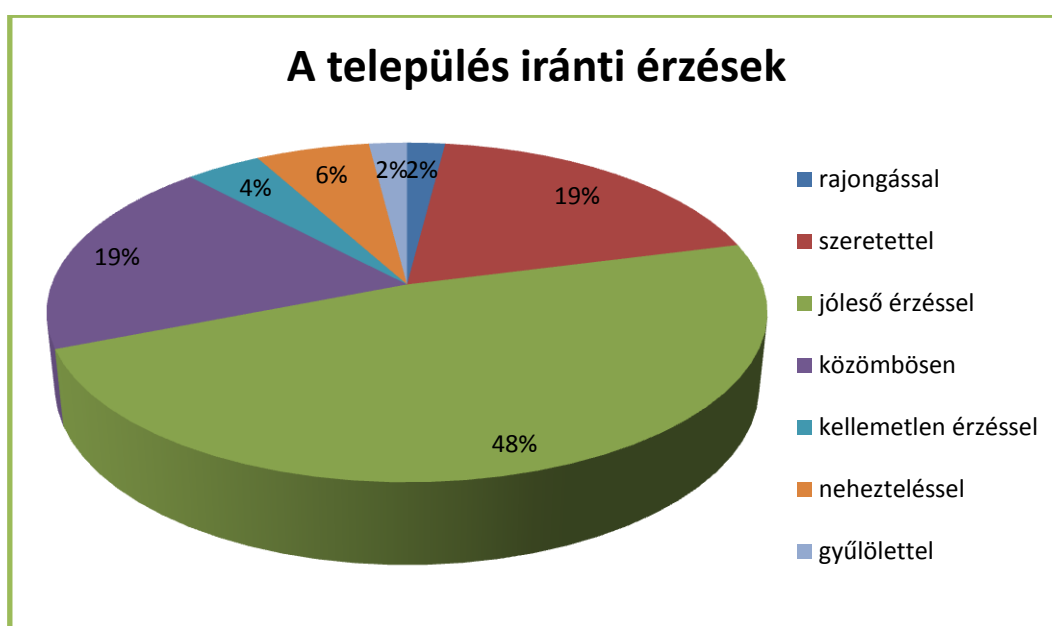
Simontornya jövője szempontjából fontos lenne a fiatalok helyben tartása. A fiatalok megtartására vonatkozóan 60% véli úgy, hogy a mostani gyermekek felnőve el fogják hagyni

a települést, 38% megítélése szerint van, aki megy és van, aki marad, míg mindössze 2% szerint maradnak a településen a felnövekvő fiatalok.

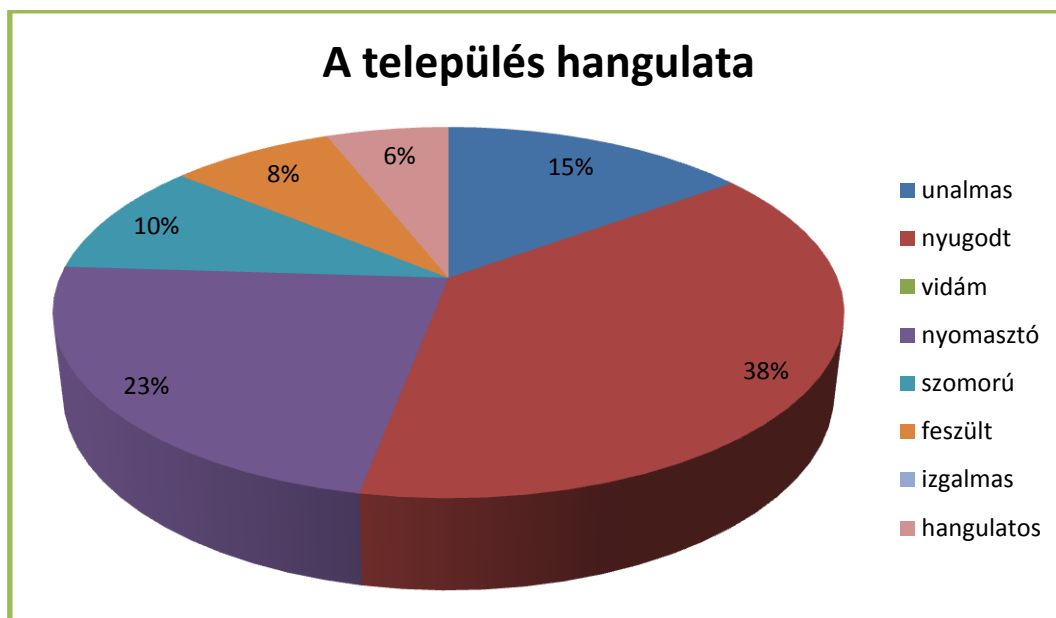
3.1/8. ábra Fiatalok megtartása

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a helyi lakosok milyen érzéssel gondolnak Simontornyára. Ennek megítélése szubjektív folyamat, ugyanakkor mindenképpen tanúskodik az ott élők komfortérzetéről. A kérdőívet kitöltő lakosok nagyobb része, 48% jóleső érzéssel gondol Simontornyára, 19 – 19 % szeretettel, illetve közömbösen, 6% nehezteléssel, 4% kellemetlen érzéssel, míg 2 – 2% gyűlölettel, illetve rajongással.

3.1/9. ábra A település iránti érzések

A település hangulatáról szintén megoszlanak a vélemények. A kérdésre adott válaszok alapján 38% nyugodtnak tartja a település hangulatát, 23% nyomasztónak, 15% unalmasnak, 10% szomorúnak, 8% feszültnek, 6% hangulatosnak, míg vidámnak és izgalmasnak senki nem tartja a település hangulatát a megkérdezettek közül.

3.1/10.ábra A település hangulata

A következő kérdéscsoportban arra kerestük a választ, hogy a helyi lakosok mennyire elégedettek néhány, a település szempontjából fontosnak ítélt jellemzővel. Elégedettségüket egy 1-től 5-ig terjedő skálán adhatták meg, ahol az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös pedig azt jelenti, hogy teljesen elégedett. Az adott jellemző megítélésénél rákérdeztünk mind a helyi, mind az országos viszonyokra.

A levegő tisztaságát illetően 48 megkérdezettből országos szinten mindösszesen egy ember teljesen elégedetlen, de helyi szinten is csak kettő. Szintén kevesen vannak, akik teljesen elégedettek a levegő tisztaságával. A legtöbb válaszadó a közepesnek ítélte a levegő tisztaságát mind országos, mind helyi szinten.

ELÉGEDETTSÉG A LEVEGŐ TISZTASÁGÁVAL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	1	6	31	8	2
<i>HELYI SZINTEN</i>	2	2	16	24	4

3.1/1. táblázat

A közellátással kapcsolatban a megkérdezettek inkább kevésbé elégedettek, helyi szinten nem volt olyan válaszadó, aki teljes mértékben elégedett lenne a közellátással.

ELÉGEDETTSÉG A KÖZELLÁTÁSSAL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	5	13	19	8	3
<i>HELYI SZINTEN</i>	5	22	14	7	0

3.1/2. táblázat

A tömegközlekedéssel kapcsolatosan jelentősen több válaszadó elégedetlen helyi szinten, mint országos szinten.

ELÉGEDETTSÉG A TÖMEGKÖZLEKEDÉSSEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	6	15	19	7	1
<i>HELYI SZINTEN</i>	18	15	8	5	2

3.1/3. táblázat

A szórakozási lehetőségek tekintetében helyi szinten 25-en (több mint 50%) nagyon elégedetlenek, 14-en elégedetlenek. Országos szinten inkább elégedettek a válaszadók a szórakozási lehetőségekkel.

ELÉGEDETTSÉG A SZÓRAKOZÁSI LEHETŐSÉGEKKEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	5	5	13	20	5
<i>HELYI SZINTEN</i>	25	14	5	4	0

3.1/4. táblázat

A továbbtanulási lehetőségekkel helyben szintén elégedetlenek a válaszadók.

ELÉGEDETTSÉG A TOVÁBBTANULÁSI LEHETŐSÉGEKKEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	7	8	12	14	7
<i>HELYI SZINTEN</i>	20	12	7	7	2

3.1/5. táblázat

A vállalkozások tekintetében nem figyelhető meg, markáns különbség a helyi és az országos szint között. A válaszadók többsége elégedetlen, illetve közepesen elégedett a vállalkozások sikerességével.

ELÉGEDETTSÉG A VÁLLALKOZÁSOK SIKERESSÉGÉVEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	5	16	20	6	1
<i>HELYI SZINTEN</i>	17	20	9	1	1

3.1/6. táblázat

Az időséssel való törődést mind helyi, mind országos szinten többségében közepes elégedettség jellemzi a válaszadók véleménye alapján.

ELÉGEDETTSÉG AZ IDŐSEBBEKEL VALÓ TÖRŐDÉSSEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	5	10	24	8	1
<i>HELYI SZINTEN</i>	5	7	21	14	1

3.1/7. táblázat

A fiatalok helyzetét illetően a megkérdezettek többnyire az elégedetlenség irányába tendálnak mind helyi, mind országos szinten.

ELÉGEDETTSÉG A FIATALOK HELYZETÉVEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	17	10	16	5	0
<i>HELYI SZINTEN</i>	24	12	11	0	1

3.1/8. táblázat

Az egészségügyi helyzettel való elégedettség kapcsán elmondható, hogy a válaszadók teljesen elégedetlenek, elégedetlenek, illetve közepesen elégedettek helyi és országos szinten egyaránt.

ELÉGEDETTSÉG AZ EGÉSZSÉGÜGYI HELYZETTEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	18	14	14	1	1
<i>HELYI SZINTEN</i>	17	15	13	2	1

3.1/9. táblázat

A lakáshelyzet megítélésében is hasonló eredményt láthatunk, a válaszadók többnyire teljesen elégedetlenek, elégedetlenek, illetve közepesen elégedettek helyi és országos szinten egyaránt.

ELÉGEDETTSÉG A LAKÁSHELYZETTEL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	13	10	19	5	1
<i>HELYI SZINTEN</i>	11	16	16	4	1

3.1/10. táblázat

Az utcák, terek, parkok állapotával való elégettség hasonló képet mutat a helyi és az országos szinten. A válaszadók a véleménye többnyire a nagyon elégedetlen - elégedett skálán mozog.

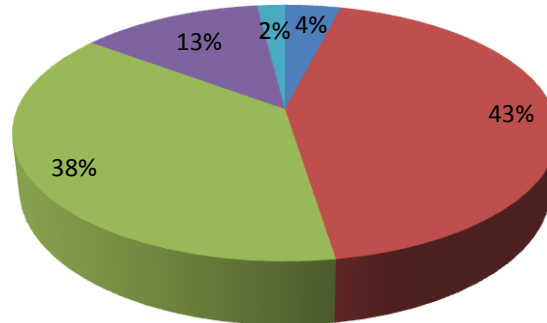
ELÉGEDETTSÉG AZ UTCÁK, TEREK, PARKOK ÁLLAPOTÁVAL	ÉRTÉKELÉS				
	1	2	3	4	5
<i>ORSZÁGOS SZINTEN</i>	5	10	19	12	2
<i>HELYI SZINTEN</i>	10	10	17	10	1

3.1/11. táblázat

A következő kérdéscsoport a település, illetve a közvetlen lakókörnyezet természeti, illetve környezeti állapotára vonatkozott. A település természeti (erdők, parkok, állatok stb.) állapotát a válaszadók 43%-a jónak, 38%-a pedig kevésbé jónak ítélte. A természet állapota 4% szerint nagyon jó, míg 13% szerint rossz, 2% szerint pedig nagyon rossz.

Milyen a természet állapota a településen?

■ Nagyon jó ■ Jó ■ Kevésbé jó ■ Rossz ■ Nagyon rossz

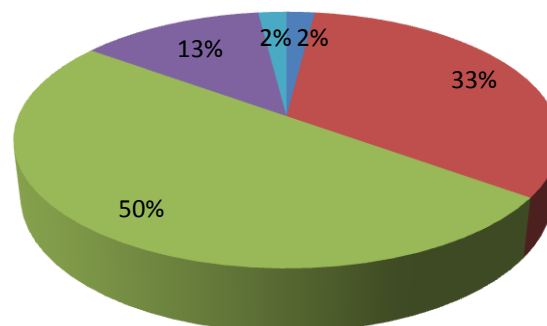

3.1/11.ábra A természet állapota a településen

A közvetlen lakókörnyezet természeti állapotának tekintetében nagyon hasonló eredményt kaptunk. A válaszadók fele, 50% kevésbé jónak ítélte, 33% jónak, 13 % rossznak, míg 2-2% nagyon jónak, illetve nagyon rossznak ítélte.

Milyen a természet állapota a közvetlen lakókörnyezetben?

■ Nagyon jó ■ Jó ■ Kevésbé jó ■ Rossz ■ Nagyon rossz

3.1/12.ábra A természet állapota a közvetlen lakókörnyezetben

A település környezeti állapota (víz, levegő, talaj, zaj, a település tisztasága) a válaszadók 50%-a szerint kevésbé jó, 35 % szerint jó, 15 % szerint rossz. Nagyon jónak és nagyon rossznak senki sem ítélte a környezet állapotát a válaszadók közül.

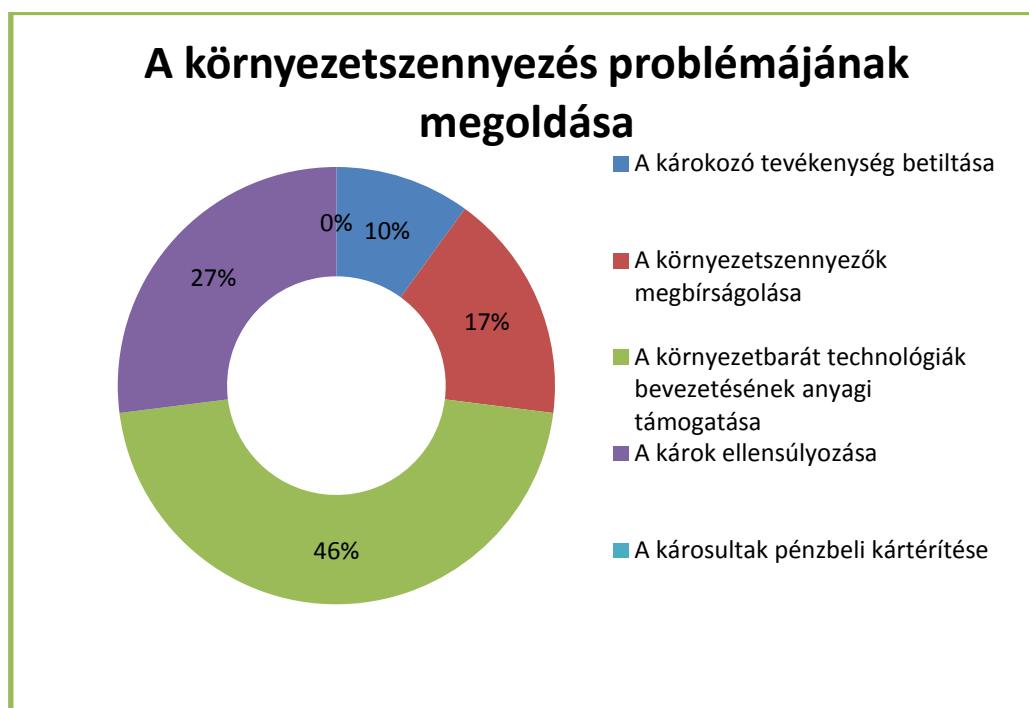
3.1/13.ábra A környezet állapota a településen

A közvetlen lakókörnyezet környezeti állapotának megítélése hasonló képet mutat, mint a településé. 2% nagyon jónak ítéli, 38% jónak, 42% kevésbé jónak, 19% rossznak, míg 0% nagyon rossznak.

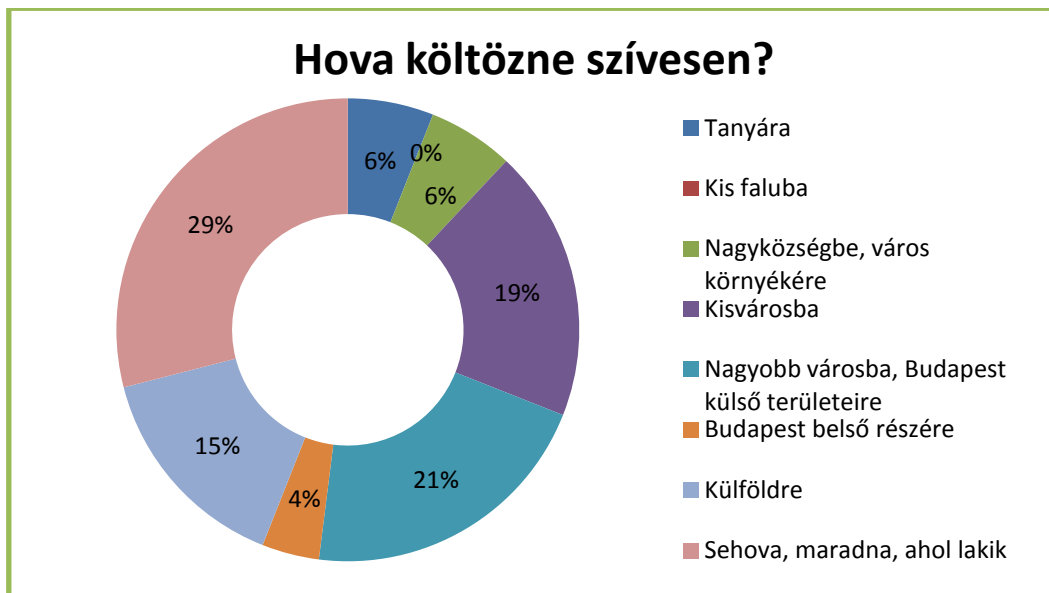
3.1/14.ábra A környezet állapota a közvetlen lakókörnyezetben

A környezetszennyezés problémájának megoldása összetett feladat. A megkérdezetteknek néhány lehetséges alternatíva közül kellett választaniuk. Az eredményekből kitűnik, hogy a válaszadók 46%-a szerint a környezetbarát technológiák bevetésének anyagi támogatására lenne szükség. 27 % szerint a keletkezett károkat kellene ellensúlyozni különböző fejlesztésekkel, beruházásokkal. 17 % szerint a környezetszennyezőket kellene megbírságotlani. 10 % szerint a károsító tevékenység betiltása lenne szükséges. A károsultak pénzbeli kártérítését senki nem jelölte lehetséges megoldásnak.

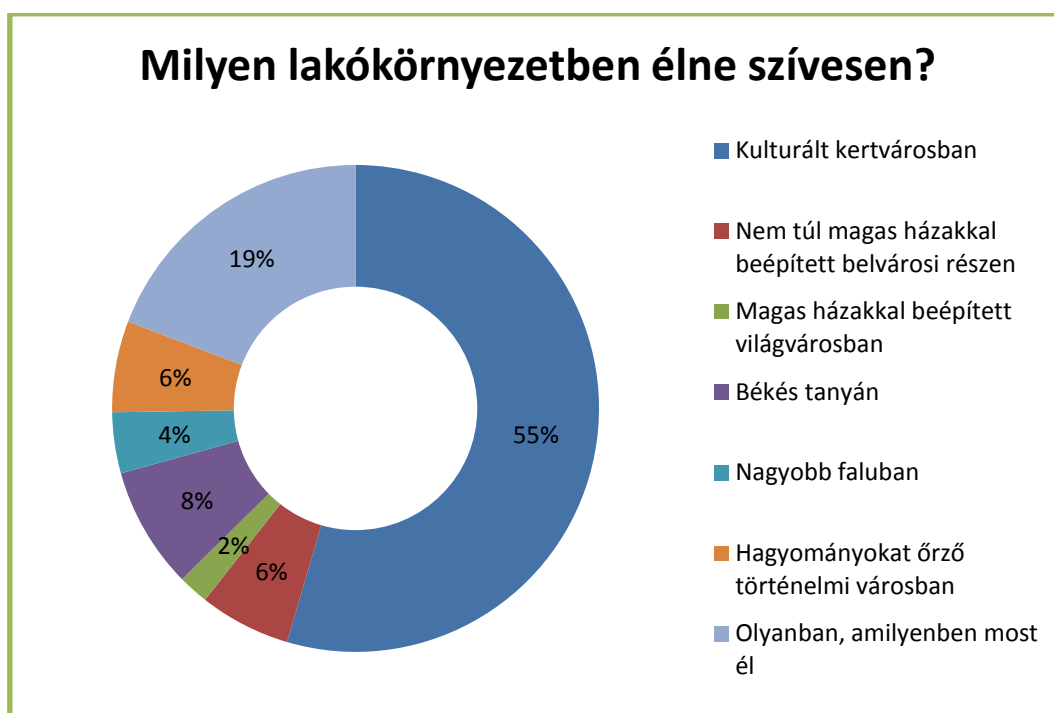
3.1/15.ábra A környezetszennyezés problémájának megoldása

Fontos kérdés, hogy a helyi lakosok adott esetben hova költöznének. Megkérdezettjeink 29%-aragaskodik Simontornyához, 21% nagyobb városba, Budapest külső területeire költözne, 19 % kisvárosba költözne a legszívesebben, 15% költözne külföldre, 6-6% nagyközségbe vagy tanyára, 4% Budapest belső részeire. Kis faluba válaszadóink közül senki sem költöznének szívesen.

3.1/16. ábra Hova költözne szívesen?

Arra a kérdésre, hogy milyen lakókörnyezetben élne szívesen, válaszadóink 55 % választott úgy, hogy egy kulturált kertvárosban. 19% olyanban, amelyben most él. 8% élne egy békés tanyán. 6-6% hagyományőrző történelmi városban, illetve nem túl magas házakkal beépített belvárosi részen. Mindössze 4% élne szívesen egy nagyobb faluban.

3.1/17. ábra Milyen lakókörnyezetben élne szívesen?

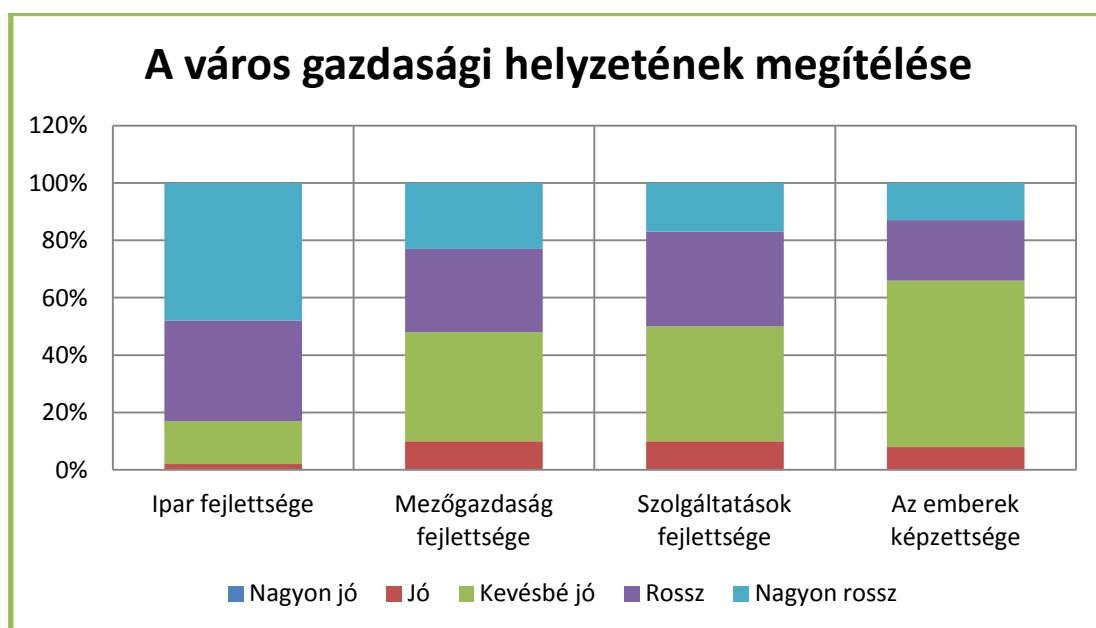
A következő kérdéscsoport a város gazdasági megítélésére vonatkozik különböző aspektusokból. Az ipar fejlettségét a településen 48 % ítélte nagyon rossznak, 35% rossznak, 15% kevésbé jónak, 2% jónak, míg nagyon jónak senki sem minősítette.

A mezőgazdaság fejlettsége 23% szerint nagyon rossz, 29% szerint rossz, 38% szerint kevésbé jó, 10% szerint jó, nagyon jónak senki sem minősítette.

A szolgáltatások (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy stb.) fejlettsége 17 % szerint nagyon rossz, 33% szerint rossz, 40% szerint kevésbé jó, 10% szerint jó, nagyon jónak senki sem minősítette.

Az emberek képzettsége a településen 13 % szerint nagyon rossz, 21 % szerint rossz, 58% szerint kevésbé jó, 8% szerint jó, nagyon jónak senki sem minősítette.

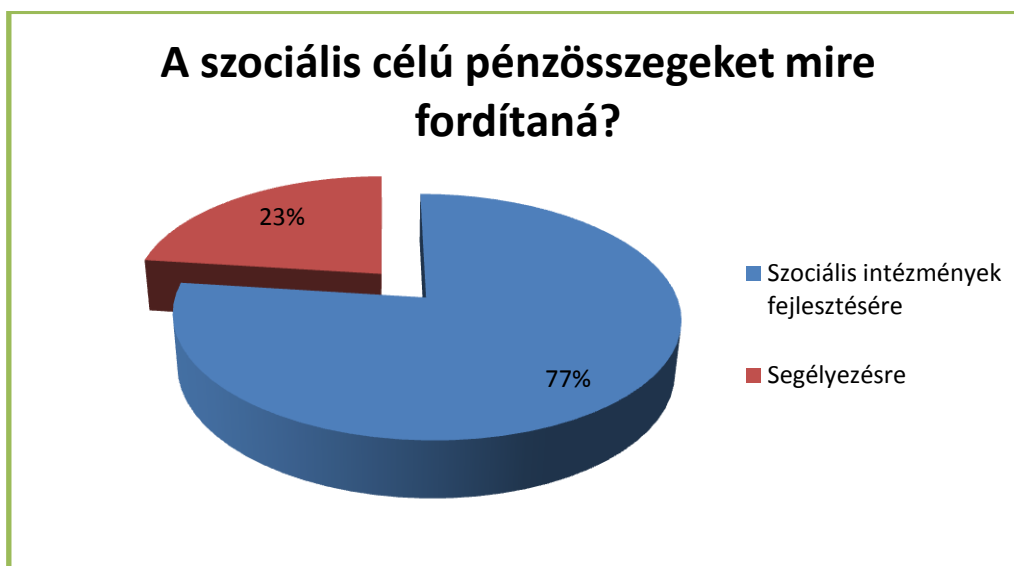
Az eredményekből látható, hogy a kérdőívet kitöltő lakosok a város gazdasági helyzetét inkább kevésbé jónak – rossznak ítélik. Kiugróan magas az ipar fejlettségének nagyon rossz megítélése. Nagyon jó megítélés egyik gazdasági tényező esetében sem volt tapasztalható.

3.1/18. ábra A város gazdasági helyzetének megítélése

Megkérdeztük a kérdőív kitöltőinek véleményét arról, hogy vajon 100 ember közül hányan van szüksége valamilyen segélyre Simontornya környékén. A kérdésre adott válasznak átlagos eredménye 57 fő lett, ami nagyon magas értéknek mondható, mely utal a rossz jövedelmi viszonyokra. Arra a kérdésre, hogy vajon 100 igénylő közül hányan kapnának ténylegesen segélyt, 43 fő lett az átlagos eredmény.

A szociális pénzüsszegeket 77 % szerint inkább a szociális intézmények fejlesztésére kellene fordítani, 23% szerint pedig inkább segélyezésre.

3.1/19. ábra A szociális célú pénzüsszegeket mire fordítaná?

A válaszadók 35 %-a gondolja úgy, hogy a hatóságoknak emelnie kellene a jól élők adóit, így gondoskodva a bajbajutott rászorulókról. 60 % szerint más módon kell megoldani ezt a problémát, míg összesen 4% vélekedik úgy, hogy mindenkinek magáról kellene gondoskodnia.

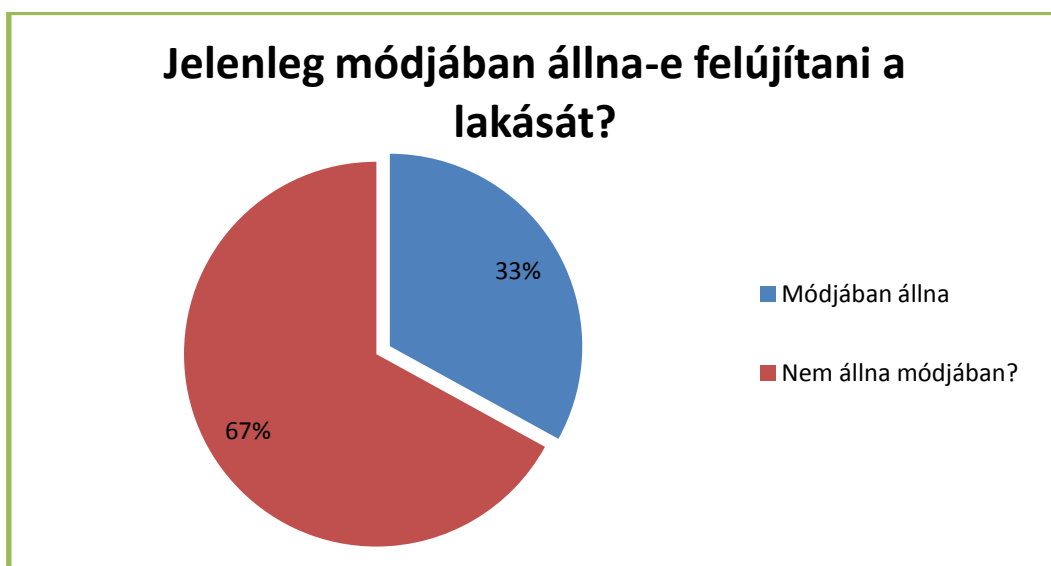
3.1/20. ábra Miként segítsék a hatóságok a rászorulókat?

Lakásuk állapotáról a megkérdezettek 55 %-a vélekedett úgy, hogy kielégítő, 35 % szerint csak részben, 10 % szerint nem kielégítő.

3.1/21. ábra Kielégítő-e lakása állapota?

A megkérdezettek 67 %-ának jelenleg nem állna módjában felújítani a lakását, 33%-nak módjában állna.

3.1/22. ábra Jelenleg módjában állna-e felújítani a lakását?

Sajnos a megkérdezettek 62 %-a véli úgy, hogy van esély arra, hogy a családján belül valaki munkanélkülivé váljon. 38% nem számít erre az eshetőségre. A jelenség nem települési sajátosság, hanem az országosan bizonytalan gazdasági helyzetnek tudható be inkább.

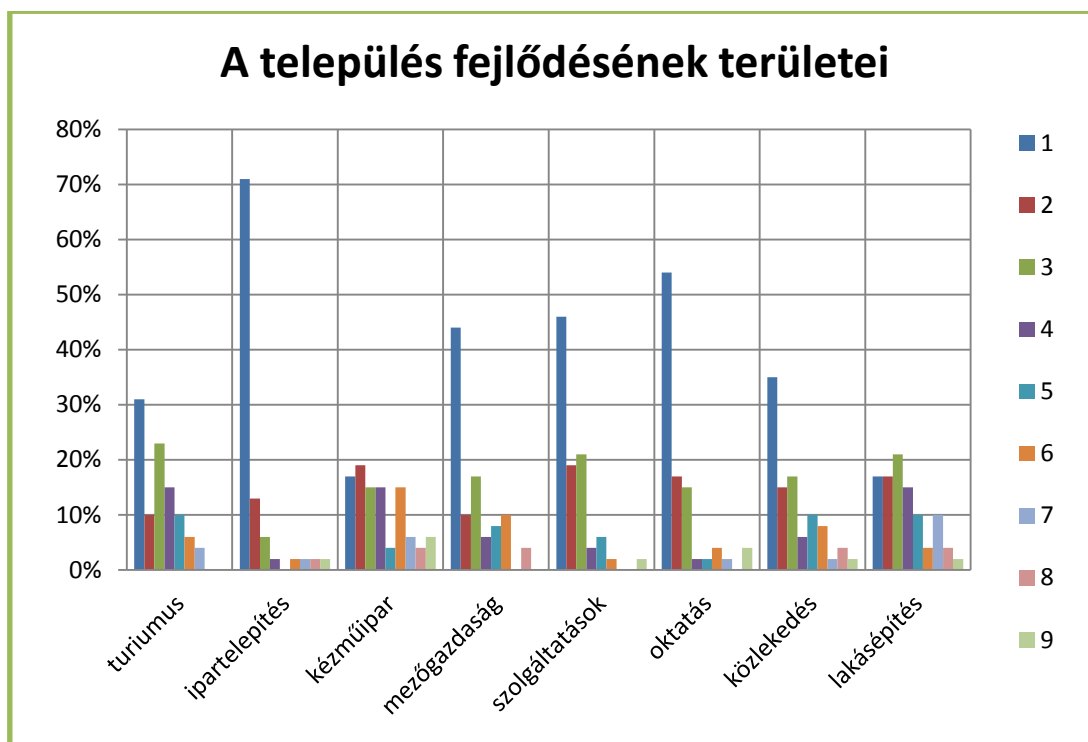

3.1/23. ábra Számít-e arra, hogy valaki a családjában munkanélküli lesz?

Arra a kérdésre, hogy miként szereznek információkat a világ dolgairól, szinte csak olyan válaszokat kaptunk, mely alapján az internet, illetve az országos sugárzású tv adók tekinthetők a fő információszerzési forrásnak. A rádiót és az országos terjesztésű újságokat csak 1-1 válaszadó jelölte meg, míg a helyi média és sajtó nem szerepel az információszerzési források között.

A következő kérdéscsoport arra irányult, hogy a településen, mely területeken szeretnének fejlődést elérni a megkérdezettek. 8 területet neveztek meg, melyek a következők: turizmus, ipartelepítés, hagyományőrző kézműipar, mezőgazdaság, szolgáltatások, oktatás, közlekedés és lakásépítés. A válaszadóknak 1-9-ig terjedő skálán kellett értékelnie az egyes területeket, ahol az 1-es azt jelentette, hogy leginkább szeretné, míg a 9-es azt jelentette, hogy legkevésbé szeretné.

Az eredményekből kitűnik, hogy a válaszadók többsége kiemelten az ipar, az oktatás, a szolgáltatások és a mezőgazdaság fejlesztését tartja fontosnak. A fontossági sorrend a következők szerint alakult. A legtöbben az ipar fejlesztését tartják a leginkább fontosnak, a következő helyen az oktatás fejlesztése, majd a szolgáltatások, a mezőgazdaság, a közlekedés, a turizmus és a lakhatás fejlesztése szerepel. Utolsó helyen végzett a hagyományos kézműipar.

3.1/24. ábra A település fejlődésének egyes területei

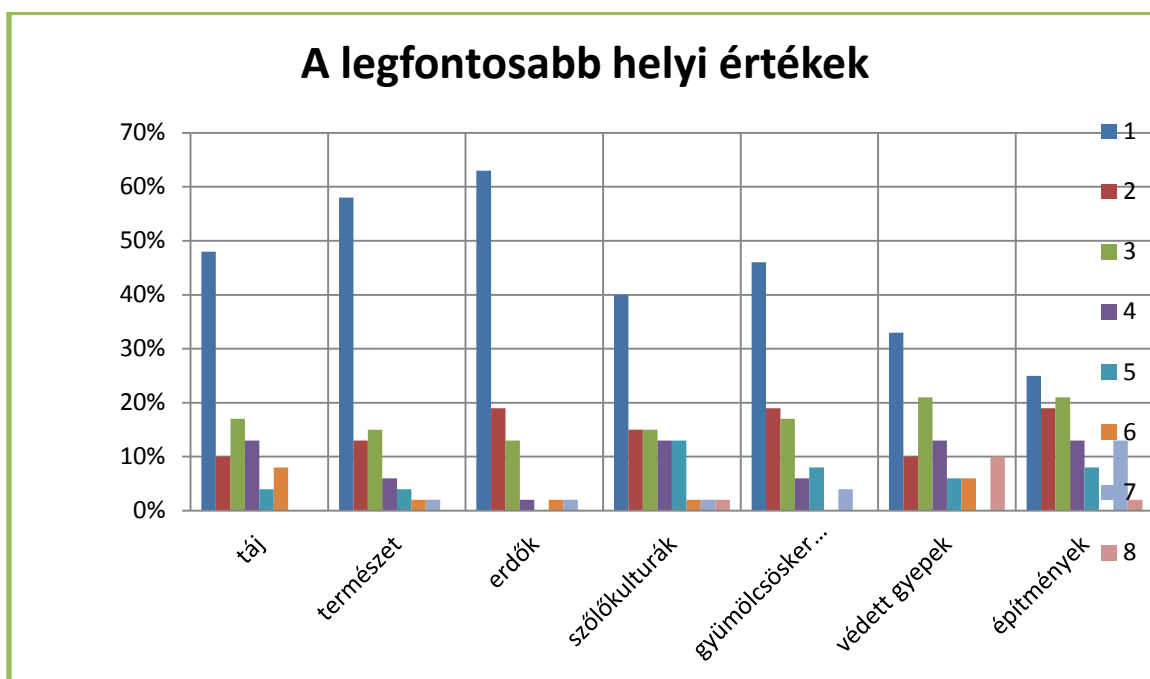
A válaszadóknak lehetősége volt leírni egyéb területeket is, melyekben fejlődést szeretnének tapasztalni a városban. A későbbi fejlesztések szempontjából értékes hozzászólásokat kaptunk, melyek az alábbiakban kerülnek felsorolásra:

- A környezeti adottságok szempontjából a turizmus fejlesztése lenne fontos
- A strand üzemeltetésének újbóli elindítása
- Úszásoktatás fejlesztése
- A boltok részesítsék előnyben a helyi termékeket
- Parkosítás az üres önkormányzati területeken
- Szociális ellátás, egészségügy fejlesztése
- Közbiztonság fejlesztése
- Siópart rendbetétele, kerékpárút építése a Siópartra
- Infrastruktúra fejlesztése

- Beruházások támogatása
- Környezetvédelem

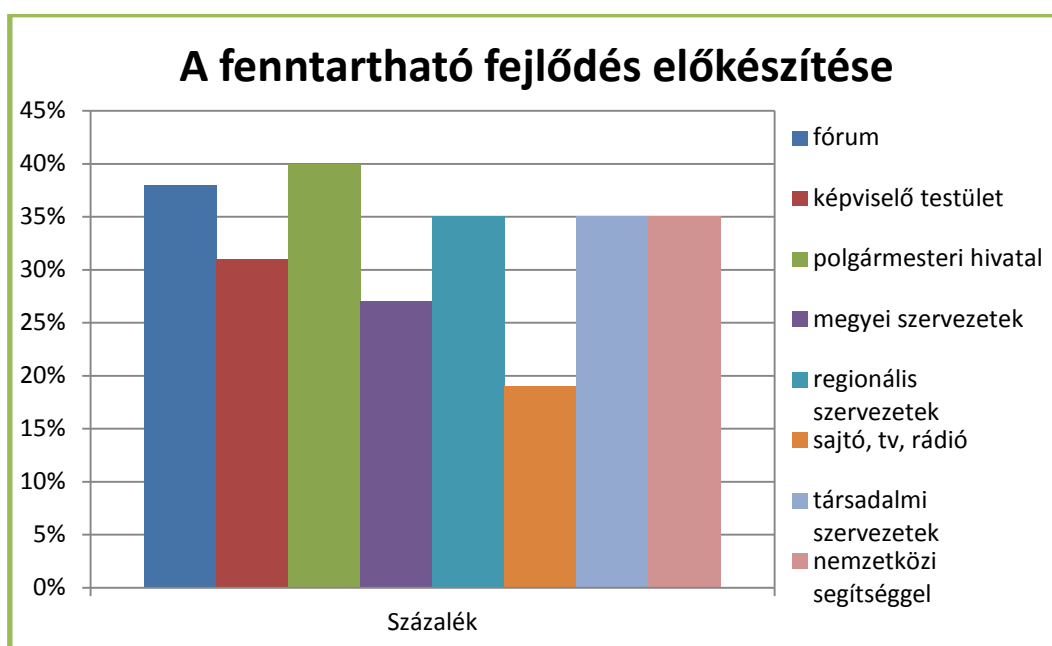
A felsorolásból látható, hogy a megkérdezettek többsége konkrét területeket is meg tud nevezni a helyi adottságoknak megfelelően, így szorgalmazni kellene a lakosság bevonását a mindennapjaikat érintő döntési folyamatokba.

Az előzőhöz hasonló kérdéscsoportban arra kérdeztünk rá, hogy mely értékek megőrzését, védelmét tartják kiemelten fontosnak. Az előbbi struktúrának megfelelően 7 kérdéscsoportot neveztünk meg, melyek a következők: táj, természeti környezet, erdők, szőlőkultúrák, gyümölcsöskertek, védett gyepek, egyes építmények – házak. A válaszadóknak 1-8-ig terjedő skálán kellett értékelnie a megőrzendő értékeket, ahol az 1-es azt jelentette, hogy a legfontosabb, míg a 8-es azt jelentette, hogy legkevésbé fontos. Az eredményekből látható, hogy a válaszadók többsége az erdőt jelölte meg fő, megőrzendő, védendő értéknek. A rangsorban a következő helyen a természet szerepel, majd a táj, a gyümölcsöskertek, a szőlőkultúrák, a védett gyepek. A legkevésbé fontos megőrzendő értéknek az építményeket tartották.

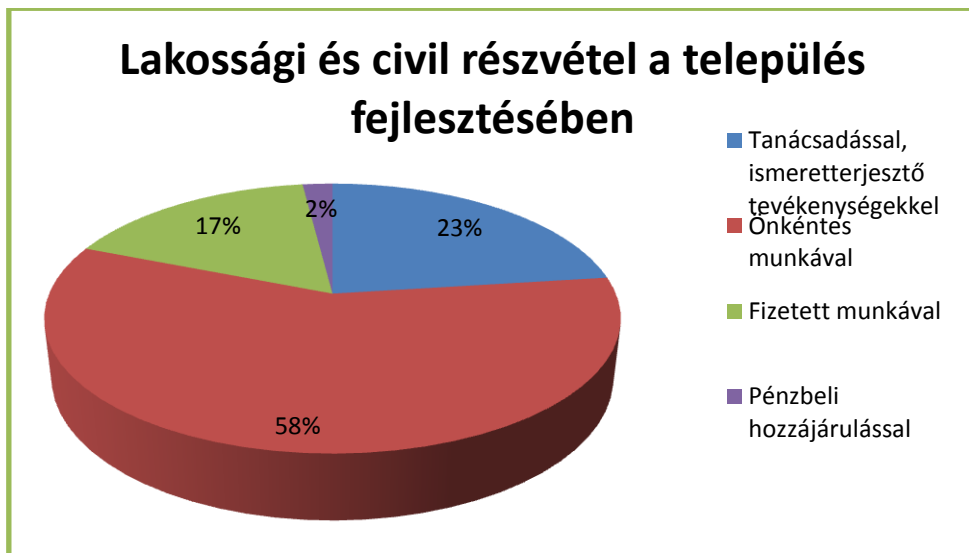
3.1/25. ábra A legfontosabb helyi értékek

A következő kérdés arra irányult, hogy milyen módon, milyen szervezetek, intézmények segítségével lehetne a legjobban települést fejleszteni, azaz a fenntartható fejlődést előkészíteni. 8 kategóriát adtunk meg, melyek közül a válaszadók többet is bejelölhettek. A megkérdezettek szerint a fenntartható fejlődés előkészítésében a polgármesteri hivatal és a rendszeres helyi, lakossági fórumok segíthetnek a leginkább. A társadalmi és regionális szervezetek, illetve a nemzetközi segítség szintén számításba jött egyenlő százalékban. Az utolsó 3 helyre a képviselő testületet, a megyei szervezeteket és a sajtót, tv-t, rádiót tették a megkérdezettek.

3.1/26. ábra A fenntartható fejlődés előkészítése

Arra a kérdésre, hogy a település fejlesztésében hogyan tudnának a helyi lakosok, civil szervezetek részt venni, a következő eredményt kaptuk. 58 % szerint önkéntes munkával, 23% szerint tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységekkel, 17% szerint fizetett munkával, mindössze 2% szerint pénzbeli hozzájárulással.

3.1/27. ábra Lakossági és civil részvétel a település fejlesztésében

Fontos kérdés, hogy a helyi lakosok találkoztak-e már a fenntartható fejlődés kifejezéssel és mit értenek ez alatt. A fenntartható fejlődés kifejezéssel a válaszadók 56%-a találkozott, 44%-a nem találkozott. Elmondható, hogy a megkérdezettek csak kicsivel több, mint fele találkozott a fenntarthatóság gondolatával, mely nem tekinthető pozitív eredménynek. Szükség lenne rendszeres, lakossági tudatformáló kampányokra, illetve egyéb a fenntarthatóság témájában tartott rendezvényekre a lakosság tájékozottságának növelése érdekében.

3.1/28. ábra Találkozott-e korábban a fenntartható fejlődés kifejezéssel?

Kíváncsiak voltunk, hogy a megkérdezettek mit értenek a fenntartható fejlődés kifejezés alatt. Az alábbiakban felsoroljuk az értékelhető válaszokat, szó szerint idézve:

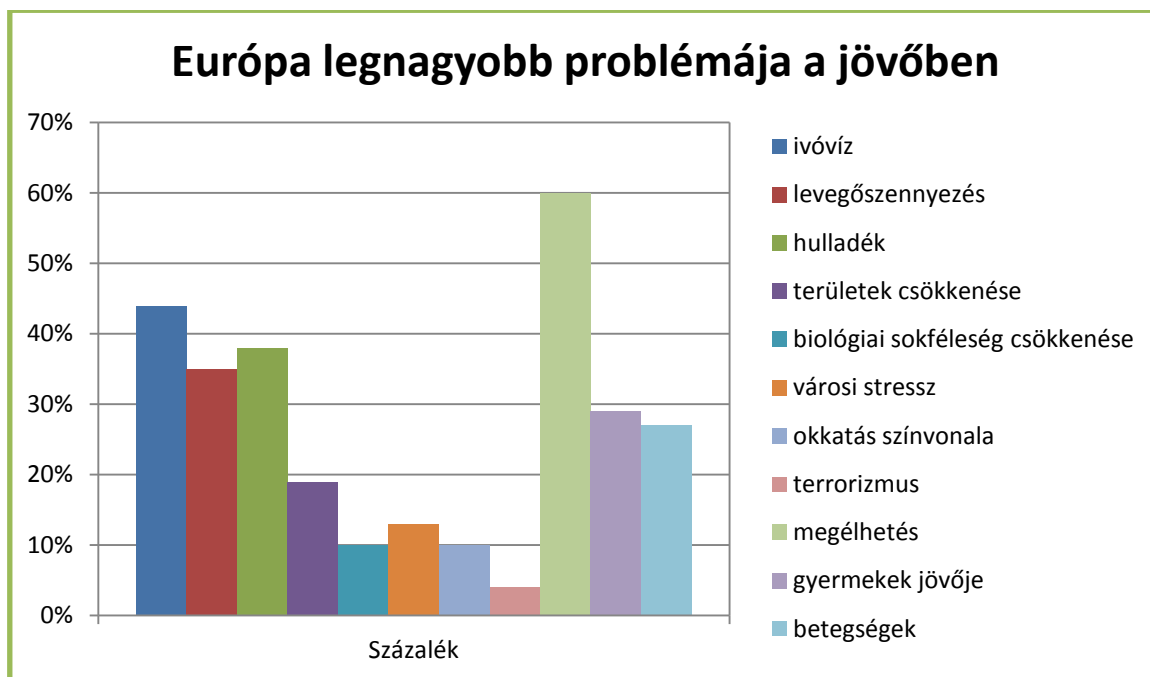
- „Fenntartható fejlődés azt jelenti, hogy a jelen szükségleteket kielégítsük oly módon, hogy azzal ne csökkentsük a jövő generációknak azon képességét, hogy ők is kielégítsék szükségleteiket”
- „Olyan az eddiginél magasabb szint elérését, amely megtartására nagy esély van”
- „Előrelépés a célzott területen, olyan ütemben és mértékben, amely hosszútávon biztosítható”
- „Nincs az életszínvonalamban visszaesés”
- „Meg őrizzük a rég múlt idők bevált hagyományait és megpróbáljuk megőrizni a jövő nemzedékének”
- „A városok, falvak stb. meglévő kultúrájának, szociális helyzetének, gazdaságának stb. fejlesztése”
- „Hogy a munkahelyeket megőrizzük, illetve további munkalehetőségeket biztosítsunk, az embereknek”
- „Folyamatos, hosszú távú mindenre kiterjedő növekedés, színvonalasodás, kulturálódás, amit képesek vagyunk betartatni magunkkal és másokkal”
- „Úgy kell élni, hogy az utánunk jövő nemzedék is élhessen”
- „A szükségszerű fejlődés olyan formája, amely a lehető legkevesebb maradandó kárt okozza a környezetben, illetve fenntartja az élethez szükséges feltételeket”
- „Azt, hogy a természeti kincseket védjük, és nem használjuk ki, merítjük ki ezeket a végsőkig. Megújuló energiaforrásokat kell használni, hogy védjük a környezetet. A cél, hogy a természet gyorsabban megújuljon, mint ahogy a kincsek elhasználódnak.”
- „Ami kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket”
- „Anyagi lehetőség hiánya miatt nincs fenntartható fejlődés”
- „Ilyen nem létezik”
- „Gazdasági fejlődés, melynek célja ember és természet egyensúlya, a természeti erőforrások megőrzése, a nyereségvágy visszafogása árán is”
- „Azon előremutató irány, amely önmagát gerjesztve emeli a terület/régió fejlettségi szintjét, ami a beruházóknak lehetőséget és hathatós segítséget adva emeli az elégedettséget, reputációt adva a településnek. Pl.: A települési hulladékkezeléssel (égetőmű) helyi megoldásával (ami munkaerőt is felszívna, bár ez csak pár ember), a közintézmények áramellátása és a dombsági adottságokat kihasználva ezt

szélerőművel megtámasztva, a környezettudatos és valóban szelektív hulladékgyűjtéssel mind a környezetterhelés, mind költségvetés kiadási oldala látható időn belül csökkenne. Ha a beruházó bizonyos kedvezményeket kapna, amennyiben olyan szerződést köt az önkormányzattal, hogy min x. évig y. embert foglalkoztat. Ezt egy jó kampánnyal megtámogatva (országos média, vagy PR cég bevonásával) további beruházók érkehetnek. (A reklám költsége nem mérhető a valódi értékhez képest (egy tényekkel alátámasztott reklám ismertséget és elismerést hoz) környezetterhelés, mind költségvetés kiadási oldala látható időn belül csökkenne.”

- „A fejlődésnek azt a mértékét, ütemét, és módját, ami megvalósítható az adott lehetőségek között, reális, nem idealizált, nem eltúlzott, de optimista”
- „Az emberek felelősségérzete és etikus magatartása természeti és társadalmi környezetünk iránt, a fogyasztás kordában tartása és a hosszú távra való gondolkodás”
- „Olyan fejlődési folyamat, amely kielégíti a szükségleteket, és megfelelő alapot képez a folyamat tartós fenntartásához”

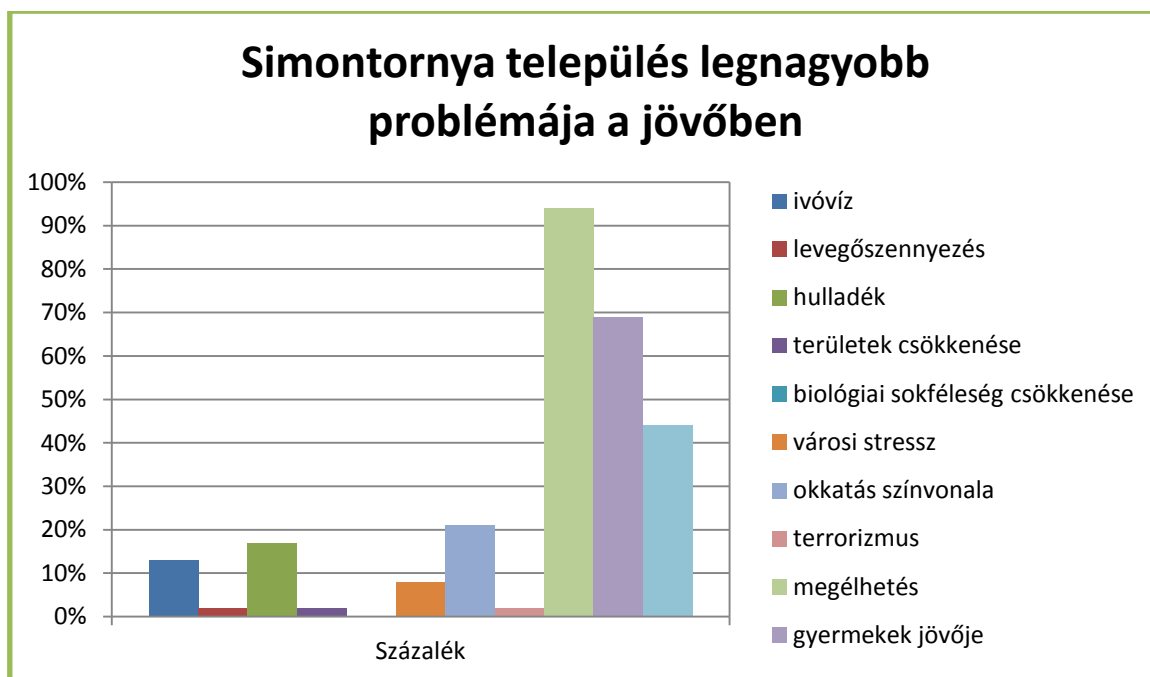
A megfogalmazásokból kitűnik, hogy a megkérdezettek többségének, aki hallott már a fenntartható fejlődésről, igen határozott véleménye van. Jól látható, hogy a fenntartható fejlődés értelmezése szubjektív folyamat. A legtöbb megfogalmazásban megjelenik az életszínvonal emelkedése, a felelős, hosszú távú, a jövő generációk igényeit is figyelembe vevő, a természeti és társadalmi egyensúly megteremtésére törekvő gondolkodásmód.

A következő kérdéscsoportban arra kerestük a választ, hogy a belátható jövőben, mely lesz Európa, illetve a saját település legnagyobb problémája. 11 kategóriát adtunk meg, melyek közül legfeljebb 3 lehetőséget jelölhettek meg a válaszadók. A válaszokból kitűnik, hogy a válaszadók legnagyobb része a megélhetést tartja Európa legnagyobb problémájának a jövőben. Második helyen az ivóvíz biztosítása, míg a harmadik helyen a hulladék elhelyezésének kérdése szerepel. A negyedik helyen szerepel a levegőszennyezés, az ötödik helyen a gyermekek jövője, a hatodik helyen a betegségek, a hetedik helyen a természeti környezet és a zöld területek csökkenése, a nyolcadik helyen a városi stressz, a kilencedik helyen az oktatás színvonala és a biológiai sokféleség csökkenése, míg az utolsó helyen a terrorizmus szerepel.

3.1/29. ábra Európa legnagyobb problémája a jövőben

A saját település jövőbeni problémájának megítélése, más képet mutat, mint az Európai szint. A válaszadók 94%-a gondolja úgy, hogy a megélhetés lesz a település legnagyobb jövőbeni problémája, második helyre a gyermekek jövőjét tették, míg a biológiai sokféleség csökkenése végzett a harmadik helyen. Ezt követi az oktatás színvonala, a hulladék és az ivóvíz problémája. Az egyéb lehetséges problémákra elenyésző szavazat érkezett.

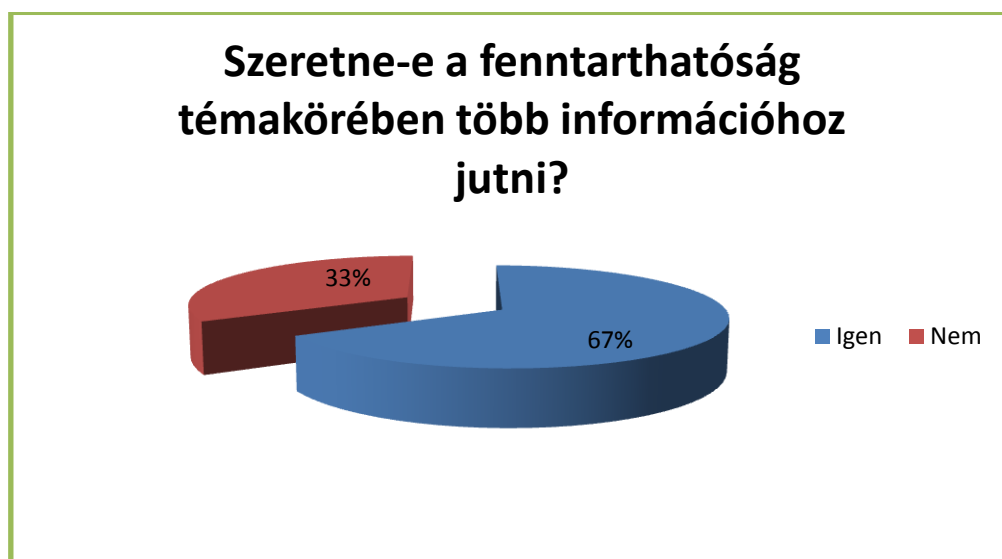

3.1/30. ábra Simontornya település legnagyobb problémája a jövőben

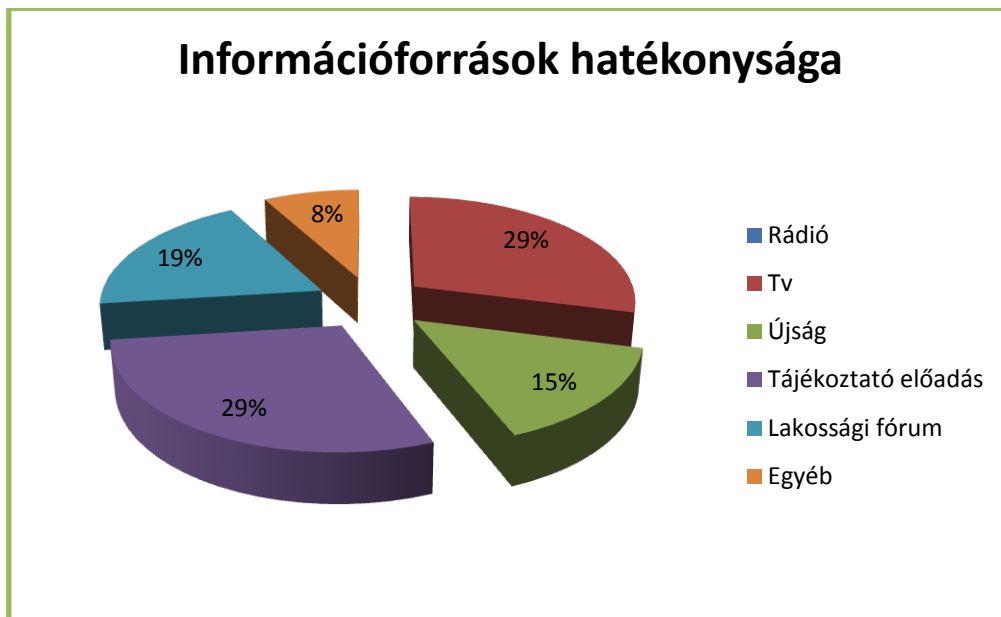
Arra is kíváncsiak voltunk, hogy melyik 3 települési probléma megoldását tartják a legsürgetőbbnek. A válaszadók véleménye alapján a megélhetés problémájának megoldása a legsürgetőbb, ezt követi nagyjából egyenlő arányban a gyermekek jövője és a betegségek – egészségügyi problémák megoldása.

Végül az utolsó kérdéscsoportban arról szeretnénk volna információt szerezni, hogy szeretnék-e a helyi lakosok a fenntarthatóság témakörében több információt kapni illetve, hogy melyik módszert tartják a leghatékonyabbnak a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek megszerzésére. A válaszadók 67 % szeretne további információkhoz jutni a fenntarthatóság témakörében, míg 33% nem tart erre igényt.

3.1/31. ábra Szeretne-e a fenntarthatóság témakörében több információhoz jutni?

Arra vonatkozóan, hogy mely csatornák által lenne a leghatékonyabb a fenntarthatóságról történő ismeretszerzés, a válaszadók 29 – 29%-a nyilatkozott úgy, hogy a tájékoztató előadás, illetve a televízió. 19 % szerint a lakossági fórum lenne a leghatékonyabb. 15 % szerint az újság, 8% szerint egyéb, míg a rádiót megkérdezettjeink nem tartják hatékony információforrásnak.

3.1/32. ábra Mely módszert tartja a leghatékonyabbnak a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek megszerzéséhez?

A kérdőív kiértékelésének eredményeként elmondható, hogy a lakosság tudatában van a fenntarthatóságot veszélyeztető folyamatoknak mind globális, mind helyi szinten. A kérdőív alapján körvonalazódtak a lakosságot érintő, helyi szinten is felmerülő, megoldásra váró leggyakoribb problémák, illetve a szükségessé váló fejlesztési irányok.

3.2 SWOT ANALÍZIS

A helyzetelemzés eredményei alapján elkészítettük a település SWOT analízisét, mely alkalmas a **fő stratégiai irányvonalak kijelölésére**. A fenntarthatósági SWOT elemzés során az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek vizsgálatát külön – külön elvégeztük a fenntarthatóság mindhárom pillérére, a környezetre, a társadalomra és a gazdaságra vonatkozóan. A SWOT mozaikszó a **Strengths** (erősségek), **Weaknesses** (gyengeségek), **Opportunities** (lehetőségek), **Threats** (veszélyek) angol szavak rövidítéséből alakult ki. A SWOT analízis során az erősségek és a gyengeségek az ún. belső tényezők csoportját alkotják, mivel az ide tartozó jellemzők alakulása befolyásolható megfelelő stratégiai intézkedésekkel. A lehetőségek és veszélyek alkotják az ún. külső tényezők csoportját, mivel az itt megjelenő jellemzők kevésbé befolyásolhatók. Ez esetben a fő cél annak a megállapítása, hogy a külső hatásként megjelenő lehetőségeket, miként lehet a település saját adottságainak ismeretében kihasználni, illetve miként lehet a veszélyek negatív hatásait elkerülni, mérsékelni, illetve ahhoz alkalmazkodni.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
KÖRNYEZET	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Környezeti elemek kielégítő állapota ▪ Kedvező geomorfológiai és táji adottságok ▪ Megfelelő éghajlati és talajtani adottságok a növénytermesztéshez ▪ Közlekedési szempontból megfelelő földrajzi fekvés (61. sz. főút, vasút) ▪ Helyi és országos védelem alatt álló építészeti értékek magas száma ▪ Nincs jelentősebb légszennyezőanyag kibocsátási forrás ▪ Megfelelő infrastrukturális ellátottság víz, gáz, villany tekintetében ▪ A szennyvízberuházással megtörténik a településen a teljes csatornahálózat kiépítése, a meglévő rekonstrukciója, új szennyvíztisztító épül ▪ A szennyvízberuházás megvalósításával záródik a közműolló, megszűnik a további környezetterhelés, biztosítja a lakosság egészségesebb életfeltételeit ▪ A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások majdnem 100%-os aránya ▪ Ivóvízminőség javító projekt befejezésével az ivóvíz minőségét érintő problémák megoldása ▪ Teljes körű villamosenergia-hálózat kiépítettség ▪ A településen megoldott a hulladékszállítás ▪ Szelektív hulladékgyűjtés feltételei 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület ▪ Talajvíz szennyezettsége ▪ Strukturálatlan városszerkezet ▪ Sok foghíjtelek, rossz állapotban lévő épület ▪ Hiányoznak a karakteres utcaképek ▪ Belvárosi zöldterületek csekély aránya ▪ Nagy átmenő forgalom a 61. sz főút miatt, ebből eredően magas zaj- és porterhelés ▪ Gyenge minőségű belterületi úthálózat ▪ Belterületi tömegközlekedés hiánya ▪ Csapadékvíz- elvezető árkok hiányosságai ▪ Egyes ivóvíz minőségi paraméterek nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak ▪ A szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiépítettsége hiányos ▪ Települési környezetfejlesztési dokumentumok aktualizálásra várnak ▪ További környezetfejlesztési dokumentumok készítése szükséges az összehangolt környezetfejlesztési tevékenységhez ▪ Nincs energiakoncepció az alternatív és megújuló energiaforrások alkalmazására ▪ Nincs átfogó koncepció a lakosság környezeti tudatformálására

<p>biztosítottak</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Megkezdődött az egykori bányári területek kármentesítése, rekultivációja ▪ A Sió csatorna közelségének előnyei ▪ Termelő-, szolgáltató szektor környezetterhelése alacsony ▪ Környezettudatosság iránti érdeklődés, fogékonyság, mind az önkormányzat, mind a lakosság részéről ▪ A város rendelkezik környezetfejlesztési dokumentumokkal ▪ Vállalkozói kedv az alternatív energiaforrások kihasználására pl.: biobrikett üzem 	
---	--

TÁRSADALOM

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város történelmi múltja, helytörténeti jelentőség ▪ Mikrotérségi központi szerep: oktatás, egészségügy, szociális ellátás, közigazgatás terén ▪ Jól működő szociális háló ▪ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve Szociális Szolgáltató Központ működtetése ▪ Oktatás-nevelési rendszer jól kiépített ▪ A kistérség rendelkezik közoktatás fejlesztési tervvel ▪ Az egészségügyi alapellátás megfelelő ▪ A városban Központi Orvosi Ügyelet működik ▪ Közművelődési intézmények és 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Többnyire alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosság ▪ A gyermekfelügyelet alternatív formái fejletlenek ▪ Szociális juttatásokat igénybevevők magas száma ▪ Lakosság jövedelmi helyzete igen kedvezőtlen ▪ Magas elvándorlási mutató a fiatalok között ▪ Csökkenő gyerekszám ▪ Átmenetileg fedél nélkül maradóknak, hajléktalanoknak a krízishelyezés nem biztosított ▪ A város egészségügyi rendszerében nincsenek a megelőzéshez szükséges
---	--

<p>közművelődési rendezvények megléte</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Széleskörű testvérvárosi kapcsolatok ▪ Aktív civil szervezetek a kultúra, sport és egészségügy területén ▪ Sportklub működtetése, többféle szakosztállyal 	<p>szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nincs olyan civil szervezet, amely kimondottan az egészséges életmódra, megelőzésre specializálná tevékenységét ▪ A lakosok járó- és fekvőbeteg ellátás tekintetében a környező nagyvárosokba kényszerülnek ▪ A város egészségi tervvel nem rendelkezik ▪ Nincsenek zöld civil szervezetek ▪ Nincs kisebbségi önkormányzat ▪ Önkormányzati intézmények akadálymentesítése nem megoldott
---	--

GAZDASÁG

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város rendelkezik Integrált Városfejlesztési Stratégiával, Gazdasági Programmal, településfejlesztési koncepcióval ▪ Natura 2000 területek a település vonzáskörzetében ▪ Országos és nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek (Pacsmagi tavak) a település vonzáskörzetében ▪ Jó turisztikai adottságok ▪ Tolnai borvidék részeként adottság a szőlőtermesztésre ▪ Egykori ipari területek kármentesítése folyamatban van 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város LHH kistérségben található ▪ Rendkívül magas munkanélküliségi mutató ▪ Kedvezőtlen foglalkoztatási struktúra ▪ Foglalkoztatók, munkahelyek hiánya ▪ Tőkeerős, innovatív vállalkozások hiánya, sok kényszervállalkozás ▪ Vállalkozások jövedelemtermelő képessége csekély ▪ Idegenforgalom fejlesztéséhez szükséges megfelelő színvonalú háttér infrastruktúra (szálláshely, vendéglátás, kereskedelem, marketing, stb.) hiánya ▪ Ökoturizmus hiánya ▪ Fejlesztési dokumentációk hiánya ▪ Helyi vállalkozói szféra támogatásának hiánya
---	---

LEHETŐSÉGEK

VESZÉLYEK

KÖRNYEZET

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A Helyi Fenntarthatósági Programban és 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Környezetterhelő tevékenység betelepülése
--	---

<p>az egyéb városfejlesztési dokumentumokban meghatározott szempontok betartásával a fenntarthatóság minimális szintje adott</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A környezettudatos gondolkodás és magatartásmód elterjedésének elősegítése megoldható a szakemberek, az önkormányzat és civil szervezetek együttműködése révén ▪ A pályázati forrásból finanszírozott szennyvízberuházás befejezésével a város eleget tesz 2015-ig a hazai és uniós jogszabályi kötelezettségeinek, így ez a jövőben nem jelent további anyagi terheket a városnak ▪ Az ivóvízminőség javító projekt befejeztével a megfelelő ivóvízminőség biztosított lesz ▪ A Sió csatorna közelségének kihasználása turisztikai és rekreációs célra ▪ Az egykori börtvényi területek környezeti rehabilitációja után nőhet a befektetési kedv ▪ Az energiaellátás terén a helyi erőforrásokra alapozva csökkenthető a függőség ▪ Környezetbarát közlekedésfejlesztés ▪ Öko- és biogazdálkodás elterjesztése 	<p>a város vonzáskörzetébe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A közúti forgalom növekedése miatt a közúti közlekedésből eredő környezetterhelés növekedhet ▪ A város ivóvízellátása döntően rétegvízből történik, a felszín alatti vízkészleteket érintő szennyezés, a további vízkivételi igények növekedése problémákat okozhat a jövőbeni vízellátásban ▪ A nem megújuló, import energiaforrásra alapozó energiaellátás a jövőben ellátási nehézségekhez vezethet ▪ Az allergén növények számának növekedése ▪ Idegenhonos fajok betelepítése ▪ A talajok minőségi romlása ▪ Globális környezeti problémák lokális begyűrűzése
TÁRSADALOM	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A munkaerő-piaci igényekhez jobban igazodó képzési kínálat kialakulása ▪ Elterjedtebbé válnak a nők munkaerő-piaci esélyeit növelő alternatív foglalkoztatási formák 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öregedési index növekedése ▪ Fiatalok fokozódó elvándorlása a növekvő létbizonytalanság következtében ▪ Lokálpatriotizmus, helyi hagyományörzés háttérbe szorulása

<ul style="list-style-type: none"> ▪ További civil szervezetek létrejötte, a civil szféra megerősödése ▪ A számítógépes hálózatok kiépülésével és a digitális írástudás elterjedésével kiépíthetővé válik az e-közigazgatás, mely minden társadalmi csoport számára elérhetővé teszi a gyors és hatékony hivatali ügyintézés 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magas munkanélküliség miatt további szegregálódó társadalmi csoportok alakulnak ki, melyek felerősítik a szociális és közbiztonsági problémákat ▪ A hátrányos helyzetű gyermekek számának folyamatos növekedése ▪ A fejlesztéseket nem a szükségletekhez, hanem az elérhető pályázati forrásokhoz igazítják ▪ Nő a lakosság körében a közügyekhez kapcsolódó közöny ▪ Életszínvonal romlása
--	---

GAZDASÁG

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Borturizmus fejlesztése ▪ Leghátrányosabb helyzetű települések számára elkülönített pályázati források megjelenése ▪ Egykori gyári területek hasznosítása a foglalkoztatás fejlesztésére ▪ Önkormányzat fejlesztési szándéka ▪ Rendezett városkép kialakításával a lakók komfortérzetének és a turizmushoz szükséges háttér-infrastruktúra megteremtése ▪ Komplex turisztikai programcsomag kialakítása, együttműködés más településekkel/attrakciókkal ▪ Gazdaságfejlesztés terén együttműködések kialakítása (klaszter, turizmus) ▪ Keresletnek (képzettségnek) megfelelő foglalkoztatási struktúra kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alacsony befektetői kedv ▪ Idegenforgalmi magterületi lehatárolásból való kimaradás ▪ Fejlesztésekhez szükséges külső források elmaradása ▪ Makrogazdasági körülmények negatív alakulása ▪ Önkormányzatoktól való központi forráselvonás, ugyanakkor az önkormányzati kötelező feladatok terheinek növekedése ▪ Hitelek, támogatások, pályázati források beszűkülése ▪ Pályázati önerő előteremtésének nehézségei
--	---

4. STRATÉGIA

4.1 CÉLÁLLAPOT, JÖVŐKÉP

Simontornya városának a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság megteremtésére irányuló célállapota, jövőképe a következőképpen fogalmazható meg:

Fenntartható fejlődés

Simontornya városának hosszú távú célja, hogy a fenntarthatóság szolgálatában álló döntések szülessenek, melyek hozzájárulnak a természet- és környezet védelméhez, a lakosság jobb életminőségének megteremtéséhez és a gazdaság kiegyensúlyozott fejlesztéséhez.

A környezeti fenntarthatóság megteremtésére irányuló célállapot:

Simontornya legyen a környezettel és a természettel harmonikusan együtt élő, a környezeti és természeti erőforrásokkal mértéktartóan gazdálkodó település, mely érzékenyen ügyel a környezet, természet állapotára és megteremti a korszerű környezethasználat és környezetfejlesztés feltételeit.

A társadalmi fenntarthatóság megteremtésére irányuló célállapot:

Simontornya legyen élhető, emberléptékű, minőségi életkörülményeket biztosító, társadalmi jólétre, igazságosságra és egyensúlyra törekvő település, mely komoly megtartóerővel bír a fiatalok számára.

A gazdasági fenntarthatóság megteremtésére irányuló célállapot:

Simontornya legyen a helyi lakosok igényeihez alkalmazkodó, a helyi adottságokra alapozó, dinamikusan fejlődő gazdasággal rendelkező település.

4.2 STRATÉGIAI CÉLOK

A kitűzött hosszú távú célállapot elérése érdekében meg kell határozni a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság megteremtéséhez szükséges stratégiai célokat, melyek iránymutatást adnak a település fejlesztéséhez, a kívánt célállapot, jövőkép megvalósításához.

A környezeti fenntarthatóság megteremtésére irányuló stratégiai célok:

- Környezetvédelem integrációja, környezetminőség javítása
- Épített és természeti környezet megőrzése, fejlesztése, a településkép javítása
- Környezetfejlesztés háttérstruktúrájának megteremtése
- Környezeti tudat- és szemléletformálás

A társadalmi fenntarthatóság megteremtésére irányuló stratégiai célok:

- A település hagyományaira építve kulturális örökségének megőrzése, identitástudatának, közösségének építése
- A település lakosságmegtartó, illetve növelő képességének javítása, elöregedés csökkentése
- A közterületek és az önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények/ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, az intézmények akadálymentesítése

A gazdasági fenntarthatóság megteremtésére irányuló stratégiai célok:

- Gazdaságélénkítés a munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése
- Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése
- Vállalkozási kedv élénkítése, tőkevonzó képesség javítása
- Információ szolgáltatás fejlesztése a gazdaság szereplői számára

5. MEGVALÓSÍTÁS

A meghatározott stratégiai célok, fejlesztési irányelvek alapján cselekvési programok fogalmazhatók meg, melyekhez intézkedési javaslatok, feladatok rendelhetők. Jelen esetben a fő stratégiai célok mentén a főbb programokat, javasolt intézkedéseket vesszük számba, melyek a fenntarthatósági szempontok érvényesülését célozzák, irányt mutatnak a további feladatok kitűzéséhez. Az egyes intézkedési programok feladat szintű kidolgozása a helyi viszonyoknak megfelelően az önkormányzat koordinálásával és a helyi lakosok aktív szerepvállalásával tervezhető és valósítható meg. Az alábbi áttekintésben egyaránt szerepelnek Simontornya Város Önkormányzatának az Integrált Városfejlesztési Stratégiában és a Gazdasági Programban megfogalmazott fejlesztési céljai, a már futó projektjei, a későbbi tervek között szereplő fejlesztési irányok és az új javaslatok.

5.1 KÖRNYEZETI PILLÉR

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG		
STRATÉGIAI CÉL	PROGRAM	INTÉZKEDÉS
1. Környezetvédelem integrációja, környezetminőség javítása	1.1 Környezeti elemek állapotának megőrzése, javítása	1.1.1 Levegőtisztaság-védelem <ul style="list-style-type: none"> ▪ Közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése érdekében az utak műszaki állapotának javítása, felújítása, karbantartása ▪ Útszéli fásítás, egyéb védőszerpet betöltő zöldsávok kialakítása ▪ Forgalomlassítók elhelyezése ▪ Allergén növények visszaszorításával kapcsolatos szabályozás és kampányok kidolgozása
		1.1.2 Vizek védelme <ul style="list-style-type: none"> ▪ Felszíni és felszín alatti vízkészlet mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása ▪ Környezetkímélő és szakszerű vízgazdálkodás feltételeinek megteremtése ▪ Felszín alatti vizek védelme érdekében a „jó mezőgazdasági gyakorlat” szabályainak betartása, állattartó telepek trágyakezelésének és tárolásának korszerűsítése ▪ Vizek antropogén szennyezőanyag terhelésének megelőzése érdekében a potenciális szennyező források feltárása ▪ Vízkárok elleni védelem érdekében vízrendezési terv megalkotása
		1.1.3 Talajok védelme <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mezőgazdasági eredetű talajszennyezés megszüntetése ▪ Környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztése, támogatása ▪ Talajvédő gazdálkodási mód megvalósítása a talaj degradációs tényezők megelőzésére ▪ Talajterhelési adó kivetése azon ingatlanulajdonosokra, akik nem

		kötnek rá a szennyvízcsatorna-hálózatra
		<p>1.1.4 Zajvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stratégiai zajtérkép készítése ▪ Zajvédelmi terv, program készítése
		<p>1.1.5 Természet és tájvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A lakosság és a vállalkozók körében az ökológiai- és biogazdálkodás, illetve az ehhez kapcsolódó fogyasztói életforma ösztönzése ▪ A védett természeti értékek állapotának megőrzése, a változások nyomon követése, az érintett hatóságokkal, szervezetekkel történő együttműködés ▪ Natura 2000 területeknek a vonatkozó szabályozásnak megfelelő védelme ▪ A település természeti, kultúrtörténeti értékeinek felmérése ▪ A település egyedi tájérték kataszterének elkészítése ▪ A táj karakterének, történelmileg kialakult tájképi értékeinek, hagyományos tájszerkezet és tájhasználat védelme, megőrzése ▪ Lakosság megismertetése a természeti és táji értékekkel
2. Épített és természeti környezet megőrzése, fejlesztése, településkép javítása	2.1 Műszaki infrastruktúra fejlesztése	2.1.1 A „szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás” projekt megvalósítása
		2.1.2 A települési ivóvízminőség javítását célzó projekt kivitelezése
		2.1.3 Települési csapadékvíz-elvezető árokrendszer teljes körű kiépítése, a meglévő árkok karbantartása, belterületi vízrendezés
		2.1.4 A település közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése,

		környezetbaráttá tétele
		2.1.5 A település úthálózatának, járdáinak karbantartása, javítása
		2.1.6 Kerékpárutak kialakítása
	2.2 Épített környezet értékeinek megőrzése	2.2.1 Helyi építészeti értékek megőrzése, állagmegóvó intézkedések
		2.2.2 Egységes településkép kialakítása, útbaigazító, információs táblák kihelyezése
		2.2.3 Az épített örökség helyi védelmére vonatkozó rendelet felülvizsgálata
		2.2.4 Az önkormányzati tulajdonú épületállomány felújítása
	2.3 Biztonságos, élhető, minőségi települési környezet biztosítása	2.3.1 Köztisztaság fenntartása
		2.3.2 Zöldfelületek fejlesztése, településkép javítása kertészeti elemekkel, parkok-, játszóterek kialakítása
		2.3.3 A város rehabilitáció projekt kivitelezése
	2.4 Hulladékkezelés és hulladékgazdálkodás korszerűsítése	2.4.1 A szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek javítása
		2.4.2 A kertés házak tulajdonosainak komposztálásra való ösztönzése
	2.5 Környezeti rehabilitáció	2.5.1 A régi bőrgyár környezeti rehabilitációja, kármentesítése
	2.6 Energiagazdálkodás racionalizálása	2.6.1 A város adottságainak felmérése
		2.6.2 Azon alternatív és megújuló energiaforrások előnyben részesítése, melyek megfelelnek a település adottságainak
		2.6.3 A város intézményeinek energetikai korszerűsítése
		2.6.4 Energetikai koncepció

		kidolgozása	
3. Környezetfejlesztés háttérstruktúrájának megteremtése	3.1 Környezeti-információs rendszer létrehozása	3.1 Környezeti adatbázis létrehozása	
		3.2 Térinformatikai rendszerek kialakítása	
	3.2 Együttműködés, partnerség megteremtése	3.2.1 Az önkormányzat, a szakhatóságok, a helyi közszolgáltatók, a civil szervezetek és a helyi lakosok érdekeinek egyeztetése a környezetvédelem helyi kérdéseit illetően	
		3.3 Környezetfejlesztési dokumentumok, szabályozás	3.3.1 Környezetre vonatkozó helyi rendeletek (pl. zajvédelemre, állattartásra, hulladékégetésre, egyedi tájértékre vonatkozó stb.) megalkotása, meglévők aktualizálása
			3.3.2 Környezetvédelmi alap létrehozása
		3.2.3 Új környezetfejlesztési dokumentumok megalkotása, a régiók aktualizálása	
	3.4 Települési beruházások során a környezetbarát megoldások alkalmazása	3.4.1 Közcélú beruházások, anyagbeszerzések során környezetbarát anyagok beszerzése, környezetbarát megoldások alkalmazása	
3.4.2 Települési beszerzések, közbeszerzések során kiválasztási kritériumként környezetbarát anyagok, megoldások használatának előírása.			
3.5 Környezeti menedzsment megteremtése	3.5.1 Környezetvédelmi referens alkalmazása		
	3.5.2 Környezetvédelmi információs pont létrehozása		
	3.5.3 Környezeti minőségbiztosítási rendszer bevezetése		
4. Környezeti tudat-és szemléletformálás	4.1 Lakosság tájékozottságának növelése	4.1.1 Szemléletformáló és tájékoztató előadások tartása	
		4.1.2 Környezettudatosság magatartás kialakulását ösztönző	

		kampányok meghirdetése
		4.1.3 Lakossági akcióprogramok megszervezése (pl.: szemétszedés)
		4.1.4 Szemléletformáló, helyi rendezvények szervezése, „környezettudatosság a mindennapokban”
		4.1.5 Együttműködések kialakítása szakemberekkel, zöld civil szervezetekkel
		4.1.6 Lakosság megismertetése a természeti erőforrásokkal való gondos bánásmód lehetőségeivel (energia- és víztakarékosság, hulladékcsökkentés, környezettudatos vásárlás – fogyasztás)
		4.1.7 Környezetvédelmi rovat kialakítása a helyi újságban
		4.1.8 Közösségi tereken környezetvédelmi klub működtetése

5.2 TÁRSADALMI PILLÉR

TÁRSADALMI FENNTARTHATÓSÁG		
STRATÉGIAI CÉL	PROGRAM	INTÉZKEDÉS
1. A város hagyományaira építve kulturális örökségének megőrzése, identitás tudatának, közösségének építése	1.1 Kulturális rendezvények szervezése	1.1.1 Helyi hagyományok, hagyományos kézműves mesterségek bemutatása az ifjúság számára
	1.2 Civil szervezetek tevékenységének ösztönzése	1.2.1 Költségvetési támogatás növelése a helyi civil szervezetek munkájának ösztönzésére
2. A település lakosságmegetartó, illetve növelő képességének javítása, elöregedés csökkentése	2.1 A lakosságszám megtartása, növelése, az élveszülések számának növelése, a fiatalok elvándorlásának megelőzése a létbiztonság fokozásával (munkahelyteremtés, bérlakások)	2.1.1 Kedvező építési feltételek és lakóterületek biztosítása a helyi szabályzatban
		2.1.2 A meglévő bérlakás állomány megtartása és felújítása. (pl. közmunkaprogram keretében)
		2.1.3 Illetékes munkaügyi

		központtal való együttműködés munkahelyteremtés elősegítése érdekében
		2.1.4 Helyi szociális támogatási rendszer felülvizsgálata
	2.2 Helyi lakosság, főként a fiatalok közösségi, szórakozási lehetőségeinek biztosítása a későbbi elvándorlás megelőzése érdekében	2.2.1 Ifjúsági tájékoztató előadások szervezése (egészségügyi, foglalkoztatási, egyéb fiatalságot érdeklő témában)
		2.2.2 Sportesemények, kulturális, egyéb szórakoztató események szervezése
		2.2.3 Fiatalok számára klubhelyiség kialakítása, eszközök beszerzése a klubélet erősítése érdekében
		2.2.4 Ifjúsági civil szervezet létrehozása
		2.2.5 Játsszótér felújítása, szükség esetén új építése
		2.2.6 Közösségi élet helyszíneinek felújítása (művelődési ház, könyvtár, stb.)
	2.3 Egészségügyi, szociális és oktatási intézmények működésének biztosítása, fejlesztése	2.3.1 Finanszírozási források rendelkezésre állásának biztosítása, pályázati forráslehetőségek felkutatása
		2.3.2 Kríziselhelyezés biztosítása átmenetileg fedél nélkül maradóknak, hajléktalanoknak
		2.3.3 A gyermekfelügyelet alternatív formájának létrehozása (Családi napközi)
	2.4 Lakosság egészségi állapotának megőrzését, javítását szolgáló preventív tevékenység	2.4.1 Települési egészségterv kidolgozása
		2.4.2 Települési egészség megőrzési, életvezetési tájékoztató előadások rendezése
		2.4.3 Preventív tevékenységet – akár önkéntes alapon is - végző

		<p>személyek, civil szervezetek felkutatása helyi és országos szinten, egészséges életmódra megelőzésre specializálódott civil szervezet létrejöttének támogatása</p> <p>2.4.4 Országos, területi, helyi szűrőprogramokhoz csatlakozás, települési lakosok számára, ezek megszervezése</p>
	2.5 A kismamák és újszülöttek támogatása	2.5.1 Védőnői szolgálat váro részében játszóterek kialakítása gyermekeknek
	2.6 Közbiztonság fokozása	2.6.1 Rendőrségi jelenlét erősítése, fejlesztése
3. A közterületek és az önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények/ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, az intézmények akadálymentesítése	3.1 A közintézmények energia felhasználásának csökkentése, az intézmények akadálymentesítése	3.1.1 Az intézmények fűtési rendszerének felmérése, fűtőkorszerűsítési, hőszigetelési, melegvíz korszerűsítési szükségletek, lehetőségek meghatározása, lehetőség szerint megújuló energiák alkalmazása, kivitelezéshez források biztosítása
		3.1.2 Önkormányzati intézmények égőinek Led égőkre való cseréje, finanszírozási forrás biztosítása
		3.1.3 Az intézmények akadálymentesítése, források felkutatása
	3.2 Éjszakai közvilágítás korszerűsítése, ésszerű korlátozása	3.2.1 Éjszakai közvilágítás korszerűsítése, (Led égők) ésszerű korlátozásának kiépítése
4. A térségi és helyi partnerség építés a település fejlődése érdekében.	4.1 A térségi és helyi partnerség építés és a meglévő partnerek erősítése, fejlesztése.	4.1.1 Hatékony szakmai együttműködés fenntartása és fejlesztése a környező települések oktatási intézményeivel
		4.1.2 Helyi civil szervezetekkel történő formális, dokumentált egyeztetések a település fejlesztési elképzeléseiről, és a civil szervezetek ehhez történő hozzájárulási lehetőségeiről

		4.1.3 Térségi településekkel közös turisztikai kiadvány készíttetése
		4.1.4 Partnertalálkozó a térségi települések vezetőivel, közös problémák meghatározása, közös megoldási lehetőségek felkutatása
		4.1.5 Kapcsolatépítés a kistérségi fejlesztési irodával, térségi területfejlesztési hálózatok munkatársaival, egyéb szakemberekkel, kommunikációs csatornák kialakítása

5.3 GAZDASÁGI PILLÉR

GAZDASÁGI FENNTARTHATÓSÁG		
STRATÉGIAI CÉL	PROGRAM	INTÉZKEDÉS
1. Gazdaságélénkítés a munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése	1.1 Turizmus fejlesztése, vonzó városkép megteremtése.	1.1.1 Az egyedülálló épített és természeti környezet megóvása mellett törekvés az értékek óvatos és körültekintő kiaknázására, a kulturális turizmus, gasztronómiai turizmus, falusi turizmus, ökoturizmus, horgász és kerékpár turizmus, lehetőségeinek kialakításával, fejlesztésével. A meglévő térségi turisztikai koncepció felülvizsgálata, együttműködve a környező településekkel, a koncepcióhoz illeszkedő településmarketing terv készítése
		1.1.2 Kulturális és sportrendezvények, közösségi rendezvények fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ▪ A már meglévő, hagyományos rendezvények színvonalának emelése, méretének növelése, illetve új, széles látogatottságot vonzó rendezvények szervezése.
		1.1.3 Vendéglátóhelyek,

		<p>szálláshelyek fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turisztikai igényfelmérés a szálláshelyekre vonatkozóan ▪ Települési vendéglátóhely, szálláshely fejlesztésének ösztönzése a jelenleg kiépített infrastruktúra bázisán ▪ Olyan szálláshely kialakítása, mely nagyobb csoport elszállásolására ad lehetőséget
		<p>1.1.4 Turisztikai marketing tevékenység fokozása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Komplex turisztikai programcsomag kialakítása, együttműködés más településekkel/attrakciókkal (Hőgyész és Tamási) ▪ A Sió csatorna turisztikai és rekreációs célra történő hasznosításának felülvizsgálata. ▪ Megfelelő turisztikai szervezeti háttér biztosítása, mely a térség kínálatának összefogását, fejlesztését végzi
		<p>1.1.5 Belvárosi rehabilitáció</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A város egyedi kulturális adottságait kihangsúlyozó és alátámasztó arculatának megteremtése ▪ Vár rekonstrukció
	<p>1.2 Mezőgazdaság fejlesztése</p>	<p>1.2.1 A mezőgazdasági tevékenységek (elsősorban a magas hozzáadott értékkel rendelkezők) támogatása (pl. bio és ökoturizmus, gyógynövények)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szakmai anyagok készítése, információk gyűjtése, terítése ezen témákban, kihelyezett szóróanyagok, hirdetések a településen
		<p>1.2.2 Helyi termények értékesítését elősegítő marketing tevékenység fokozása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Helyi termékbemutató és árusítóhely kialakítása, a

		<p>meglévő fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A települési honlapon a helyi termékek bemutatása
	1.3 Ipari és szolgáltatási szektor fejlesztése	<p>1.3.1 Környezetet nem szennyező, élőmunka-, és tudásigényes iparágak, szolgáltatási szektor (kézművesség stb.) fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyeztetés, esetleg formalizált szorosabb együttműködés kialakítása az illetékes munkaügyi központtal ▪ Tanfolyamok, átképzések szervezése, hagyományos mesterségek oktatása a kvalifikált munkaerő biztosítása érdekében
		1.3.2 Egykori gyári területek hasznosítása a foglalkoztatás fejlesztésére
		1.3.3 Vendéglátó szektor fejlesztése
		1.3.4 Gazdaságfejlesztés területén együttműködések kialakítása (klaszter, turizmus)
	1.4 A gazdasági szektorok fejlődésének hátteret biztosító intézkedések	1.4.1 Helyi tervezési dokumentumok, jogszabályok kialakítása, felülvizsgálata
2. Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése	2.1 Hagyományokon és innováción alapuló képzési potenciálok felkutatása, igénybe vétele	<p>2.1.1 Egyeztetés, esetleg formalizált szorosabb együttműködés kialakítása az illetékes munkaügyi központtal</p> <p>2.1.2 Tanfolyamok, átképzések szervezése, hagyományos mesterségek oktatása a kvalifikált munkaerő biztosítása érdekében</p>
3. Vállalkozási kedv élénkítése, tőkevonzó képesség javítása	3.1 Kedvező helyi környezet kialakítása	<p>3.1.1 Kedvező helyi jogszabályi környezet kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vállalkozások számára kedvezmények biztosítása a fennmaradás, helyben maradás, illetve betelepülés érdekében (pl. rugalmas adópolitika) <p>3.1.2 Helyi vállalkozások</p>

		preferálása <ul style="list-style-type: none"> Helyi vállalkozások preferálása a településen tervezett beruházások előkészítése és kivitelezése során
4. Információszolgáltatás fejlesztése a gazdaság szereplői számára	4.1 Gazdasági szereplők számára is informatív tartalommal bíró települési honlap kialakítása, folyamatos karbantartás	4.1.1 Az önkormányzat jelenleg működő honlapjának frissítése, karbantartása, azon új, gazdasági információkat tartalmazó aloldal létrehozása

6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS

A Fenntartható Fejlődés Helyi Programját Simontornya Város Önkormányzatának Képviselő – Testülete fogadja el, hagyja jóvá. A programot időről-időre felül kell vizsgálni a változó gazdasági, társadalmi és környezeti viszonyoknak megfelelően, majd meg kell tenni a **szükséges változtatásokat**, meg kell határozni az új fejlesztési irányokat. Törekedni kell az elfogadottan legsürgetőbb feladatok megoldására. A Local Agenda 21-hez kapcsolódó, stratégiák, programok és intézkedések kidolgozása, értékelése és végrehajtása során a környezeti, a társadalmi és a gazdasági szempontokat, azok összefüggéseit is egyaránt figyelembe kell venni annak érdekében, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást. A társadalom minden tagjának, a helyi lakosoknak lehetőséget kell biztosítani az aktív részvételre és döntési folyamatokba történő bekapcsolódásba. Fokozottan ügyelni kell a nyilvánosság biztosítására, növelni kell a fenntarthatóság környezeti, társadalmi és gazdasági dimenzióival kapcsolatos tájékozottságot. A jól szervezett település-menedzsment által a fenntarthatósággal összefüggő tevékenységek átgondoltan, ütemezetten, eredményesen valósíthatók meg. A végrehajtás sikeressége és az eredményes előrehaladás érdekében javasolt éves szinten társadalmi konzultációt tartani, illetve egy **„Fenntarthatósági intézkedési és végrehajtási tervet”** készíteni, melynek a következőket célszerű tartalmaznia:

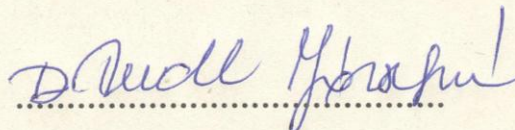
- A terv kapcsolódását az elfogadott Local Agenda 21-hez
- A tervezett beavatkozások részletes ismertetését: cél, javasolt intézkedés, konkrét feladat, eredmény, hatás
- A megvalósításhoz szükséges finanszírozási igényt – forrásmegjelölést
- A végrehajtás ütemezését
- A végrehajtás felelőseit

A Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának megvalósítása a város jövőjét érintő, hosszú távú, kitartó munkát és gondos tervezést igénylő folyamatos fejlesztő tevékenység, melynek

soha nincs vége. A feladatok jelentős részének megvalósítása a jövő generációkra háruló, szemléletváltást igénylő szolgálat.

Pécs, 2012. július 11.

Zöld-Híd Regionális Energiahatékonysági
és Környezetvédelmi Alapítvány
7621 Pécs, Széchenyi tér 2.
Adószám: 18317837-1-02
Bankszámlaszám:
50800111-11126933

Dr. Rudl Józsefné

kuratóriumi elnök

Zöld-Híd Alapítvány

7. FELHASZNÁLT IRODALOM, ADATFORRÁSOK

A tamási kistérség agrárstruktúra és vidékfejlesztési programjának helyzetfeltáró tanulmánya, 2004, A Tamási Városkörnyéki Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása

A tamási kistérség turisztikai fejlesztési programja – Helyzetfeltárás, Tamási, 2005

A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása, Vízyűjtő - Gazdálkodási Terv 1-12. jelű, Kapos vízyűjtő, 2010

Borhidi Attila (2003): Magyarország növénytakarásai, Akadémia Kiadó, Bp.

Bulla Miklós, Tamás Pál (szerk.) (2006): Stratégiai kutatások – Magyarország 2015, Fenntartható Fejlődés Magyarországon, Új Mandátum Könyvkiadó

Dél-dunántúli statisztikai tükör, 2011/12 (Megjelent 2012. január 4.) Hulladékgazdálkodás a Dél-Dunántúlon, 2010 KSH, 2012

Dövényi Zoltán (szerk.) (2010): Magyarország Kistájainak Katasztere, MTA Földtudományi Kutatóintézet, Bp.

Gazdasági erőforrások felmérése a tamási kistérségben, Hozam 2001 Kft., 2003

Jelentős vízgazdálkodási kérdések, 1-3 Kapos tervezési alegység, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 2007

NFÜ Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium tervezői munkacsoportja (2007): Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia

Országos Hulladékgazdálkodási Terv, 2009

Simontornya Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2009

Simontornya Város Komplex esélyegyenlőségi programja, Tinta Tanácsadó Kft., 2011

Simontornya Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011–2014

Simontornya Város Önkormányzatának Környezeti Fenntarthatósági Terve

Statisztikai tükör, 2011/75 (Megjelent 2011. november 14.), A települések infrastrukturális ellátottsága, 2010 KSH, 2011

Szennyvízelvezetés- és Tisztítás Konstruktív KEOP-1.2.0/B - Simontornya Város Szennyvízelvezetése és Szennyvíztisztítása - Megvalósíthatósági Tanulmány

Szlávik János, Turchany Guy (2002): Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda 21) elkészítéséhez – Készült a Belügyminisztérium megbízásából, BME Környezetgazdaságtan Tsz., Európai Atelier 70 Kft.

TÁJÉKOZTATÓ Magyarország településeinek szennyvízelvezetési és –tisztítási helyzetéről, a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv Nemzeti Megvalósítási Programjáról, Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Államtitkárság, 2010

Tolna megye statisztikai évkönyve, 2010, KSH, Pécs, 2011

Útmutató a 2000 LE szennyezőanyag – terhelés alatti települések szennyvízelvezetési- és tisztítási megoldásainak kialakításához, Vidékfejlesztési Minisztérium, 2010

www.ksh.hu

www.natura2000.hu

www.ramsar.hu

www.simontornya.hu

www.tamasportal.hu

www.termeszetvedelem.hu

8. MELLÉKLETEK

LAKOSSÁGI KÉRDŐÍV

A TELEPÜLÉS HELYI ÉRTÉKEINEK LAKOSSÁGI MEGÍTÉLÉSE

Kérjük, tölts ki az alábbi kérdőívet! Válaszaival hozzájárul Simontornya Város Helyi Fenntarthatósági Programjának kidolgozásához. A kérdőív kitöltéséhez név megadása nem szükséges. A kérdőív kitöltése kb. 10 percet vesz igénybe.

1. A kitöltő személy:

(Kérem, húzza alá a megfelelő választ!)

Neme

- a) Férfi
- b) Nő

Kora: .....

Jelenleg Ön:

- a) foglalkoztatott
- b) regisztrált munkanélküli
- c) munkanélküli
- d) egyéb:.....

Legmagasabb iskolai végzettsége:

- a) 8 osztálynál alacsonyabb
- b) 8 osztály
- c) szakiskola/ szakmunkásképző
- d) szakközépiskolai vagy gimnáziumi érettségi
- e) főiskolai diploma
- f) egyetemi diploma

2. Mi a véleménye a helyi értékek (épületek, terek, utcák, a környék) állapotáról?

(Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ!)

- a településen

- közvetlen lakókörnyezetében

a) Nagyon jó	a) Nagyon jó
b) Jó	b) Jó
c) Kevésbé jó	c) Kevésbé jó
d) Rossz	d) Rossz
e) Nagyon rossz	e) Nagyon rossz

3. Ön szívesen él Simontornya településen?

- a) Igen
- b) Nem

4. Szívesen él Ön közvetlen lakókörnyezetében?

- a) Igen
- b) Nem

5. Hogy gondolja: az itteni gyerekek, ha felnőnek, el fognak majd költözni Simontornyáról, vagy itt maradnak inkább? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) elköltöznek
- b) van, aki megy, van, aki marad
- c) maradnak

6. Milyen érzésekkel gondol erre a településre, ahol él? (Egyetlen választ jelöljön meg!)

- a) rajongással
- b) szeretettel
- c) jóleső érzéssel
- d) közömbösen
- e) kellemetlen érzéssel
- f) nehezteléssel
- g) gyűlölettel

7. Mi a véleménye a település hangulatáról? (Egyetlen választ jelöljön meg!)

- a) Unalmas
- b) Nyugodt
- c) Vidám
- d) Nyomasztó
- e) Szomorú
- f) Feszült
- g) Izgalmas
- h) Hangulatos

8. Mennyire elégedett Ön az alábbi tényezők helyzetével hazánkban és a településen? Kérjük, jelölje 1 –től 5-ig terjedő skálán úgy, hogy az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös azt, hogy teljesen elégedett!

	Országos szinten	Helyi szinten
a) A levegő tisztaságával		
b) A közellátással		
c) A tömegközlekedéssel		
d) A szórakozási lehetőségekkel		
e) A továbbtanulási lehetőségekkel		

f) A közbiztonsággal		
g) A vállalkozások sikerességével		
h) Az idősebbekkel való törődéssel		
i) A fiatalok helyzetével		
j) Az egészségügyi helyzettel		
k) A lakáshelyzettel		
l) Az utcák, terek, parkok állapotával		

9. Milyen a természet (erdők, parkok, állatok stb.) állapota? (Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ!)

- a településen

- a) Nagyon jó
- b) Jó
- c) Kevésbé jó
- d) Rossz
- e) Nagyon rossz

- közvetlen lakókörnyezetében

- a) Nagyon jó
- b) Jó
- c) Kevésbé jó
- d) Rossz
- e) Nagyon rossz

10. Milyen a környezet (víz, levegő, talaj, zaj, a település tisztasága) állapota? (Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ!)

- a településen

- a) Nagyon jó
- b) Jó
- c) Kevésbé jó
- d) Rossz
- e) Nagyon rossz

- közvetlen lakókörnyezetében

- a) Nagyon jó
- b) Jó
- c) Kevésbé jó
- d) Rossz
- e) Nagyon rossz

11. Ön szerint mi lenne a legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés problémájára? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) A károsító tevékenység betiltása.
- b) A környezetszennyezők megbírságolása.
- c) A környezetbarát technológiák bevezetésének anyagi támogatása.
- d) A károk ellensúlyozása különböző fejlesztésekkel, beruházásokkal, azaz kompenzációval.
- e) A károsultak pénzbeli kártérítése.

12. Ha Ön oda költözhetne, ahova akarna, hova költözne a legszívesebben? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Tanyára,
- b) Kis faluba
- c) Nagyközségbe, város környékre
- d) Kisvarosba
- e) Nagyobb városba, Budapest külső területeire
- f) Budapest belső részeire
- g) Külföldre
- h) Sehova, maradna, ahol lakik

13. Milyen környezetben élne a legszívesebben? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Egy kulturált kertvárosban
- b) Egy nem túl magas házakkal beépített belvárosias részen
- c) Egy magas házakkal beépített világvárosban
- d) Egy békés tanyán
- e) Egy nagyobb faluban
- f) Egy a hagyományokat őrző történelmi városban
- g) Olyanban, amilyenben most él

14. Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét? (Minden oszlopban egyetlen választ húzzon alá!)

Az ipar fejlettsége a településen	A mezőgazdaság fejlettsége a településen	A szolgáltatások (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy stb.) fejlettsége a településen	Az emberek képzettsége a településen
a) nagyon jó	a) nagyon jó	a) nagyon jó	a) nagyon jó
b) jó	b) jó	b) jó	b) jó
c) kevésbé jó	c) kevésbé jó	c) kevésbé jó	c) kevésbé jó
d) rossz	d) rossz	d) rossz	d) rossz
e) nagyon rossz	e) nagyon rossz	e) nagyon rossz	e) nagyon rossz

15. Hogy gondolja: itt a környéken 100 ember közül hánynak van szüksége valamilyen segélyre? (Kérem, írja be a becsült számot.)

.....

16. Mit gondol: 100 igénylő közül hányan kapnak ténylegesen valamilyen segítyt?

(Kérem, írja be a becsült számot.)

.....

17. Ön szerint a szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszegeket (Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ, csak az egyiket!)

- a) Inkább segélyezésre vagy
- b) Inkább a szociális intézmények fejlesztésére kellene fordítani

18. Ön szerint a hatóságoknak (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Emelniük kell a jól élők adóit, hogy gondoskodhassanak a bajba jutott rászorulókról,
- b) Más módon kell megoldaniuk ezt a problémát vagy
- c) Ez nem is feladatuk, hanem mindenkinek magának kell gondoskodnia magáról, ha bajba kerül

19. Hogy gondolja: lakásának állapota kielégítő vagy nem? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Kielégítő
- b) Részben
- c) Nem kielégítő

20. Jelenleg módjában állna felújítani otthonát? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Módjában állna
- b) Nem állna módjában

21. Szemely szerint Ön számít arra, hogy valaki a családjából munkanélküli lesz? (Egyetlen választ húzzon alá!)

- a) Igen
- b) Nem

22. Hogyan informálódik leginkább környezetete és a világ dolgairól? (A legjellemzőbb módot jelölje meg!)

- a) Országos sugárzású TV adókat nézek
- b) Helyi TV-t nézek
- c) Országos sugárzású rádiókat hallgatok
- d) Helyi rádiót hallgatok
- e) Országos terjesztésű újságot olvasok
- f) Helyi újságot olvasok
- g) Otthon vagy munkahelyemen internetről tájékozódok
- h) A legtöbb értesülést környezetemtől, szóban kapom

23. Milyen terület fejlődését szeretné elérni a településen? (1 – leginkább szeretné, ... 9 – legkevésbé szeretné)

a) turizmus	
b) ipartelepítés	
c) hagyományőrző kézműipar	
d) mezőgazdaság	
e) szolgáltatások	
f) oktatás	
g) közlekedés	
h) lakásépítés	
i) egyéb, éspedig:	

24. Az alábbiak közül minnek a megőrzését, védelmét tartja leginkább fontosnak? (1 – legfontosabb, ... 8 – legkevésbé fontos)

a) a táj	
b) a természeti környezet	
c) az erdők	
d) szőlőkultúrák	
e) gyümölcsösök	
f) védett gyep	
g) egyes építmények, házak	
h) egyéb megőrzendő értékek (kérem, nevezze meg)	

25. Milyen módon, milyen szervezetek, intézmények segítségével lehetne legjobban települést fejleszteni (a „fenntartható fejlődést” előkészíteni)? (Legfeljebb három lehetőséget húzzon alá!)

- a) Helyi, rendszeres lakossági fórumok
- b) Képviselő testület
- c) Polgármesteri hivatal
- d) A megyei szintű szervezetek
- e) Regionális szervezetek
- f) Sajtó, tévé, rádió
- g) Társadalmi szervezetek
- h) Nemzetközi segítséggel
- i) Egyéb, éspedig:

26. Hogyan tudnának a helyi lakosok, civil szervezetek ebben részt venni? (Csak 1 választ húzzon alá, azt, amelyik az Ön véleménye szerint a legfontosabb!)

- a) Tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységgel
- b) Önkéntes munkával
- c) Fizetett munkával
- d) Pénzbeli hozzájárulással
- e) Egyéb, éspedig:

27. Találkozott-e korábban a „fenntartható fejlődés” kifejezéssel?

- a) Igen
- b) Nem

28. Ön mit ért ezen? Kérem, írja le!

.....
.....
.....
.....

29. Véleménye szerint a belátható jövőben az alábbiak közül mely lesz Európa legnagyobb problémája? (Legfeljebb három lehetőséget húzzon alá!)

- a) Az ivóvíz biztosítása
- b) A levegőszennyezés
- c) A hulladék elhelyezése
- d) A természetes környezet, a zöld területek csökkenése
- e) A biológiai sokféleség csökkenése
- f) A városi stressz
- g) Az oktatás színvonala

- h) A terrorizmus
- i) A megélhetés
- j) A gyermekek jövője
- k) A betegségek, az egészségügyi problémák

30. Véleménye szerint a belátható jövőben az alábbiak közül mely lesz saját települése legnagyobb problémája? (Legfeljebb három lehetőséget húzzon alá!)

- a) Az ivóvíz biztosítása
- b) A levegőszennyezés
- c) A hulladék elhelyezése
- d) A természetes környezet, a zöld területek csökkenése
- e) A biológiai sokféleség csökkenése
- f) A városi stressz
- g) Az oktatás színvonala
- h) A terrorizmus
- i) A megélhetés
- j) A gyermekek jövője
- k) A betegségek, az egészségügyi problémák

31. Az előbbieik közül melyik három települési probléma megoldását tartja a legsürgősebbnek?

- a) Az első:
- b) A második:
- c) A harmadik:

32. Szeretne-e a fenntarthatóság témakörében több információhoz jutni?

- a) Igen
- b) Nem

33. Melyik módszert tartja a leghatékonyabbnak a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek megszerzéséhez?

- a) Rádió
- b) Tv
- c) Újság
- d) Tájékoztató előadás
- e) Lakossági fórum
- f) Egyéb, éspedig:

A kérdőív Szlávik, Turchany nyomán készült.

Forrás: Szlávik János, Turchany Guy (2002): Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda 21) elkészítéséhez, BME Környezetgazdaságtan Tsz., Európai Atelier 70 Kft.

Köszönjük, hogy kitöltötte a kérdőívet és válaszaival segítette munkánkat!

*Simontornya Város Önkormányzata
Zöld - Hid Alapítvány*